

Tabula siue directorium pres-
sentis libelli continens materias
scdm alphabeti ordinem in eo co-
tentas. In qua quidem tabula q̄-
so diligenter lector attende q̄ nu-
merus qui primo loco ponitur sig-
nificat numerum foliorum. et litte-
re sequentes scilicet. a. b. c. d. sig-
nificat quatuor columnas alicuius
folij. sic scilicet q̄ per. a. prima co-
lumna. per. b. secunda. per. c. ter-
cia. per. d. quarta notetur. **I**nci-
pit feliciter.

A
Abyssus q̄d dicitur ix. folio. b.
Acipitris natura qualis est. xlix.
 folio. a. b.
Adularius noster intus est. viij.
 folio. c.
Aer est corpus mundi vi. c.
Agnorum proprietates qualis. nota
 pulchra. lvij. b.
Agni gratia q̄ pulchra nota. xxi.
 folio. c. d.
Altionis proprietates. xlv. d.
Amalech rex interpretatur iij. c.
Angeli erant ante mundum iij. b.
Animalium genera non xxxvij. b.
Animatum tria sunt genera. xlv. c.
Anima sola formosa dicitur lx. c.
Anima ad imaginem dei creatur
 lxij. folio. a. b.
Anima eadem per toto homine capit
 Ibidem. b.
Annus quo dicitur. xxxv. a.
Anserum industria. xlvj. b.

Apis solertia pulchre describitur.
 l. folio. b. c. d.
Apes etiam suauiter canunt li. c. d.
Aqua super celos quomodo esse potest
 et manere. xij. c.
Aque naturam considerat xxvij. a.
Aqua preciosa denodia gignit
 nobis. xliij. b. c. d.
Aque natura describitur. xlix. b.
Arborum genera diuersa. xxv. a.
Arborum discretio siue sexus.
 xxv. folio. c.
Arbor plerumque diuersos fructus
 producit. xxvi. a. b.
Artes sunt diuersae iij. a.
Asinus quid docet. lv. c.
Auium gratia notatur. et quomodo sole-
 miter deum laudant. xlv. b.
Auium et piscium cognatio multiplex
 xlvi. c. d.
Auium genera diuersa. xlvi. d.
Auium diuersitas notatur. li. b. c.

B
Bestiarum genera diuersa de-
 scribuntur lv. b.
Bona sunt omnia que fecit deus
 xv. a. b.
Buxus semper viret. xxv. b.
C
Cancer et eius proprietates mo-
 ralisatur. xli. d. in fine.
Canis fidelitas et industria. lvi.
 folio. b. c.
Canis sapientia et fidelitas. nota
 pulchra super hoc. lvij. c. d.
Caritas iungit nos celestibus.
 xxij. folio. d.

Celi qualitas et substantia et spes
notatur. iiij. d.

Itē de eodē v. c.

Celū unū an plures sint. xi. d.

Celū ferreū quō dicit. xiiij. d.

Ciconiarū appetas quālis ē. xliij. d.

Cicade appetas notat. li. c.

Cignū quālis nature est. Ibidē. c.

Coniugia hominū imitentur sal-
tem viperā. xli. a. b.

Cōstellatōes astrologorum non
necessitat. xxxi. c. d.

Concordia hominū furdiora quā saxa.
xxviii. fo. b.

Dentūutilitatez nō. lxvi. c.

Deus solus omnia fecit. ij. b.

Deus requiescit in homine et non
in bestiis. lxiiij. a.

Dies unus. x. a.

Dies quādoque pro die ac nocte si-
mul capitur. x. b.

Dies secundus. xi. a.

Dies tertius. xv. c. d.

Dies quartus. xxix. a.

Dies breues et longi. xxxiiij. b. c.

Dies quintus. xxxvii. c. d.

Dies sextus. liij. d.

Diuitis et pauperis comparatio.
lxiiij. a. b.

Ecclēsia una est in orbe ter-
rarum. xvi. a. b.

Echinū animal describit. xliij. b.

Elementa sūt mixta inuicē. iiij. c.

Elephāti nā quālis ē. lix. a. b. c. d.

Elborus quā dicitur. xxij. b.

Equoz quere mare dicitur. xvij. a.

Euāgelium dicitur mare. xl. c. d.

Facere demus plus aliq̄ po-
stea venustare. viij. a.

Fatorū stulticiā nota. xxxij. a. b.

Femur auis quālis est nota. liij. a.

Fertilitas terre non ascribitur so-
lis calori. xxx. b.

Ficus natura tagitur. xxv. d.

Ficulnee folia sūt vt pāpinus nō.
xxvi. fo. d.

Filiorū diuisa hereditas. xlix. a.

Finē hnt omnia quā in incū hnt. ij. c.

Firmamentuz quid sit et quomō-
factum est. xi. c.

Fluuiorū ortus diuersi. xiiij. c. d.

Foliorū diuersitas notat. xxvi. d.

Formica quālis industri est notat.
lvi. fo. a. b.

Fouea vera est os hominis et pectus.
lxij. fo. d.

Frotis descriptōez attēde. lxx. b.

Gallus et eius natura quālis ē.
liij. fo. a. b.

Germinatio terre. Nota sup hoc
pulchra. xx. a. b.

Glia hōis ad instar femi. xx. c. d.

Grues qualesz industriā habent.
xlviij. fo. b. c.

Subnatorem nesciunt qui deum
non nouerunt. p̄mo folio. d.

Herbis et fucis herbarū infir-
mitates curantur. xxvi. b.

Herbis etiam bestie nouerūt me

dicinaliter vti. lvi. c. d.
Hois corpus p singula membra
describit vsqz ad finē lxiiij. c. d.
Hō sexto die creatus ē lx. d.
Hois quid sumus. lxi. b.

Ieiunium cōmēdatur etiam
in bestijs lvij. d.
Ignis diuisimode capit xxxi. a.
Imago duplex lxi. c.
Imitatores nos sui de? eē voluit
vij. fo. a.
Iudicium vniūsoꝝ ē dei fili? p. fo. b.
Iudiciū est multiplex. iij. c.
Intestina hoīs nota lxvij. c. d.

Lacrime et succa arborū de-
scribuntur. xxvij. b.
Lazari resuscitatio quō facta fuit
vij. fo. b.
Leonis natura q̄lis est lv. d.
Leo serpentē timet lx. a. b.
Lig fructifera describunt xxij. d.
Lucis natura describitur ix. d.
Lux diei alia ē a luce sol xxx. d.
Lune opatur eccia. xxx. c.
Lune p̄tates nota xxxv. d.
Luscima siue philomena qualis
avis est. liij. c. d.

Malicia deus nō creauit. nec
est substantia aliqua. viij. a.
Malū n̄ ē creatū a deo Ibidē. b. c.
Malaginata et malapumica nota
xxvi. fo. a.
Manuū cōmēdatio nota pulchra
lxvij. fo. b.

Mare q̄re falsū est xvij. b.
Mare diuisa sortit noia xvij. d.
Mare nō pulchra q̄d fit xix. b. c.
Mathematicus q̄d fit xxxij. a. b.
Medicari sibi etia; bestie optime
nouerunt. lvij. c. d.
Medicina terre. nota pulcherrima
de herbis xxij. a. b. c.
Melchisedech intelligit de? ij. b.
Mercurij p̄prietas xlv. b.
Moyfi vita et v̄tus notatur et lau-
datur. p. fol. c.
Mūdi creatō diuersimode asserit-
tur a phis. p. fol. a.
Mūdos est q̄si spera. ij. c.
Mūdos cepit vernali tpe iij. a.

Narium p̄prietas narratur.
lxvi. fo. b.
Natiuitates hominum bonas vel
malas ex fato iudicantes dāantur
xxxi. fo. c. d.
Noe non fuit autor vitis. s; plan-
tationis. xxvij. d.
Nouissima sua cogitet hō lxij. d.
Nox q̄re data est nobi x. c.
Nox est vmbra terre xxxi. b.

Obediunt deo insensibilia.
hoīs autē non. xv. d.
Oculorū descriptō in hoīe notatur
lxv. b. c. d.
Opimiones et secte phozum sunt
diuerse. pmo fo. a. b.
Osculuz oris est signum caritatis
lxvij. fo. b.

P Alma sēp viret xxviiij-c.
 Pāpini p̄petas notat xxvi-d.
 Pardi spēs q̄lis est lvi-a.
 Pardiū habet astuciam suam.
 lv-fo-c-d.
 Philosophorū opinio multiplex
 fuit de mūdo. p̄mo fo-a-b.
 Pictura bona et mala lxij-c.
 Pim? arbor describit xxviiij-a-b.
 Pisciū geneā nō xxxviiij-b-c-d.
 Pisces sine aqua vivere n̄ queūt.
 xxxix-b-c.
 Piscis piscē deuorat xxxix-d.
 Pisas intelligit homo xl-b.
 Pisces prop̄a habēt habitacula.
 xliij-c-d.
 Pisces plerūqz aliena loca petūt.
 xliij-b-c.
 Pisces aliqui in mari no cēt tōibz
 xliij-a-b.
 Polippi piscis p̄petas moralisat.
 xli-c-d.
 Pomoꝝ genera diuisa. xxvi-b.
 Principia tria omniū rerū aliqui
 p̄hi stituerūt p̄mo-fo-a.
 Principium dicitur multipliciter
 ij-fo-d.

Quartū numerū aliq̄ in ma-
 lum interp̄tantur xxxviiij-b.
 Quatuor volunt a domino qui-
 dam homines viij-a.
 Quintā naturā siue essentiam q̄-
 dam induxerūt v-d.

Repentū genera describūtur

xxxviiij-a-b.
 Resurrectōnis exemplum in am-
 malibus nota li-d-in fi.
 Resuscitatio lazari quō facta fuit
 viij-fo-b.
 Rosa q̄d fit xxiiij-d.

Saurus piscis sol? ruminat
 xxxix-fo-d.
 Saulū quō dicitur x-c.
 Semen malum quomō nascitur
 in agris. xxiiij-a.
 Semē duplex Ibidē-b.
 Signa sunt in celo et luna. ac.
 xxxi-fo-c.
 Sol vtrum calidus sit vel ne.
 xiiij-fo-a.
 Sol iusticie q̄ bonus xxx-c-d.
 Sol in potestate diei datus quō
 intelligitur xxx-b.
 Sol obuiat ex tribus partibus
 xxxiiij-fo-d.
 Solis calor non induat fertili-
 tatem terre. xxx-b.
 Solem quare gentes adorant.
 xx-fo-a.
 Sollicitudo tp̄alium onerat men-
 tem hominis xxiiij-b.
 Sonus planetarū in aere scdm
 phos vtrū existat. xij-a.
 Spina sēp aduersat xxiiij-a.
 Spūs quō dicitur viij-d.
 Spūscūs creator legit viij-a.

Tempora q̄ sunt xxxiiij-d.
 Terre qualitatē vel positōem nō.
 iiij-fo-b.

Terra q̄d est. vi. b.

Terra quō inuisibilis dicebatur
xvi. fo. c. d.

Terra quomō differt ab arida.
xviii. c. d.

Tigridis naturā cōsidera lviij. b

Turtur describit̄ xlix. d.

Uermis indiaus describitur
li. folio. d.

Vespertilio et ei? appetas narraf
liij. folio. a.

Vipere naturā nota xl. d.

Vita hominum est quasi fenum.

Nota pulchra xx. d.

Vitis hinc vinea pulcre describit̄.

xxiiij. fo. a. b.

Vitis ante plantatōem noe fuit.

xxviiij. fo. d.

Vocis descriptō lxvi. d.

Volūrate dei manēt oia. v. b.

Vrsa qualis est lvi. c.

Vua quō nascitur. xxiiij. d.

Vulpis astucia lv. c.

Vulturis natura q̄lis ē l. a.

Vultures vñ mortē hoīs annūciāt

liij. folio. b.

Xp̄s req̄escit in animo rōnali
et non bestiali. lxiiij. a.

Xp̄s est imago p̄ris. lxi. a.

Yrundinū appetas q̄lis sit nō
xlviij. fo. c. d.

Et sic ē finis laus xp̄o nescia finis

[Faint, illegible text from the reverse side of the page, appearing as bleed-through. Some red ink markings are visible on the right edge.]

[Faint, illegible text from the adjacent page, visible on the right edge.]

Ināpit liber Ambrosij episco-
pi Exameron. id est de sex dierum
operibus in principio mundi.

Antiūne opiniois
assumpisse hōies.
vt aliqui eoz tria
principia cōstitue-
rent omniū. deum.
et exemplar. et materiā. sicut Plato.
discipuliq; eius. et ea incorrupta
et increata. ac sine imācio esse asse-
uerarēt. deūq; non tanq̄ creatorē
materie. sed tanq̄ artificē ad exē-
plar. hoc est ad ydeam intēdente.
fecisse mundū de materiā quā vo-
cant plen. que gignēdi cās rebus
omnibus dedisse asseratur. ipsum
quoq; mundum incorruptū. nec
creatū. aut factū estimarent. Alij
quoq; vt Aristotiles. cū suis di-
sputandū putauit. duo principia
ponerēt. materiā. et speciem. et ter-
cium cum his. qd̄ operatorū dicē-
tur. cui suppeteret cōpetenter effi-
cere qd̄ ad oriūdū putasset. Quid
igitur tam incōueniens q̄ vt eter-
nitatē opēis. cum deī omnipotentis cō-
iūgerēt eternitate. vel ipm̄ opus
deum esse dicerēt. vt celū et terram
et mare dimis p̄sequerent honori-
bus. Ex quo factū est. vt partes
mundi deos esse crederēt. quāuis
de ipso mundo non mediocris inf-
eos questio sit. Nam Pitagoras
vnum mundū asserit. alij innūera-
biles dicūt esse mundos. vt scrip-

fit Democritus. cui plurimum de
phificis auctoritatis vetustas de-
tulit. Ipsi quoq; mundū semp
fuisse et fore Aristotiles vsurpat
dicere. Cōtra aut̄ Plato. nō fuisse
semp. et semp fore p̄sumit astrue-
re. Plurimi vero nec fuisse semp.
nec semp fore. scriptis suis testifi-
cātur. Inter has dissentōes eoz.
que pōt esse veri estimatio. cum
alij mundū. ipm̄ deum esse dicāt.
q̄ ei mens dīna vt putant. inesse
videat. Alij ptes ei? alij vtrūq;
q̄ figura sit deoz. nec qui numes-
rus. nec q̄ locus. aut vita. aut au-
ra possit cōplēndi. si q̄dem mūdi
estimatioe volubilem. rotūdum.
ardente quibus dā inātātū motū
bus sine sensu. deum cōueniat in-
telligi. qui alieno. non suo motu
ferat. Vnde dīmo spiritu p̄uidēs
scūs Moyses hos hōim errores
fore. et iam forte cepisse. in exor-
dio sermonis sui sic ait. In prin-
cipio. creauit deus celū et terrā.

Inciū reruz autorē mundi.
creatōnem materie cōp̄-
hēdēs. vt deum cognosceres an-
inciū mundi esse. vel ipm̄ esse in-
ciū vniuersoz. sicut in euange-
lio deī filius. dicētibus. tu q̄s es.
r̄ndit Inciū. qd̄ et loquor vobis.
et ipsum dedisse gignēdis rebus
inciū. et ipm̄ esse creatorē mūdi.
non ydea quadā duce imitatorez
materie. ex qua non ad arbitriuz
suū. sed ad spēm p̄positam. sua

opera formaret. Pulchre q̄z ait
in principio fecit. vt incomprehensi-
bilem celeritatē operis exprimeret
cum effectū prius opatōis imple-
te q̄ iudicium cepte explicuisset.
Quis hoc dicat aduertere dēmus
Moyſes vtiq̄z ille eruditus in oī
ſapientia egip̄ciōz quem de flumi-
ne collectū filia pharaonis vt fi-
lium dilexit. et ſubſidijs regalibz
fultum omnibz ſecularis prudētie
diſciplinis informā atq̄z inſtrui
deſiderauit. **Q**ui cū de aqua nomē
acceperit. non putauit tū di cēdū
q̄ ex aqua oſtaret omnia. vt tha-
les dixit. **E**t cū eſſet in aula educa-
tus regia maluit tū pro amore iu-
ſticie ſubire exilium voluntarium
q̄ in tyrannidis ſaſtigio peccati p-
functionem delicijs acq̄rere. **D**e-
miq̄z priuſq̄ ad populi liberandi
munus vocaret. naturali eq̄tatis
ſtudio puocatus. accipientē iniu-
riam de popul arto ſuis vltus. in-
uidie ſeſe dedit. voluptatiq̄z eri-
puit. atq̄z omnes regie domus de-
clinās tumultus in ſecretū ethio-
pie ſe cōtulit. ibiq̄z a ceteris nego-
cijs remotus. totū dīne cognitōi
animū intēdit. vt gloriā dī vide-
ret facie ad facie. **C**ui teſtificatur
ſcriptura. qz nemo ſurrexit āpli?
p̄pha in iſrahel ſicut moyſes. qui
ſciuit dñm facie ad faciem. non in
viſione. neq̄z in ſōno. ſ; os ad os
cū ſūmo deo locutus. **N**eq̄z i ſpē
neq̄z p enigmata. ſed p ſpicua p-

ſentie dīne dignatōne tonatus.
Hic itaq̄z moyſes aperuit os ſuū
et effudit que in eo dñs loq̄batur
ſcōm q̄ ei dixerat cū eum ad pha-
raonez dirigeret. **V**ade et ego ape-
riam os tuum et inſtrua quid des-
teas loqui. **E**tēn ſi q̄d de populo
dimittēdo diceret. a deo acceperat.
quātomagis q̄d de celo loq̄retur.
Deniq̄z non in pſuaſione hūane
ſapientie. nec in philoſophie ſimu-
latorijs diſputatōibz. ſ; in oñſio-
ne ſpūs et vtutis tanq̄ teſtis dīni
operis auſus eſt dicere. **I**n p̄ci-
pio fecit deus celū et terram. **N**on
ille vt at̄omorū concuſſione mū-
dus coiret. ſerum atq̄z oōo ſū ex-
pectauit negociū. neq̄z diſcipu-
lum quendam materie quam cō-
tēplando mundū poſſet efficere. ſ;
auctore deū exprimentū putauit.
Aduertit enim vir plenus prudētie
q̄ viſibiliū atq̄z inuiſibiliū ōrīgi-
nes ſbſtāciarū et cās reruz mens
ſola dīma cōtineat. non vt philo-
ſophi diſputāt validiorem at̄o-
morū cōplexionē pſeuerātie iugis
preſtare cauſam. et indicauit q̄
telam aranee texerent. qui ſic in-
nuta et inſbſtātua principia celo
ac terris darent. que vt fortuito
cōiungerētur. ita fortuito ac temē
diſſoluerētur. niſi in ſūi gubna et
tois dīma vtute cōſtaret. **N**ec im-
merito gubernatore nesciunt qui
non nouerunt deum per quem om-
nia reguntur et gubernantur.

Sequamur ergo eum qui a auz
 dozem nouit a gubernatorē. nec
 vamis obducamur opinioibz.
In principio inqt. qd bonus ordo
 vt illud primū assereret quod ne
 gare cōsueuerūt. a cognoscere
 prināpiū esse mundi. ne sine prin
 apio mundū esse homines. arbi
 trarentur. **V**nde a **P**auis cum de
 celo a terra a mari loqueretur ait
Omnia in sapientia fecisti. **D**edit
 ergo prināpiū mundo. dedit eiaz
 creature in formē materiā. ne in
 creatuz a sine consortē substācie
 crederemus. **E**t pulchre addidit.
 fecit. ne mora in faciēdo fuisse esti
 maretur. vt vel sic intelligeret ho
 mines. qd incompabilis operator
 esset. qui tantum opus breui exi
 guoqz momento sue operatōis
 absolueret. vt volūtatis effectus
 sensū tps pueniret. **N**emo ope
 tante vidit. sed agnouit opatum
Vbi igitur mora. cum legas. qz
 ipe dixit a facta sunt. ipe manda
 uit a creata sunt. **N**ec artis igit
 vsuz nec virtutis expedit. qui mo
 mēto sue voluntatis maiestatz
 tante opatōis impleuit. vt ea q
 non erant esse faceret tam veloci
 ter. vt neqz voluntas opatiōi p
 arreret. nec opatiō volūtati. **M**i
 rans opus. quis opatorē. qui pri
 apium tanto operi dedit. qd tam
 cito fecerit. **D**ubieat statim di
 cens. qz deus fecit celum a terraz.
Audisti auctore. dubitare non de

bes. **H**ic est in quo bndixit **M**el
 chisedech **A**bram prēm multa
 rum gentū. dicens. **B**enedictus
Abram deo sumo. qui fecit ce
 lum a terrā. **E**t credidit abrahaz
 a ait. **E**xteno manū meaz ad deū
 sumuz. qui fecit celum a terrā. **V**i
 des qz hoc homo non inuenit. sed
 deus annūciauit. **D**eus est ei mel
 chisedech. qui est rex pacis a iū
 sticie nec incū nec finem diez ha
 bens. **N**on mirū ergo si deus qui
 ē sine incū. incū omnibz dedit.
 vt que non erant esse inciperent.
Non mirū si deus qui omnia vir
 tute sua continet. a incomprensibi
 bili maiestate vniuersa coplectis
 tur. fecit hec que videtur. a eiaz
 illa fecerit que non videtur. **I**n
 insibilia aut potiora esse hijs que
 videtur quis neget. auz ea que vi
 dentur tpalia sint. eterna aut que
 non videtur. **Q**uis dubitet qd de
 us hec fecerit. qui per ppham su
 um locutus ait. **Q**uis mensus est
 manu aquā. a celū palmo. a vni
 uersam terrā clausa manu. **Q**uis
 statuit montes in libra. a rupes
 in statera. a nemora i iugo. **Q**uis
 cognouit sensū dñi. aut qs filia
 rius eius fuit. vel qs instruxit eū.
De quo eiaz alibi legimus. qz te
 net arcuituz terre. a terram velut
 nihilū fecit. **E**t **J**eremias ait. **D**ñs
 q non fecerūt celū a terrā. pibūt
 a terra. a de sb celo isto. **D**ñs qui
 fecit terrā in vtute sua a correxit

az

orbem in sapientia sua. et in sua prudentia extendit celum et multitudinem aque in celo. Et addidit Infatuatus est homo a sapientia sua. Qui enim corruptibilia mundi sequitur et ex hijs putat quod divine possit nature comprehendere veritatem. quomodo non infatuatus versute disputatois astutus. **C**uz ergo tot oracula audias quibus testificatur deus quod fecerit mundum. noli eum sine principio esse credere. quia quasi spera mundus esse dicatur. ut principium eius nullum videatur exte. et cum intonat quasi in circuitu omnia commouentur. ut vnde incipiat ubi desinat. non facile comprehendas. quia circuitus principium sensu colligere impossibile habetur. Neque enim sperare potest initium reperiri. vel vnde ceperit globus lune. vel ubi desinat menstrua lune defectio. Neque vero si ipse non comprehendas id circo non cepit. aut neque quod desinet. Si ipse circuitum vel attramento vel grafio ducas. vel centro exprimas. vnde ceperis a ubi desieris. interuallo interposito non facile vel oculis colligis. vel mente repetis. et tamen et cepisse. et desuisse. et ipse tibi testis es. Nam et si sensum subter fugit. veritatem non subruit. Que autem initium habent et fines habent. Et quibus finis datur. initium datum esse constat. Finem autem mundi futurum ipse saluator in euangelio suo docet dicens. Preterit enim figura huius mundi. Et celum et terra

preteribunt. Et infra. Ecce ego vobiscum sum usque in consummationem seculi. Quomodo ergo coeternum deo mundum asserunt. et creatori omnium sociant. atque equalem esse disputant creaturam corpusque materiale mundi. inuisibili illi atque inaccessiblei nature divine coniungendum putant. cum presertim secundum suam sententiam non possint negare. Quomodo cuius partes corruptio et mutabilitati subiacet. huius necessitas est veritas huiusmodi passionibus quibus proprie portiones eius sunt obnoxie subiacere. Principium igitur esse docet qui dicit. In principio fecit deus celum et terram. Principium autem ad tempus refertur aut ad numerum. aut ad fundamentum. quomodo in edificanda domo. initium fundamentum est. Principium quoque etiam conuersionis et deprauationis dici posse. scripturarum cognoscimus auctoritate. Est principium artis ars ipsa. ex qua artificum diuersorum. deinceps cepit operatio. Est etiam principium bonorum operum finis optimum. ut misericordie principium est deo placere quod facias. Etenim ad referendum tribus subsidiis maxime puocamur. Est etiam virtus divina que hac exprimitur appellatio. Ad tempus refertur si vel dicere. In tempore fecit deus celum et terram. id est in exordio mundi quando fieri cepit. sic ait sapientia. Cum paret celum. cum illo etiam. Ad numerum autem si referas. ita conuenit ut accipias. In primis fecit

deus celum et terram. deinde colles
regionis. fines inhabitabiles.
Vel sic. Ante reliquas creaturas
diem. noctem. ligna fructifera ani-
mantium genera diuersa. celum et
terram fecit. **S**i vero ad fundamentum
referas principium: terre fundamenta
esse legisti. dicente sapientia. **Q**uoniam
fortia faciebat fundamenta terre:
etiam penes illum componens. Est
etiam bone principium discipline.
Sicut est illud. **I**ncipium sapientie
timor domini. **Q**uoniam qui timet dominum de-
clinat errorem. et ad virtutis semitam:
vias suas dirigit. **N**isi enim
quis timuerit dominum: non potest renun-
ciare peccato. **Q**uod etiam eque de illo
possumus accipere. **M**ensis huius: inci-
pium mensium erit vobis. **Q**uoniam autem
et de tempore istud accipias. quod de pas-
cha domini loquebatur. quod veris incipio
celebrat. **I**n hoc ergo principio
mensium: celum et terram fecit. quod inde
mundi caput oportebat exordium.
ubi erat optima omnibus verna tem-
peries. **V**nde et annus mundi ima-
ginem expressit nascentis. ut post
hibernas glacies atque hiemales
caligines: sereniore solito veris tem-
poris splendor eluceat. **D**edit ergo
formam futuris annorum curricula.
mundi primus exortus ut ea lege
annorum vices surgeret. atque incipio
cuiusque anni produceret terra no-
ua seminum germina. quo primo
dominus deus dixerat. **G**erminet terra
herbam femi. feminas semine iuxta

genus. et secundum similitudinem. et li-
gnum fructifera faciens fructum.
Et statim produxit terra herbam
femi. et lignum fructifera. **I**n quo
nobis et moderatio perpetue diuina
providentia. et celeritas terre germi-
nantis. ad estimatum verne suf-
fragatur etatis. **N**am et si quancumque
tempore. et deo iubere promptum fuit. et
terre obedire nature. ut inter his-
bernas glacies et hiemales pru-
inas. celestis imperii motu. germi-
nans terra fetum produceret. non erat
tamen dispositio eterne. rigido
stricta gelu. in vires subito fru-
ctus laxare arua. atque horretibus
pruinis. florulenta miscere. **E**rgo
ut ostenderet scriptura veris tempora
in constitutione mundi. ait. **M**ensis
huius vobis incipium mensium primus est
vobis in mensibus anni. primum men-
sem vernum tempus appellans. **D**e-
cebat enim principium anni. princi-
pium esse generationis. et ipsam ge-
nerationem mollioribus auris foueri.
Namque ei possit tenera ree exordia
a asperioris labore tolerare frigo-
ris. aut torretis estus iniuriam sus-
tinere. **S**imul illud aduertere li-
cet. quod iure conuenit ut eo tempore vi-
deatur in hanc generationem atque
in hoc usus ingressus tributus.
quo tempore ex hac generatione. in
generationem legitimum est transitus.
Siquidem verno tempore filii israel egip-
tum reliquerunt. et per mare transierunt.
baptisati in nube et in mari. ut
a. iij.

quia inuisibilia eius p ea q̄ facta
sūt intelliguntur. **A**uctore em̄ an
geloz a dñationū a ptatuz. facile
intelligimus eū qui momto im̄
perij sui. h̄ac tantaz pulcritudinē
mūdi. ex nihilo fecit eē que n̄ erat
a nō de extantibz. aut rebz. a cau
fis. donauit hrē s̄stantiam. **E**st
ergo h̄ mūdus dñe specimen op
eratois. qz dum opus videt pre
fertur opator. **N**āqz vt istaz ar
tuz. alie sūt aduose. q̄ sunt in cor
poris motu. a sono uocis cessauit
motus a sonus. nihil supfuit nec
remāsit. spectātibz. uel audiētibz
Alie theoretice q̄ vigore mētis ex
ercent. alie hmōi vt cessante pi
ya mētis opatois qz officio ope
ris munus appareat. vt edifica
tio atqz textura q̄ eciam tacete ar
tificē. pitiam eius oñdant. vt ope
ratori opis sui testimoniu suffra
getur. **S**ilr eciaz h̄ mūdus dñe
maiestatis insigne est vt per ip̄sū
sapiētia dei manifestet. **Q**uē vi
dens p̄ph̄a fil̄ ad inuisibilia ocul
los mētis attollēs. ait. **Q**uā mag
nificata sūt opa tua dñe. omnia
in sapia fecisti. **N**ec ociose utiqz
factū legimus. qz gētilēs pleriqz
q̄ coeternū deo mundū uolūt esse.
q̄si adūbratōem v̄tutis dñe asse
runt. eciam sua sponte s̄sistere. **E**t
quāuis cām eius deū esse fateant
causa tñ factū uolunt non ex uolū
tate a dispositōe sua. s̄ ita vt cau
sa vmbre corpus est. **A**dxeret eū

vmbra corpori. a fulgori lumini.
naturali magis societate q̄ uolūta
te arbitrea. **P**ulcre ergo ait moy
ses. qz fecit deus celū a terrā. non
dixit qz subeē fecit. nō dixit quia
cām mūdo vt eēt p̄buit. s̄ fecit q̄si
bonus qd̄ foret v̄tile. q̄si sapiens
qd̄ optimū iudicabat. q̄si oipotēs
qd̄ amplissimū preuidebat. **Q**uo
aut̄ q̄si vmbra eē poterat. vbi cor
pus nō erat. cū incorporei dei. cor
porea adūbratō esse non possit.
Quo eciam incorporea luminis splē
dor possit esse corporeus. s̄ si q̄ris
splendorē dei. filius est imago dei
inuisibil. **Q**ual ergo deus. talis
est imago. **I**nuisibil deus. eciam
imago inuisibil. **E**st em̄ splēdor
glorie paterne. a qz eius imago
s̄stantie. **I**n principio inqt̄ fecit
deus celū a terrā. **E**t factus ē ergo
mūdus. a cepit esse q̄ nō erat. **V**er
bum aut̄ dei in principio erat a erat
semp. **D**ed eciam angeli dñatōes
a ptates. et si aliqui ceperūt. erant
tñ iam qñ hic mundus est factus
Oia nāqz creata a cōdita sūt. visi
bilia a inuisibilia. siue sedes. siue
dñatōes. siue p̄cipatus. siue po
testates. **O**ia inqt̄ p̄ ip̄m a in ip̄so
creata sūt. **Q**uid est in ip̄m crea
ta. qz ipse est heres p̄ris. eo qz a
prē in ip̄m trāsiert hereditas. **S**i
cut pater dicit. p̄sce a me a dabo
tibi gētes hereditatē tuā. que tñ
hereditas a prē trāsiuit in filium.
a in prēz reuertit a filio. **E**gregie

Quid nob̄ discutere. utrū in aere
p̄deat an sup̄ aquā. ut inde nasca
tur cōtrouersia. **Q**uō aeris natu
ra tenuis et mollior molem possit
sustentare terrenā. Aut quō si su
per aquas nō demergat in aquā
grauis terrarū ruina. Aut quō ei
maris vnda non cedat. et in latera
eius sese loco suo mota diffundat.
Multi etiam in medio aeris
terā esse dixerūt. et mole sua im
mobilem manere. q̄ equali motu
hinc atq; inde ex omni pte ppen
deat. De quo satis putamus dcm̄
a dño. ad **J**ob seruum suum. quā
locutus per nubē ait. **V**bi eras quā
ponebā fundamenta terre. **I**ndica
mibi si hēs sciētiam. **Q**uis posuit
mensuraz eius. si nosti. aut quīs est
qui sup̄ induxit mēsuras sup̄ eam
aut sup̄ quid arcu eius confixi
sunt. **E**t infra. **C**onclusi mare poz
tis. et dixi. **V**sq; huc venies. et nō
trāsibis. sed in te cōminuent flus
tus tui. **N**ōne euidenter ondit de
omnia maiestate sua cōsistere. in
numero et pondere atq; mensura.
Neq; em̄ creatura legem tribuit
sed accepit. et seruat acceptā. **N**ō
ergo q̄ in medio sit terra quā equa
lance suspendit. sed qz maiestas
dei voluntatis sue eam lege cōstrin
git. ut supra instabile atq; inane
stabilis pseueret. **S**icut **D**avid
quoq; p̄ph̄a testatur dicens. **F**un
dauit terrā sup̄ fundamenta eius.
non inclinabit in seculum seculi.

Non utiq; s̄ quasi timō artifex
deus. sed quā omnipotēs p̄dicat. qui
non cetro quodā terrā sed p̄cepti
sui suspēderit sup̄ amēto. nec eam
inclinari patiat. **N**on ergo men
surā centri. s̄ indicij dñi accipere
demus. qz non artis mēsurā est. s̄
ptātis. mēsurā iusticie. mēsurā co
gnitōis. qz omnia non tanq̄ im
mensa p̄tereant eius sciam. s̄ cog
nitōi eius tanq̄ dimēsa subiace
ant. **N**eq; em̄ cum legimus. **E**go
cōfirmari colūnas eius. vere colū
nis. eam s̄mixaz possum? estima
re. sed ea v̄tute que suffulciat s̄
stantiam terre. atq; sustineat. **D**e
niq; quā in ptate dei sit terre con
stitutio. etiā hinc collige quā scri
ptum est. qui aspiciat terras et facit
eam tremere. **E**t alibi. **A**d huc se
mel. et ego cōcutio terrā. **N**on er
go libramētis suis immobilis ma
net. sed frequēter dei nutu et arbi
trio cōmouet. sicut **J**ob dicit. qz
dñs amouet eam a fundamentis.
colūne autem eius exagitātur. **E**t
alibi. **R**uda inferna in cōspectu
eius. et non est morti inuolucrū.
Ex tendēs boream pro nihilō. sus
pendēs terram in nihilum. alli
gans aquā in nubibus suis. **C**olū
ne celi euolauerūt. et expauerunt
ab increpatione eius. virtute mi
tigauit mare. disciplina strauit ce
lum. claustra autē celi timent euz.
Voluntate igitur dei immobilis
manet. et instat in seculum terra.

inferiora deorsum appetitur igne
us vigor ille violenter attrahitur.
Etem contra nature sue vsu deorsum
cogitur. Omne autem quod in con-
trarium cogitur. non nature seruies
sed necessitati cito soluitur. et in ea
scinditur. ex quibus videtur esse com-
positum. in suam quoque regionem sin-
gulis recurreribus. **H**ec igitur alij
considerantes stabile esse non posse
ethereum corpus celi stellarumque ar-
bitrati sunt. quintam quandam natu-
ram corporis introducentes. que diu-
turnam celi putaret mensuram esse
substantiam. **S**ed non ista opinio
apertissime potuit obuiare sententie.
quam divina quoque domini ihesu christi ma-
iestas dei nostri in euangelio approba-
uit. **D**ixit enim dauid. **P**rius ter-
ram tu fundasti domine. et opera ma-
nuum tuarum sunt celi. **I**psi peribunt.
tu autem permanes et omnia sicut ve-
stimentum veterascent. et tanquam ami-
ctum mutabis ea. et mutabuntur.
tu vero ipse es. et anni tui non defi-
cient. **Q**uod adeo probauit in euangeli-
o dominus. ut diceret. **C**elum et ter-
ra peribunt. mea autem verba non
peribunt. **N**ihil igitur agunt qui
propter celi asserendam perpetuitatem
quintum corpus ethereum introduce-
dum putarunt. cum eam videant dissi-
miliem ceteris adiunctam membri
vnius portum labem corporis ma-
gis afferre consueuisse. **S**imul illud
aduerte. quia propheta **D**avid
terram priori loco nominauit. et postea

celum credidit opus esse domini decla-
randum. **Q**uando enim dixit. et facta
sunt. nihil interest. quod prius expre-
mas. cum simul utrumque sit factum.
ne hec saltem prerogativa celi diuine
videatur adiudicata substantie. ut pro-
moueate creature privilegio potior
est. **I**taque illos suis relinquant
contentionibus que mutuis disputationibus
se refellunt. nobis autem satis est ad sa-
lutem. non disputacionum controuersia
sed preceptorum veritas. nec argumen-
tationis astucia. sed fides mentis. ut ser-
uiamur creatori potius quam creaturam
qui est benedictus in secula.

De terra.

Bonus artifex prius fun-
damentum ponit. postea
fundamento posito edifica-
tionis membra distinguit. adiungit et
ornamentum. **P**osito igitur fundam-
to terre et confirmata celi substantia.
duo enim ista sunt velut cardines re-
rum. **S**ubterxit **T**erra autem erat inui-
sibilis et incompressa. **Q**uid est erat
nisi ne forte in infinitum. et sine pri-
ncipio extenderet opinionem suam et di-
cant. ecce materia. id est plenitudo sicut phi-
sici dicunt eam secundum scripturam diuinam
non habuit initium. **V**erum hoc dice-
ntibus respondebis quia scriptum est **E**rat
autem chaos operarius terre. **E**t de eo
que iubal dicitur est hoc scriptum. **H**ic
erat pater qui demonstrauit psal-
terium et citharam. **E**t homo erat
in aushithidi regione. cui nomen
erat **J**ob. **D**efinant ergo de verbo

que figuram et spem congruentem
adhuc non acceperat. a proprio con-
ditore Et fortasse dicat. Cur enim
deus sicut dixit et facta sunt. non fil-
dinatus congruos rebus assurgere
abus donavit elementis. quasi non
potuit celum in signum stellis sibi
to ut creatum est resurgere. et floribus
bus ac fructibus terra vestiri. Pos-
tuit utique. sed ideo primo facta. po-
stea composita declaratur. ne vere
increata et sine principio crederetur
si spes rerum velut ingenerate ab
initio. non postea addite videretur.
Incomposita terra legitur. et
hisdem a philosophis eternitatis
quibus deus privilegii honoratur.
Quid diceret si ab initio eius pul-
chritudo vernasset. Demersa aqua
describitur velut quidam principiorum
suorum addita naufragio. et adhuc
a nonnullis facta non creditur.
Quid si decorum primogenitum ven-
dicaret. Accedit illud. quod imitato-
res nos sui deus esse voluit. ut pri-
mo faciamus aliqua. postea veni-
stemus. ne dum simul utrumque
adorimur. neutrum possimus im-
plere. Fides autem nostra quodam
gradu crescat. Ideo primus deus fe-
cit. postea venustavit. ut eundem
credamus ornasse qui fecerit. et fe-
cisse qui ornauerit. ne alterum pute-
mus ornasse. alterum creavisse. sed
eundem utrumque esse operatum. ut pri-
mo faceret. postea operaret. ne al-
terum altero desesse crederet. Hec in

euangelio huius rei evidens testi-
monium. Nam suscitaturus laza-
rum dominus iussit ut iudei remo-
uerent lapidem de sepulchro. ut mor-
tuum videntes. postea resuscitatum
crederent. Deinde vocavit lazarus
et resurrexit. et ligatis manibus et
pedibus exiit foras. Nonne pos-
terat remouere lapidem qui poterat
mortuum resuscitare. Et qui po-
tuit defuncto vitam reddere. non
potuit nexus soluere vinculorum.
Cui vinculis pedibus gressum des-
dit. huic non potuit ruptis vin-
culis incessum reddere. Sed utique
aduertimus. quod voluit primo de-
monstrare mortuum ut oculis suis
crederent. deinde resuscitare. tercio
iubere. ut ipsi soluerent vincula fu-
neris. ut inter ista fides infunde-
retur infidelibus. et per gradus
quosdam credulitas nasceretur.
Fecit ergo primum deus celum et
terram. et ea tamen non quasi per-
petua. sed quasi corruptibilis crea-
ture consummationi voluit subiacere.
Vnde in ysaye libro legitur.
Tollite in celum oculos vestros et
aspicite in terram deorsum. quia ce-
lum ut fumus solidatum est. terra
autem ut vestimentum veterascet.
Hec terra est que ante erat in com-
posita. Non enim erant maria
suo sine distincta. et isovago flu-
ctu et profundo gurgite terra mun-
dabat. Confideat quia etiam nunc plau-
strum et lignum terra in horreum conuertit

ptum semina germinare. scdm
 q̄ dixit p̄ph̄a. **E**mitte sp̄m tuum
 ⁊ creabūtur. ⁊ renouabis faciem
 terre. **D**emq; sirus qui viciā? he
 breo est. ⁊ sermone consonat. in
 plensq; ⁊ agruit. sic habet. **E**t spi
 ritus dei fouebat aquas. id ē viui
 ficabat. vt in nouas cogeret cre
 aturas. ⁊ fotu suo animaret ad
 vitā. **N**am etiā sp̄m scm̄ legimus
 creatorē dicēte **J**ob **S**p̄s d̄m̄
 qui fecit me. **V**ive ergo sp̄ūsc̄us
 sup̄ferebat super aquas tenebre
 cōtrariarū virtutū sup̄ eas non eē
 poterāt. vbi locū sibi tāta gr̄a ven
 dicabat. **V**ive vt quidaz volunt
 aerē accipiant. r̄ndēant. qua rōne
 sp̄m̄ dei dixerit. cū satis fuerit sp̄m̄
 nūcupare. **N**h̄ ergo volūt a d̄no
 deo nr̄o quatuor. **P**rimū. elemēta
 generata. celum. terrā. mare. aerē.
 eo q̄ cause rez. ignis. ⁊ aer. ter
 ra. ⁊ aq̄ sint. ex q̄bus mūdi sp̄s
 constat ⁊ forma. **V**bi ergo tēbre
 neq̄darū sp̄ūaliuz locū habere po
 tuerunt. cū anguste huius decorē
 figure mūdi indueret. **N**unq̄
 maliciā deus simul creauit. **V**ed
 ea ex nob̄ orta. non a creatore om
 nium deo cōdita. morū leuitate ge
 neratur. non vllam creaturē h̄ns
 p̄rogatiuā. nec auctoritatez sub
 stāte natural̄ h̄ mutabilitatis sue
 vitium. ⁊ errorē p̄laphom̄is. **E**t
 dican hanc deus vult de animis
 singulorū. **Q**uo eam ip̄e genera
 ret. cum clamet p̄ph̄a. **D**efinite a

malis vris ⁊ p̄cipue sc̄us dauid.
Define a malo ⁊ fac bonuz. **Q**uo
 ergo ei imiciū a d̄no damus. **V**z
 hec opinio feralis. eorū qui ptur
 bandā eccl̄am putauerūt. **H**inc
 marcionis. h̄inc valētini. h̄inc pe
 stes ille manicheorū. funesta san
 ctorum mentibz tēptauerūt infer
 re cōtagia. **Q**uid nob̄ ip̄o lumine
 vite tenebras mortis inq̄rimus.
Scriptura d̄ma salutē suggerit.
 vite odorē flagrat. vt suauitatē le
 gens capias. non p̄cipicij discer
 nien incurras. **S**impliāter lege
 o homo. non tibi ip̄e foueā prauū
 interp̄es effodias. **S**implex ser
 mo est. qz fecit deus celū ⁊ terrā.
Fecit qd̄ non erat. non qd̄ erat. **E**t
 erat terra inuisibilis. **E**x quo facta
 est erat. ⁊ erat inuisibil. qz exun
 dabat aqua ⁊ operiebat eam. **E**t
 erant super eam tenebre sup̄fuse.
 qz nondū erat lumen diei. nondū
 solis radiū. q̄ solet ⁊ sub aquas
 latētia declarare. **Q**uid ergo di
 cunt q̄ deus creauerit maluz cum
 ex contrarijs ⁊ aduersis nequaq̄
 sibi aduersa generētur. **N**ec em
 vita mortem generat. nec lux tene
 bras. **N**on enim sicut mutabili
 tates affectuum. ita etiā gene
 rationum p̄gressiones sunt. **I**lle
 ex contrarijs in contrāria. propos
 ita deflectione vertuntur. **I**ste
 non ex contrarijs in aduersa de
 flectuntur. **V**ed ex eiusdem ge
 neris. vel auctoribus. vel causis

creature in similitudinē sui refe-
runtur auctoris. **Q**uid igitur dici-
mus? **S**i enim neq; sine principio ē
q̄si increata. neq; a deo facta. vna
de habet naturā maliciā. **N**ā ma-
la in hoc mūdo esse: nullus sapiēs
denegauit. cū sit tam frequens in
hoc seculo lapsus ad mortē. **S**ed
ex hīs que iam diximus possu-
mus colligere. qz non est vna sū-
stantia. sed mētis atq; animi de-
prauatō a tramite virtutis deua
que inuiciorū animis frequen-
ter obrepit. **N**on igitur ab extra-
neis est nob. q̄ a nobis ipsis ma-
ius periculū. **I**ntus est aduersari-
us. intus auctor erroris. itus in q̄
clausus in nobismetipsis. **P**ropo-
situm tuum speculari. habitū tue
mentis explorā. exubias obtēde
aduersus mentis tue cogitatōes.
et animi cupiditates. **T**uīpe tibi
causa es improbitatis. tuīpe duplex
flagitiorū tuorū. atq; inuentorū cri-
minū. **Q**uid alienam naturā ar-
cessis ad excusatōnem tuorū lap-
suū? **V**tinā teīpe nō impelleres.
vtinā non p̄cipitares. vtinā non
inuolueres. aut studijs immoder-
ationib; aut indignatōe. aut cu-
piditatibus. que nos innexos ve-
lut q̄busdā retibus tenent. **E**t cer-
te in nob est moderari studio. co-
hibere iacundiā. cohercere cupidis-
tates. **I**n nob est etiā indulgere
luxurie. adolere libidines. inflā-
mare iacundiam. vel inflānti

autem accommodare. eleuari ma-
gis in supbiam. effundi in seruici-
am. q̄ reprimi hūilitate. diligere
mansuetudinē. **Q**uid naturā ac-
cusas o homo? **H**abet illa velut ir-
pedimenta quedā. senectutē et in-
firmitatē. **S**ed senectus ipsa in
bonis morib; dulciōr. in concilijs
vtilior. ad cōstanciā sbeunde mor-
tis paratior. ad reprimēdas libis-
dines fortior. **I**nfirmitas quoq;
corpōis sobrietas mentis est. **V**n-
ait ap̄ls. **C**um infirmor tūc pos-
tens sum. **I**taq; non in virtutib;
sed in infirmitatib; gloriabatur
Responū quoq; d̄inum refulsi-
t oraculo salutarī. qz virtus in in-
firmitate confirmatur. **I**lla cauē-
da que ex nostra voluntate p̄deūt.
delicta iuuentutis et irrōnabiles
passiones corpōis. **Q**uorū igitur
nos sumus d̄ni hōrū p̄ncipia extri-
secus nō rēquamus. nec deriuemus
malos. s; agnoscamus ea q̄ p̄pe-
nostra sunt. **Q**uid enim possumus
facere si nolumus? **H**uius electō-
nem mali nobis potius demus q̄
alijs ascribere. **I**deo etiā in iudi-
cijs istis voluntarios reos non ex-
necitate cōpulsos culpa stringit.
pena condēnat. **N**eq; em̄ si per fū-
rorem aliq; innocentē p̄emerit.
obnoxius fit morti. quin etiā di-
uine ipsius legis oraculo. si quis
per imprudētiā intulerit necem.
accipit. impunitatis spem. refu-
gij facultatem. vt possit euadere.

Hoc igitur de eo quod prope malum videtur dictum sit. Mala enim non sunt nisi que crimine mentem implicat et conscientiam ligant. Ceterum pauperem ignobilitatem egritudinem mortem nemo sapiens mala dixerit nec in malorum sorte numerauerit. quia nec contraria istis in bonis habentur maximis. quorum alia nobis ex natura alia ex comoditate accidere videtur. Non otiose nobis excursus iste processit. ut probaremus tenebras et abissum simpliciter accipiendas. Erant autem tenebre de umbratione celi. quia omne corpus umbram facit qua adumbrat. vel minima vel inferiora. et ea maxime que operire atque includere videtur. Includit autem celi polus. quia celus sicut camera extenditur. quemadmodum supra demonstrauimus. Non ergo principalis erat tenebrosa substantia. sed quasi umbra secuta est loco mundi caligo tenebrarum. **I**n tunc precepto momento mundus assurgens intra se includit umbram. ut si quis in capite medio quem sol meridianus illuminet locum aliquem repente obsepit. et densis ramorum frondibus tegat. non quo splendidior foris species loci eius effulgeat. sed hoc horretur desuper scena gurgustium eius intus obscurum sit. **A**ut unde antrum clausum undique huiusmodi locum vocauerunt nisi quod atro inhorrescat situ. atque offusione tenebrarum. **I**ste ergo te

nebre super aquarum abissos erant. nam abissum multitudinem et profundum aquarum dicitur. lectio nos euangelij docet. ubi rogabant saluatorem demonia ne iuberet illis ut in abissum irent. sed qui doceret voluitates demoniorum non esse faciendas precepit illis ut irent in porcos. **P**ora autem in stagnum aquarum se se precipitauerunt ut quod recusabant demonia non euaderent. sed digno precipicio demergerentur. **E**rat ergo hec mundi incooperata species et forma. **E**t spiritus inquit dei superferebatur super aquas.

Et dixit deus. fiat lux. et facta est lux.

Merito premissus est spiritus dei. ubi diuina incipere habebat operatio. **F**iat inquit lux. **V**nde vox dei in scriptura diuina debuit inchoare nisi a lumine. **V**nde mundi ornatus nisi a luce exordium sumeret. **F**rustra enim esset si non videretur. **E**rat quidem deus ipse in lumine quia lucem habitat inaccessibilem. et erat lumen verum. quod illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum. **S**ed eam lucem fieri voluit quod oculis corporalibus comprehendere. quia si quis architectus edificium aliquod dignum habitaculo pristamiliam struere desiderat. antequam fundamenta ponat unde lucem ei infundat explorat. et ea prima est gratia. que si desit. tota domus deformi horret in cultu. **L**ux est que reliquis domum commendat ornatus. **F**iat inquit lux

b. i.

Plena vox luminis non dispositio-
tionis apparatus significat. sed ope-
rationis resplendet effectus. Nature
opifex lucē locutus est. et creauit
Verbo dei volūtas est. opus dei
natura est. lucē creauit. tēbras il-
luminauit. **E**t dixit deus fiat
lux. et facta est lux. Non ideo dixit
vt sequeretur operatio. sed dicto absol-
uit negociū. Vnde pulcre dauitis
cū illud Dixit et facta sūt. qz dēi
impleuit effāis. Auctor ergo lucis
deus. **L**ocus autē et cā tenebrarū mū-
dus est. Sed bonus auctor ita lu-
cē dilexit. vt mundū ipm infuso
aperiret lumine. atqz eius spēm ve-
nustaret. Resplenduit igitē sbito
aer. et expauerūt tenebre. Noua
luminis claritate repressit eas. et
q̄si in abissos dimerfit. repetē per
vniuersa mūdi fulgor lucis infu-
sus. Pulcre itaqz et ppe dixit. **E**t
facta est lux. **V**icut em cito lux ce-
lū. terras. maria illuminat. et mo-
mēto tps sine vlla cōphensione.
relectis surgētis dicit splendore re-
gionibz. nro se ar cūfundit aspe-
ctū. ita ortus eius cito debuit ex-
plicari. **Q**uid miramur. si deus lo-
cutus est lucē. et caligātū mūdo lu-
mē emicuit. qm si q̄s inter aquas
mersus. oleū ore miserit. clario-
rā fac ea que pfundi tegebātur oc-
cultis. **D**ixit deus. non vt p vocis
organa q̄daz sonus smonis exi-
ret. nec vt lingue motus celeste for-
maret alloqum. atqz aerey istum

quodam verborū strepitus verbera-
ret. sed vt volūtatē suē cogitatio-
nem pderet operatiois pfectus. **E**t
discreuit inter lucē et tenebras

Et vidit deus lucē qz bona est

Dixit. et sonū vocis nullus au-
diuit. discreuit. et operatiois
molimina nemo cōphendit. vidit.
et oculoꝝ eius intentōem nullus
aspexit. **E**t vidit inqt deus lucem
qz bona est. **N**ec qd ignorabat vi-
dit. nec id qd nesciebat ante aut
non viderat comprobauit. sed ho-
rū operū p̄riū est. vt externo cō-
mendatore non egeat. sed grām
suam cum videntur ipsa testent.
Plus est qd pbatur aspectu. q̄
quod laudatur sermone. **D**uo ei
vritur testimo. nō alieno suffra-
gio. **Q**d si apud nos oculis iudi-
cium emittitur. q̄bus simul et gra-
cia venustatis et rerū men-
p̄henditur. quātomagis et a
que pbatur videt. et que videt pbatur
fm qd scriptū est. **Q**uia oculi dñi
sup iustos. **L**ucis natura hmoi ē.
vt non in nūero. non in mēsurā. n̄
in pondere vt alia. sed ois eius in
asp̄cū gracia sit. **P**roprijs itaqz s-
mōibz naturā lucis exp̄ssit. q̄ vidē
tō cōplacet. qm ipsa vidēdi officū
s̄ministrat. **N**ec imēto tm sibi p-
dicatore potuit inueniē. a q̄ iure p-
ma laudat. qm ipa fecit vt etiā ce-
tera mūdi mēbra diḡ sint laudibz

vidit ergo de luce. et vultu suo
illuminavit. Et vidit. quia bona est.
Non ex parte dei iudicium. sed genera
le est. Itaque non in splendore tantummodo
sed in omni utilitate gratia lucis pro
batur. Unde et discretio fit inter
lucem et tenebras. ut sit separata na
tura lucis atque tenebrarum. nihil
videatur inter se habere confusum. Et
vocavit deus diem lucem. et tenebras
vocavit noctem. ut in nomine ipso
diem noctemque distingueret. Ad
uertimus? itaque quod lucis ortus ante
solis diem videatur aperire. Pri
cipia diei noctis exitum claudunt. fi
nisque temporis. et statutus limes. nocti
et diei videtur esse prescriptus. Die
sol clarificat. lux facit. frequenter
celum nubibus texitur. ut sol tegat.
nec ullus radius eius appareat. lux
tamen diei demonstrat tenebras abscondit
Et factus est vespere et mane dies
vnius.

Verum aliqui. cur prius vespere
postea mane scriptura me
morauerit. ne forte noctem prius quam
diem significare videatur. nec ad
uertit. primo quod presensent dies di
citur. Et vocavit deus diem lucem.
et tenebras vocavit noctem. Deinde
quod vespere finis diei fit. et mane fi
nis noctis. Ergo ut prerogativam
et primatus natiuitatis diei daret.
prius finem diei significavit. post quem
securum nox esset. Deinde postea fi
nem noctis adiunxit. Eo autem versusque.

noctem diei scriptura preferre non
potuit. ut et diei et noctis tempora diei
appellatione concluderit. et tanquam pri
cipal auctoritate nominis verba dicit
Et hanc scripturam esse consuetudinem
ut potiori appellationem deputet.
frequenter exemplis probamus.
Quidem et Jacob dixit. Dies vite
mee pusilli et mali. Et iterum Om
nes dies vite mee. Et David. Po
suit dies annorum meorum. non dixit
et noctes. Unde aduertimus ea que
nunc in specie historie traduntur.
vix statuisse legis in posterum. Pri
cipium ergo diei vox dei est. Fiat lux
Et facta est lux. Finis diei vespere
est. Jam sequens dies ex noctis
fine succedit. Sententia autem dei
evidens. quia dies primo vocavit lu
cem. et secundo vocavit tenebras no
ctem. Preclare etiam vnum. non pri
mum. dixit diem. nam secundo se
cundo et tertio die. et deinceps reli
quis. primum potuit dicere. et hoc or
dinis videbat. Sed lege statuit
ut. xxiii. hore diurne atque noctur
ne. diei tamen nomine diffiniantur.
ut sic diceret. viginti quatuor horarum
mensura vnius diei tempus est. Si
cut enim virorum generatio computatur
et intelligit etiam feminarum. quia
nectuntur secundum prioribus. ita etiam
dies numeratur et noctes estimantur
adiuncte. Sicut igitur arcuitus
vnius. ita vnius dies. Nam plerique
etiam ebdomadam vnam. vnumque diem
aut. quod in se quibus in vnum redeat die.

natura. tanq̄ altera ab altera qđ
 indiguerint mutuantes. Nam si
 increata materia. videt̄ ergo dō
 creande potestas materie defuisse
 q̄ ab ea operationi subiactia mu-
 tuatus. Si vero incōposita. mirū
 admodū. coeternā deo materiam
 deorem sibi non potuisse conferre
 que substantiā non a creatore ac-
 ceperit. sed sine tēpore ip̄a posse
 deit. Plus ergo inuenit opator
 omnium q̄ contulit. Inuenit ma-
 teriam in qua possit operari. cōtu-
 lit autē figurā que decorē inuētis
 rebus afferret. Vnde excipiēdus
 a ceteris tanq̄ dies vnus. non cō-
 ferendus cum ceteris. tanq̄ dies
 primus est. vnde fundamēta rerū
 omnium posita. q̄ cause esse ceperūt
 quibus mundi huiusq; vniuersē
 visibili creature fulta substācia
 est. Quare re ad secūdi diei mirā-
 da opera sermo nob̄ prodeat. q̄rū
 eminentia. non scđm tractatus no-
 stri possibilitatē. sed scđm scrip-
 toris veritatē ad laudē referenda
 est creatoris. Vos igitur queso.
 vt naturaliter estimare que dicā-
 mus pbabiliter ac simplicā men-
 te q̄ sedulo ingenio pensare dig-
 nemini. nō scđm philosophie tra-
 ditiones q̄ inanem seductionem
 suasora verisimilia colligentes.
 sed scđm regulam veritatis q̄ ora-
 culis dñi sermonis exprimitur.
 q̄ contēplatione tante maiestatis
 fidelium pectoribus infunditur

quia scriptū est. Confirma me in
 verbis tuis. Narrauerūt mibi in-
 iusti exercitatōes. sed non vt lex
 tua domine. Omnia precepta tua
 veritas. Non ergo scđm elemen-
 torum naturas sed scđm cristum
 qui omnia quecumq; voluit fecit.
 habundans plenitudine diuini-
 tatis sue. Consideremus que facta
 sunt. nature possibilitatē interro-
 gemus. Neq; enim in euangelio
 cum leprosu curaret. cecis visu re-
 funderet populus qui aderat q̄ spe-
 ctabat. illa. medicine ordinem re-
 cognouit. sed potestatem domini
 miratus. dedit vt scriptuz est lau-
 dem deo. Neq; scđm numeros egi-
 ptiorum q̄ concursus siderū men-
 sura q; elementorū. extendit ma-
 num suam. Moyses vt diuideres-
 tur mare rubrum. sed dñe impe-
 rio potestatis obtempauit. Vnde
 q̄ ip̄e ait. Dexterā manus tuā do-
 mine glorificata est in virtute.
 Dexterā manus tuā domine con-
 fregit inimicos. Illo igitur sācta
 plebs eleua mentem tuam q̄ totū
 animū tuum deo confer. Non sic
 deus videt queadmodū homo. de-
 us in corde. homo in facie. Nec sic
 igitur homo videt queadmodum
 deus. Audis q; deus vidit q̄ lau-
 dauit. Noli igitur tuis oculis esti-
 mare q̄ facta sūt. opinionibusq;
 colligere. sed que deus vidit q̄ p-
 bavit. ea tu retractāda nō putes.

b. iij.

Et dixit deus Fiat firmamentū
in medio aquarū et sit discernens
inter aquā et aquā. et factū est sic

Audi verba dei. Fiat dicit iu-
bentis est. non estimantis.
Imperat nature. non possibilitas
ti obtemperat. non mensuras col-
ligit. non pondus examinat. Glo-
rificata est in virtute dextera ma-
nus tua domine ihesu. Voluntas
eius mensura rerum est. sermo e-
st finis est operis. Fiat inquit fir-
mamentum inter medium aquarū
firmum est omne quod statuit
deus. Et satis pulchre premisit.
Fiat firmamentū antequam subice-
ret. inter medium aquarū ut tu
prius crederes firmamentū ex p-
cepto dei factum. quod de aquarū p-
flua qualitate dubitares. Si na-
turam elementorū consideres. quō
inter aquas solidatus est firmas-
mentum. Ille pfluunt. istud con-
stringitur. Ille currunt. hoc ma-
net. Et sit inquit discernens inter
aquam. Sed aqua confundere. nō
discernere solet. Quō iubet quod
scit scōm elementorū rationem esse
contrariorū. Sed cum sermo eius
ortus nature sit. iure usurpat da-
re legem nature qui originem de-
dit. Sed prius consideremus quod
sit firmamentū. vtrum ipsum sit.
quod in superioribus celum appel-
lauit. an aliud. Et si duo celi. an
plures. Nam sunt qui vniū celū

esse dicant. nec alterius celi facien-
di. cum esset vna ple. ut ipsi aiunt
potuisse substantiam suppetere.
quā cum omnis superiore celo eēt
expēsa. nihil reliquū fuit quod ad edi-
ficatōem secūdi celi et terciū p-
ficeret. Alij vero innumeros celos v-
l mundos esse asserūt. quos irrūdet
sui. Non enim nobis cū illis maior
quā cum suis pugna est. qui geome-
triciis numeris et necessitatibus cons-
tendunt pbare. quod aliud celū eē
non possit. nec patī naturā. ut aut
secundū aut terciū sit. nec opato-
ris virtutē p-
doneā. ut multos ce-
los faceret. Et quos nō hāc eorū artifi-
cem faciendā irrideat. Qui cum ex
vna atque eadez causa plura eiusdē
generis ab hoibus fieri posse non
abnuāt de deo dubitat. vtrū plures
celos facere potuerit. de quo scriptū
est. Dominus autez celos fecit. Omnia
quācumque voluit fecit. Quōd enim dif-
ficile ei cui velle fecisse est. Fluitat
igitur illis impossibilitatis ratio
cum de deo disputant auerere dicū-
tur. quia impossibile tibi nihil ē.
Itaque nos non solum secundum
sed etiam terciū esse celum negāre
non possumus. cum ap-
tū se ad terciū celum scriptorū suorum
testificatōne confirmet. Dauid etiam
celos celorū in illo laudatū dñm
constituit choro. quem imitātes
plūres septem stellarum et solis et lu-
ne globorū consonū motum intro-
dixerunt. quorū orbibus vel poti-

globis connexa memorat omnia. quos sibi innexos et velut insertos versari retro. et contrario ceteris motu ferri arbitrat. eo quod impulsu et motu ipsorum orbium dulces quendam et plenum suavitatis atque artis et gratissimi modulaminis sonum reddi. quoniam scissus aer tam artificia motu et acuta cum quibus temperata ita varios equilibrium concentus efficiat. ut omnem suppediat musica carnis suavitatem. **H**uius rei si fidem quas atque expectas. sensu nobis et auditu lheritat. **N**am si quoniam quato motu orbium crepante cum ille celestis orbis cui affixos ferunt stellarum cursus qui sine intermissione voluuntur. citationem habeat reversionem atque acutum sonum excitet. hoc autem luanis gratissimum. non audiret a nobis cum leuora audire soleamus. **F**ide ergo eius disputatois si testimonio nostro et auditus munere exigamus. per bari referunt obscuruisse aures nostras. et lheretore nobis sensum audire di factum propter illam a principio nostre generatois concepti sonitus consuetudinem. **E**t exemplum afferunt eo quod nihil fluuioium maximam eo videlicet loco vbi se ex altissimis montibus i abdita perfluunt illa precipitat. magnitudie fragoris sui aures accolarum obstruat. ut audiendi munere carere dicatur. **H**ec facile his ipsa rindet veritas. **N**am qui tonitrua audimus nubium catione generata tantorum orbium reversiones quod maiore

utique motu ferri estimatur. si ita vehementiores sonitus excitarerent. non audiremus. **A**ddunt propterea ideo sonum hunc non puenire ad terras. ne capti homines per suauitatem eius atque dulcedinem quez celerrimus ille celorum efficit motus ab orientibus partibus. usque in occasum. propria negocia atque opera derelinquerent. et omnia hic ociosa remanerent. quod a humane ad celestes sonos mentis excessu. **H**ec ea que sunt aliena ab studio nostro et a diuine lectionis serue his qui foris sunt relinquamus. **N**os inheremus scripturarum celestium magisterio. **P**ropositum igitur nobis est. quia dixit deus. fiat firmamentum in medio aque. et sit discernens inter aquam et aquam. et hinc tractatur. utrum hoc firmamentum appellet quod ante iam fecit. de quo scriptum est. **I**n principio fecit deus celum et terram. **N**ec fallit. quod aliqui ita ante nos acceperint. eo quod supra creatum auctore deo et conditum celum scriptura expresserit. hic expositioem operis creatiois quez diffudit. vbi quasi summa operis breuiter comprehensa sit. hic operationis qualitas per ipsas concurrentium rerum digesta sit species. **H**ec mouet nos. quia et nomen aliud significatur et spes solidior. et causa discernitur. et persona coopatois adiungitur. **H**ic enim scriptum est.

tabil natura. inestimabil. mag-
nitudine. inmensus. in remuneratio-
bus. incomprehensibil. in opibus. **Q**
alitudi re sapie quis inuestigae
facilis? **I**ste dicit filio. id est de
chio suo. de virtuti sue. de sapie sue
de iusticie. et facit fili? qñ potes. fa-
at qñ virtus dei. facit qñ sapia dei. fa-
at qñ iusticia diuina. **C**u hec audis
qd miraris. si sup firmametu celi
potuit tante maiestatis opatione
vnda suspēdi. **D**e alijs h collige
de his q viderunt oculi hominum. quo
ad iudeoz transitu si roem quis se
vnda diuiscit. **N**o solet hoc ee na-
ture. vt aq se discernat ab aq et i
phico inter fusioe aquaz terre se
paret. **S**elauert inqt fluct? et fir-
mameta specie cursu suu insolito
sine frenarut. **N**one potuit etiam
aliter hebreuz pplm liberare? **H**
tibi voluit ondere vt eo spectaculo
eda illa q non vidisti estiares esse
credeat. **J**ordanis qz reflexo am-
ne in suu fonte reuertit. **V**erere
aquam cum labit. inusitatu. rur su
redie in supiora sine vlllo repagu-
lo impossibile hetur. **S**ed qd im-
possibile ei q dedit posse qbus vo-
luit. dedit posse infirmatibz vt in-
firm? dicat. oia possum in eo qui
me confirmat. **D**icat certe. queadmo-
du aer cogat i nube. vtz pluuia
nubibz generetur. an sine nubibz
colligat. **V**idemus pleruqz exire
nubes de motibz. qro vtru de ter-
ris ascēdat aq. an ea q sup celos

est largo imbre descēdat. **S**i ascē-
dit. vtiqz cōtra naturā est. vt ascē-
dat in supiora. q grauior ē et porte-
tur aere. cū aer subtilior sit. aut si
cū orb totu? motu rapit? aqua.
sicut in o orbe rapitur. ita summo
orbe diffunditur. **S**i fundi vt vo-
lunt non desinit. vtiqz non desi-
nit rapi. quia sicut axis celi semp
mouetur. ita aqua semper hauri-
tur. **S**i descendit. manet ergo iu-
giter super celos que habet vnde
descendat. **D**einde quid obstat. si
confiteatur. quia aqua sup celos
suspensa sit? **N**am quo verbo di-
cunt terram in medio ee suspensa
et immobilem manere. cum vtiqz
grauior sit q aqua. ea ratioe pnt
dicere. non precipitari aquam or-
bis illius celestis cōuersione que
sup celos ē. **S**icut ei terra inanis
suspenditur. vel pondere librato
vndiqz immobilis pseuerat. itaqz
aqua. aut grauioribz. aut equis
cum terra ponderibz examinatur.
Ideo qz non facile supfundit ma-
re terris. nisi cum iubetur exire.
Deinde cum ipsi dicant volui or-
bem celi. stellis ardentibus reful-
gentem. non mediūna puidencia
necario prospexit. vt intra orbem
celi et supra orbem redūaret aq.
que illius feruentis axis incedia
temparet. **P**ropterea quia exun-
dat ignis et feruet. ediaz aq exun-
dauit i terris. ne assurgētis sol et
stellaz micantiū ardor exuret. ac

concaua. leui luceſcē. cōceptō luie
affigūt corpō. quē admodū calor
ille omnē in se rapiat humorem.
Quis igitur dubitet. q̄ igitus
ether a magno feruens vapore
inflāmaret atq; exureret oīa. nisi
lege q̄dam sui cohiberet auctoris
vt nec flumina nec lacus nec ip̄a
mana vim eꝝ possent restringere
Et ideo desup̄ aqua impetu q̄daz
descēdes in tātos plerūq; ymbres
rūpitur. vt flūia. lacus. repēte re
pleātur. ip̄a mana exundēt. **V**n̄
a frequēter solē videmꝝ madidū
atq; rotantē in quo euīdes dat in
dicū. q̄ alimentū sibi aquaz ad
tēperem sui sūpsent. **T**m̄ aut̄ ill̄
est impugnāde veritatis studiū.
vt solē ip̄sū negent calide nature
eē. eo q̄ albus sit. nō rubicūdus.
ā rutilus in specie ignis. a iō aut̄
q̄ nec igitus natura sit. a si q̄d
h̄ calor. fer̄t ex nimio motu cō
uerhōis acādere. **Q**d̄ ideo dicēdū
putāt. vt nihil videat̄ hūoris cō
sumē. qz calorē quo hūor vel mis
nuat̄ vel plerūq; exhaurit. nō h̄z
naturale. **S**z nihil agūt. cū ista
dponūt. qz nihil interest. vtrū ex
natuā caloz. q̄s h̄eat. an ex passi
one. ā aliq̄ ex cā. qz ignis oīs cō
ptō. hūoris est. vel h̄mōi mateie.
quā flāma cōsuevit exurere. **N**am
siue ex lignis haud quāq; semus
stulatis sed inter se collisis ignis
exussus exāpiat̄ folijs. a iam flā
ma adolet ac si de igne accēdas fa

cem. siue de flāme luie. lumē accē
das. eadē spēs a natura est luie.
ac si illō. nō natural̄ ignis adole
uerit. h̄ quē acādes cā generaueit
Vel h̄in. c saltē cōtēplent̄ solis ca
loz. qz diuersa ei deus constituit
cur sus sui. loca a tēpora. ne si sem
per in h̄ijs demoraretur locis. cō
tidiano ea vapore exureret. **M**a
re ip̄sum ideo ferunt ip̄sī tam sal̄ā
a amarā aquam habere qz ea que
fluūijs in h̄eta influāt. calore ab
sumātur. tantūq; vapore diurno
consumi. quantū cotidie ex diuer
sis fluuiozū curhibo inuehat̄. **Q**d̄
ex solis quadaꝝ diiudicatōe fieri
p̄hibetur. qui q̄d puz ac leue est
sibi rapit. q̄d graue atq; terrenū.
relinq̄t. ex quo remanet sal̄ū illō
atq; aridum. q̄d sine vsū a suau
tate potandi sit. **S**ed reuertamur
ad p̄positum. **F**iat firmamē
tum inter mediū aque. **N**ō mo
ueat sicut iam dixi. qz supra celuz
ait h̄ firmamētū. qm̄ a dauid di
ct̄. **C**eli enarrant gloriā d̄i. a ope
ra manuū eius annūciat firma
mentum. **H**oc est. **M**undi opus
cum videtur. suuz laudat auctozē
Inuisibil̄ enim maiestas eius p̄
ea que vidētur agnoscat̄. **E**t vidz
mibi nomē celozū cōe esse. qz plu
rimos celos scripture testificant̄.
nomen aut̄ speciale. firmamētū
Siq̄dez a h̄ ita h̄z. **E**t vocauit
d̄s firmamētū celū. vt videat̄ sup̄
generaliter dixisse. **I**n principio

celum factum. ut ois celestis crea-
ture fabrica comprehendere. h aut
speale firmamti huius exterioris
soliditate qd dicitur celi firmamentum.
sicut legimus in primo prophetico.
Bndicus es dne in firmamento ce-
li. na celum qd vranos grece dicitur la-
tine. qz ipressa stellaz lumina ve-
lut signa heat. celatum appellat. si-
cut argentum qd qsi stellis emine-
tibus refulget. celatum dicimus.
Vranos at apotu vranu dicitur quod
videt. qz lucidius est tanqz visibil
girotantias goben. **I**git orb fire
q obscurior est vranos nuncupatur.
vn puto q illud dicitur. **V**olatilia ce-
li q volatilia circa firmamentum ce-
li. eo q potestates que in illo sunt
visibili loco. spectent hec omnia.
q subiecta suis heat conspectibus.
Deniqz clausus celum dictum est
belie tpibus. qn achab q iezabel
pfidia regnabat. cu ppl's regali
sacrilegio deseruaret. eo q neo ad
celos oculos erigebat. nemo eius
auctores venerabat. sed ligna q
lapides adorabat. **V**n hoc colligi-
mus qz q in maledictioibus populi
isrl dixit deus. **E**rit tibi celum. sup
caput tuum ereum. q terra tua ferrea.
qn precium pfidie luens ppl's iudeo-
rum intepere celi q terre infecundita-
te multat. **D**e celo em ca fertilitas.
Deniqz q moyses bndictioes
tribus **J**oseph. a finibus celi q rore
abissi fontium deorsu. et scdm horam
a solis cursu et a couementibus me-

fibus. et a vertice montium. et colli-
um eternorum dedit. eo q modera-
tione celesti. terraz fecunditas nu-
tritur. **F**erreum ergo celum qd nul-
lum exsudat humore. quando nul-
lis exclusus nubibus ymber rumpit.
Est etiam ferreum celum. s obsecurus
aer. pressus atqz nebulosus. eo lo-
re ferrugineo. quando rigore frigo-
ris stringitur terra. tunc veluti sus-
per caput nostrum humor suspensus
videtur et p momenta imminere.
Plerumqz etiam glacialibus vextoribus
fla-
tibus rigentes aque solidantur
in niuem. et rupto aere. mix fudit.
Neqz em firmamentum hoc potest sine
aliquo rumpi fragore. ido et fir-
mamentum dicitur q non sit inualidum
nec remissum. **V**n et de tonitruis
que cocepto intra sinum nubium spu-
cum se veloxiter erupturus elisent.
magno crepant somitu ait temp-
tura. firmas tonitrua. **A** firmita-
te ergo firmamentum est nuncupa-
tum. vel qd divina virtute firma-
tum sit. sicut scriptura nos docet
dicat. **L**audate eum in firmamento
virtutis eius. **N**ec potest retulisse
aliquis celos celorum ad intelligibi-
les virtutes. firmamentum ad opa-
torias. et ideo laudare celos vel enar-
rare gloria dei. annunciare firmam-
tum. sed non quasi spualia. s qsi
opera mundi enarrant. quemadmodum
supra diximus. **A**lij qz purifica-
torias virtutes interpretati sunt aqz
q sup celos sunt. **A**ccipimus h qsi

ad tractatus decorē nobis tantum
non alienū videt atq; absurdū.
si aq̄s veras ppter illā causā quā
dixim? intelligam? Nā et ros et
gelus et frigus et estus. scdm̄ p̄mū
p̄betiū. benedicūt dñm. bñdicūt
et terra. Et illas nō ad intelligibi
les naturas referim? sed ad veri
tate. Laudāt eadē dracones dñm.
qz natura eoz et spēs cū vidē nō
minimuz vel decoris effundit. vel
in esse rōis oñdit.

Vidit deus qz bonum est.

Aut filius qd̄ vult pater.
laudat pater qd̄ facit filij?
Nihil in illo nature degeneris in
uonitur. cuius opus a paterna n̄
degenerat volūtate. Vidit utiq; n̄
oculis corp̄alibz intēdit. sed defi
niuit plenitudinē grē uenire. ut
mibi eius iudiciū cognosceretur.
Nos ei volumus eadē de hīs que
dīna sūt disputare. Et qd̄ minū.
si de ope tractatē possint q̄ de opa
tois ip̄ius generatōe faciūt q̄oes?
Ip̄m in iudiciū vocāt. ip̄m ineq̄
lem atq; degenerē differere conā
tur. Ideo legis Et dixit deus. et fe
cit deus. Eodē pater et filius ma
iestatis honorātur noīe. Et vidit
deus qz bonū. Dixit tanq̄ omnia
q̄ pater uellet scienti. et vidit. tanq̄
oia q̄ filius faceret scia tenens. et
efficiens opatōe consocij. Vidit
qz bonū Non utiq; cognouit qd̄
nesciebat. s̄ p̄baui qd̄ placebat
Non q̄si incognitū placuit opus

qz nec q̄si incognitus pater qui
cōplacuit in filio. sicut scriptū est
Hic est filius me? dilectus in quo
cōplacui. **H**ic autē semp filij? volū
tate p̄is. et pater filij. et audit pa
trē filij? semp. et pater filiū. p̄ uni
tatez nature. volūtatis atq; sb̄stā
tie. Deniq; testat̄ hoc in euāgelio
suo filij? dicēs ad p̄m. **H**ic eadē
qz semp me audis. **I**mago est ei
inuisibil̄ dei filij? oia p̄is quasi
imago exprimēs. Oia eius quasi
splēdor glorie illuminat. nob̄ autē
maifestat. **V**idet et filij? op? p̄is
sicut et pater filij. sicut ip̄e dñs de
clarauit. Non pōt filij? facere q̄c̄q̄
a se nisi qd̄ vident facientē p̄m.
Vidit ergo facientē p̄m. et videt
p̄ secretū inuisibil̄ nature. et audit
filij. Deniq; ait. **H**ic audio ius
dico. et iudiciū meū verū est. qz n̄
sum solus. s̄ ego et q̄ misit me p̄.
Hoc mysticiū est. illd̄ morale. **V**i
dit in. p̄baui in. **Q**d̄ deus p̄ba
uit. tu ne replēibile dixeris. qm̄
qd̄ deus mūdauit. tu ne cōe dixe
ris. scriptū tibi esse meministi. **E**r
go bonū nomē dei ne blasphemies
Si firmantū bonū quātomagis
bon? eius creator. eadē si arriani
nolint. eunominiam reclamēt. ra
diūs degeneris fruct? deterior. **V**i
dit inq̄t de? qz bonū. **V**olet arti
fices singula p̄us facere et postea
abili cōmissiōe cōnectē. ut q̄ vult?
bonū exādunt de marmore vel ere
singūt vel cōis exprimūt. non tñ

congregat? est pp̄s catholicus.
Jam n̄ multe congregatōes sūt sed
 vna ē congregatō vna eccl̄a. **D**cm̄
 ē et h̄. **C**ōgreges aq̄ ex om̄ valle
 et facta ē congregatio sp̄ual̄. fact?
 vnus pp̄s ex hereticis et gētilib.
 repleta eccl̄a ē. **V**allis ē scena. val
 lis ē arc̄. vbi currit mēdax equ?
 ad salutē. vbi hūilis et abiecta cō
 tentio. vbi litū feda deformitas.
Et h̄is igit̄ q̄ arco inl̄erere cōsue
 uerāt. fides creuit eccl̄e. cotidian?
 actus auget. **P**alus ē luxuria. pa
 lus ē int̄pantia. palus ē incōtinē
 tia. in q̄ volutabra libidm̄ sunt.
 testiaz murmura. latibula passi
 onū. vbi versatur q̄cunq; inceder
 rint. et n̄ emergūt. vbi labunt pe
 diu vestigia. fluunt singuloz in
 cessus. vbi fulice se dū lauāt pol
 luit. vbi flebilis desup gemitus
 colubaz. vbi pigra testudo cenos
 so beret in gurgite. **D**emq; aper
 im palude. ceru? ad fōtes. **E**x om̄
 igit̄ palude vbi q̄si rane veterē ca
 nebāt q̄relam. congregata ē fides.
 congregata ē puritas animi mēt̄sq;
 simplicitas. **C**ōgregata est aq̄ ex
 om̄ lacu et ex om̄ fouea. vt n̄eo fo
 ueaz fodiat fratri suo in quā ipse
 inadat. h̄ oēs se inuicē diligant.
 oēs se inuicē foueāt. et q̄si vnum
 corp? diuersa se mēbra sustentēt.
 q̄s nō mortiferi cātus astromatū
 schemicoz q̄ mētē molliāt ad amo
 res. h̄ cōtentus eccl̄e. h̄ cōsona circa
 laudes dei pp̄i. vox. et pia vita dele

ctet. q̄bo nō purpurea pipetasma
 ta. n̄ aulea p̄ciosa spectac̄ volupta
 tis sit. h̄ h̄ac pulcerrimā mūdi fa
 bricā. h̄ac distatē int̄ se elem̄toz
 copulā. celū sic camerā extensū vt
 inbitates in h̄ mūdo tegat. terraz
 ad opandū datā. diffusū aerem.
 clausa maria. pp̄m hūc. d̄me opa
 tōis organū in q̄ d̄mi modulamē
 resultet oraculi. et dei sp̄s intus
 opef. tēplū istō sacriū trinitatis.
 scitatis diuini. eccl̄am scām in q̄
 r̄fulgēt aulea celestia. de q̄bo dcm̄
 ē. **D**ilata locū tabnaculoz tuoz et
 auleoz tuoz fige ne p̄cas. lōgio
 res fac funiculos tuos et palos tu
 os cōfirma. **A**dhuc in dexterā et si
 nistrā extēdes. et semē tuū gentes
 hereditate possidebit et citates des
 tas inhabitab. **H**oc ergo aulea q̄bo
 attulit bonā vitam. p̄cā tegit. cul
 pā obūbrat. **H**ec ē eccl̄a que sup
 maia fūdāta ē et sup flua p̄pata
Sup vos ei firmata est et p̄pata
 q̄ sic flua puro in eā v̄ndiq; fōte
 decurritis. **D**e q̄bo dcm̄ ē. **E**leua
 flu. **E**t addidit. **M**ira. **e**la. **S**ona
 flua. **H**ausistis ei ex illo pl̄em et
 pleno fonte q̄ fluistis. q̄ ait nob.
Qui credit i me sic scriptū ē flua
 de v̄tre ei? fluēt aq̄ viue. **H**oc at
 dicebat de sp̄u que incipiebāt ac
 c̄pere q̄ credituri erāt in eū. **P**ed
 iā q̄si h̄i iordais v̄nde reuerti me
 cū in originē. **C**ōgreges inqt̄ aq̄
 q̄ sub celo est in congregatōez vna
 et appareat arida.

Et factū est sic.

Hortasse paz credidit aliq̄s
superioribus sermone nris
quibus tractauimus inuisibilem
ideo fuisse terrā. q̄ aquis opta te
geretur. vt corporeis ocul̄ possit
videri. Ad se em̄ p̄pha retulit. s̄
est ad nr̄am cōditōem. nō ad dīne
maiestatē nature. q̄ vtīq̄ omnia
videt. Sed vt aduertatis. qz nō
q̄h nr̄i ingenij p̄bādi grā. sed ve
stre cā instructionis suscepimus
hunc tractandi laborē astipulan
te nobis lectōis serie testificamur
que apte p̄bat post cōgregatōez
aque. que erat sup̄ terrā. et post de
ruatōem eius in mari. apparuisse
aridā. Defināt ergo qui dyaleti
cis disputatōibus mouere nego
cia solent dicētes. quō terra inuis
ibilis aq̄ omni corpori natural̄
spēs et color in fit. ois aut̄ color s̄
iectus sit aspectui. Clamat dī vox
Cōgregentur aq̄ et appareat ar
ida. Et iterū scriptura dicit.

Congregata est aqua in cōgre
gatōem vnā et apparuit arida.

Quid opus fuit iterū. nisi oc
currendū questionibz iudi
casset p̄pha. Nonne videt dicere.
non dixi inuisibile sc̄dm naturā.
sed sc̄dm sup̄fusionē aquarū. De
mīq̄ addit. s̄blato velamine. ap
paruisse aridā. que ante non vide

batur. Itēz questiones alias se
runt dicētes. Si in cōgregatōibz
diuersis aqua erat. quō si ille con
gregatōes in superioribus erāt. non
defluebat aq̄ ad eum locū ad quē
post dñi imperiū deriuata est. Na
tura em̄ aquarū spōte in inferiora
plabit. Si vero in inferioribus
erāt ille cōgregatōes. quō contra
naturā suam aq̄ ad superiora ascē
dit. Itaq̄ a sc̄dm naturales cur
sus imperio nō equat. aut contra
naturā imperio p̄ficere n̄ potuit.
Cui questioi facile r̄ndebz. si mihi
ip̄i ante r̄ndeat. ante p̄ceptū dñi
hanc aquarū fuisse naturā vt labe
retur. vt flueret. Non em̄ ex vsu
hoc habet ceteroz elementoz sed
spēale et p̄p̄riū. non ex quodā or
dine. s̄ magis ex volūtate et opa
tione dei sumi. Quid iusserit deus
audiūt. vox autē dei efficiens na
ture est. eam vocē effectus opa
tionis impleuit. Cepit labi aqua
et in vnā fluere cōgregatōnem
que ante erat diffusa p̄ terras. et
plurimis receptacul̄ inherbat.
Cur sū eius ante non legi motus
eius ante n̄ didici. nec oculus me
us vidit. nec auris audiuit. Sta
bat aqua diuersis locis. ad vocē
mota est. Nonne videt qz naturā
ei h̄mōi vox dei fecit. et secuta crea
tura p̄ceptū. ex lege. et v̄sum fecit.
Prima em̄ constitutōis lex formā
in posteruz dereliquit. Demīq̄ diem
semel fecit et noctē. ex illo manet

vtriusq; successio. et diurna repa-
 tio. **I**ussa est etiam aqua currere.
 ex illo cucurrit. fontes labuntur in
 fluuios. in freta currunt flumina
 lacus deriuantur in maria. ipsa se
 aqua p̄cedit. v̄rget et seq̄t. vnus
 est ductus. vnū corpus. et cum sit
 altitudo diuersa. indiscreta tamen
 dorſi eius eq̄litas. **V**nde et equor
 appellatur arbitror. q̄ in superficie
 eius eq̄litas sit. **R**ūdi sc̄dm̄ illoꝝ
 p̄positū. illi nunc r̄ndean̄t mibi.
 si nunq̄ viderūt fontes ex infero-
 ribus scaturire. de pavimento aquā
 surgere. q̄s eam cogit. vñ p̄rum-
 pit. que admodū non deficiat. quō
 fit vt ima solidiora. v̄ndam r̄-
 mant. **H**ec sc̄dm̄ occulta secreta
 nature. **C**eterū quis ignorat. q̄ rā-
 pido plerūq; impetu. in ima descē-
 dens. in sup̄iora se subrigat. atq;
 in sup̄aliūz montis attollat. **P**le-
 nūq; etiam canalib; manu artifi-
 cis deriuata. quantū descendit.
 tantūz rursus ascendat. **I**taq; si
 vel impetu suo fer̄t. vel artificis
 ingenio. cōtra naturā suā ducit.
 et eleuat. miramini. si d̄m̄i opatō-
 ne p̄cepti. aliq̄s ad v̄sum nature
 eius accessit. q̄ ante in v̄su n̄ fue-
 rit. **D**icāt nunc mibi. quō tanq̄ in
 v̄trem cōgregauerit aq̄s maris.
 vt scriptū est. quō eduxerit aquā
 de petra qui potuit de petra educes-
 re aquā que non erat non potuit
 aquā educere que erat. **P**erussit
 petra et fluxerūt aq̄. clamat dauid

et torrētes mundauerūt. **E**t alibi
Sup̄ mōtes stabūt aque. **H**a-
 bes in euāgelio cum ḡuis eēt p̄-
 cella. et magnus in mari motus.
 ita vt trepidarent apl̄i naufragij
 periculū. excitauerūt dormientes in
 puppi d̄m̄i ih̄m. et surgēs impera-
 uit v̄eto et mari. sedata tēpestas.
 fit refusa trāquillitas. **Q**ui potuit
 imperio mare totū sedare. non po-
 tuit imperio aq̄s mouere. **A**tq; in
 diluuiō sic accipimus. q̄ eruperūt
 fōtes abissi. et q̄ induxerūt postea
 sp̄m̄ et siccauerūt aquā. **S**i nolūt
 obedisse naturā. v̄fūq; elem̄ta im-
 perio dei esse cōuersū. vel hoc conce-
 dant potuisse emisso v̄eto. aquas
 currere q̄d cotidie videmus in ma-
 ri vt inde aque curiāt. vñ flauerūt
 v̄etus. **S**i tpe moysi excitato au-
 stro valido. siccatū est mare. eodē
 mō siccatū non potuit cōgregatio
 aquarū. et in mare p̄fluere aqua.
 que postea diuisa est a p̄fundo.
Sed discāt naturā posse cōuerti.
 q̄n̄ petra aq̄s fluxit. et ferrū. aque
 sup̄natauit. quod v̄tiq; heliseus
 orando facere meruit. non imperā-
 do. **S**i igitur **H**eliseus ferrum
 leuauit cōtra naturam. xp̄us aq̄s
 mouere n̄ potuit. **S**ed mouit qui
 potuit dicere. **L**azare veni foras.
 et mortuū suscitauit. **D**eus em̄ q̄d
 iubet facit. **I**taq; pari exemplo di-
 ctum accipe. cōgreges aqua et cō-
 gregata est. **D**icēdo aut cōgreges
 aqua. non solū mouit eā de loco.

maris nostri. finus amplissimus.
Meritoq; in diuersis locis diuer-
 sa sunt noia. quia vocabula aq̄s.
 ex regionū vocabulis adhaerūt.
Vna autē congregatō aquarū eo
 q̄ iugis vnda atq; continua. ab
 indico mari. vsq; ad gaditani bo-
 ram litoris. et inde mare rubrū ex-
 tremo circūfusū orbem terrarū in-
 cludit oceano. interiusq; thyrre-
 no hadrias. adrie. cetera maria
 miscentur. nonimmo distincta. n̄
 fluctibus. **V**nde pulchre habes.
 qz deus cōgregatōes aquarū vo-
 cauit maria. **I**ta et vna est gene-
 ralis collectō. que dicit mare. et mul-
 te collectōes que maiā pro regio-
 nibus nūcupant. **S**icut em̄ mul-
 te terre. vt affrica. hispania. tra-
 cia. macedonia. siria. egiptus. gal-
 lia atq; ytaliam. pro regionū appel-
 lantur vocabulū. et vna est terra.
 ita multa dicuntur pro locorū appel-
 latōibus maria. et vnū est mare.
 sicut ait p̄phā dicēs. **T**ui sūt celi
 et tua est terra. orbis terrarū et ple-
 nitudinem eius tu fūdasti. aq̄lo-
 nem et mare tu creasti. **E**t ad iob
 ipse dñs ait. **C**onclufi autē mare
 portis. **N**unc qz de vna collectōe
 diximus. illud occurrit. vtz cum
 per omnē fere terram. aut sup ter-
 rā fuerit aq̄ diffusā. que per valle-
 stria agrorū. cōcaua montū. pla-
 niāq; cāporū. in modū eq̄ris fu-
 sū. cōgregatio vna potuerit om-
 nes aquas illas recipere. atq; exi-

namire terras. q̄ ante fuso per vni-
 uersū flumine stagnabātur. **N**ā
 si ita opta erant oīa. non em̄ dice-
 ret. visa est terra. nisi tecta. vel lo-
 cis oibus demōstrata. si diuiniūm
Noe tpe abscondit. et mōtes quā-
 do aquarū iam et sup celos et infra
 firmamentū fuerat facta discretō
 quāto magis dubitari non pōt ecā
 montū vertices. illa supfusioe la-
 tuisse. **Q**uo igitur oīs illa aq̄rū
 redūdātia deriuata est. que recep-
 tacla eam tam cōtinua atq; con-
 nexa absorbere potuerūt. **D**e quo
 multis nob̄ pōt sermo suppetere.
 primum. qz potuit creator oim et
 ipsarū terrarū spacia diffundere.
 qd̄ aliq̄tenus cōfirmātes p̄prias
 posuerit sentēcias. **E**go. qd̄ facere
 potuerit. non p̄termitto. qd̄ fece-
 rit. qz apte scripturarū aucte nō
 didici. q̄si secretū teneo. ne forte
 ecā hinc. alias sibi qōes req̄rant
Assero tñ scdm̄ scripturas. qz po-
 tuit locorū hūilia et cāporū aperta
 diffundere. sicut ip̄e ait. **A**n̄ te am-
 bulabo. et mōtes planos faciam.
Potuit ecā ip̄a aquarū vis p̄fun-
 dioza ea facere. que insederat tāto
 fluctuū motu. tantoq; estu cōcū-
 tioris elem̄ti. q̄ cotidie ima pelagi
 torq̄re. et harenas versare soleat
 in p̄fūdo. **Q**uis deinde sciat. inq̄n-
 tum se illud magnū et inausū na-
 uigantib; atq; intēptatū nauitis
 fūdare mare. qd̄ britanias freim̄
 et includit eq̄re. atq; in vltimoza

et ipsis fabul inaccessa secreta se
porrigit. Quis deinde colligat q̄tū
luernō et auerno in ytalīa. tyber
riadi q̄; in palestina. et ei lacū q̄
inter palestina et egiptum arabie
dehā p̄tendit. p̄tibulq; diuersis
augustū atq; traiani ceterisq; per
vniuersū orbem infusū addiderit
mare. Sed sunt etiā non confusi la
cus et stagna q̄ non misceantur flu
dibus. vt lanus et benacis. alba
nus q; aliiq; plures. Quō ergo
vna congregatō aquarū. Sed quē
admodū dicitur q̄ fecit deus duo lu
mina. i. solē et lunā. cū sint vtiq;
et stellaz luia. ita et vna congregatō
dicitur cū sint plurime. Neq; cū annu
merantur q̄ non cōferuntur. Sed vt
videt. quū de mari loq̄bamur aliq̄tu
liz exūdauim. ad p̄positū redea
m. Cōsiderem. q̄d sit q̄d ait dñs
cōgreget aq̄ in vnā congregatōem
et appareat arida. et n̄ dixerit terra
Qd̄ p̄clae positū q̄s non adūtat.
Terra enī p̄t. et luto esse p̄mixta.
aq̄s madida. cuius sp̄s sup̄fus
aq̄s nō appareat. Arida aut̄ non
solū ad gen. sed etiā ad sp̄em ter
rarū referē. vt sit vtil. sicca. abil
et apta culturis. Bil̄ p̄spectū est
ne videat̄ sole magis q̄ dei p̄cep
tō eē sicca. qz arida facta ē anq̄
sol crearetur. Vñ et d̄s. discernēs
mare et terrā ait de dño. Quū ipsi
ē ma. et ip. fe. il. et ari. ma. et fun.
Arida ei ex p̄ssio natuē ē. terra at̄
appello q̄dā simplex negocij q̄ in

se hēat p̄petatē. Sic ei aīal ḡnis
significatio ē. an̄ iest p̄priū aliq̄d
et excellēs. rōnabile aut̄ p̄priū est
hōis. ita et terra p̄t cōiter dici. vel
scatēs aq̄s. vel dehā et inuia. et fi
ne aq̄. Ergo et illi q̄ scatet aquis
inest vt hēat ariditatē. Remota ei
aq̄ incipit eē arida. sicut scriptur
hēs. Posuit flūia in dehā et exit
aq̄ruz in fiti. Hoc ē de terra aq̄sā
aridā fecit. Sed ergo terra p̄p̄am
q̄litate suā. sicut et singula elemta
hnt. Nā et aer hūidam q̄litate. et
aq̄ frigida. et ignis calida. et h̄ est
p̄ncipale p̄priū elemtis singulis
q̄d rōe colligim. Cōprehēdere at̄
sēhibilr et corp̄alr si velim. velut
conexa et cōposita repim. vt sit ter
ra arida et frigida. et aq̄ frigida et
hūida. aer calidus et hūidus. ig
nis calidus et ficus. et sic sibi per
has iugales q̄litates. singula mi
scētur elemta. Nā terra cū sit aris
da et frigide q̄litate. cōnectitur aq̄
p̄ cognatōem q̄litate frigide. et p̄
aquā aer. qz hūidus ē aer. Ergo
aq̄ rā p̄ brachijs q̄busdā duob.
frigoris et hūoris. altero terrā. al
tero aerē videt̄ āplecti. frigido ter
rā. aerē hūido. Aer q; medius inf̄
duo cōpugnātia p̄ naturā. hoc est
inter aquā et ignē. vtrūq; illū ele
mentū cōliat sibi. qz et aq̄s vūa
re et igni calore cūiugit. Ignis qz
cum sit calid. et ficus natura. ca
lore aerī annectit. siccitate autem
in cōem terre sōietatē refundit.

atq; ita sibi per hunc circuitum et
chorū quendā concordia societatis
cōueniūt. **V**nde et grece dicitur
q̄ latine elemēta dicimus. q̄ sibi cō
ueniant et cōcinant. **H**uc autē p̄
gressi sumus. qz scriptura ait. q̄
deus vocauerit terrā aridā. **H**oc
est q̄ principale eius nūcupauit
pprietatē nature. **N**aturalis enim
pprietas siccitatis est terris. **H**ec
enī p̄rogatiua suata est. p̄ncipal
ergo siccitas. **P**robet eadē ut sit
frigida. s̄ non p̄feruntur secūda p̄
mis. **V**t autē sit hūida aq̄ruz affi
nitate sortit̄. **E**rgo illud suū. istō
alienū. suū q̄ arida est. alienū q̄
hūida. **Q**z arida aucte nature.
q̄ hūida. aucte copule. **Q**d p̄mo
tonauit hoc tenuit. qz istō ex na
tura. illud ex cā. **D**e p̄ncipalibus
igit̄ non ex accidētibus. terre de
buit pprietas diffiniri. ut scdm̄ p̄
rogatiuā qualitatis eius infor
mare. n̄rā cognitō. **E**t vidit de?
qz bonū. **N**on p̄termis qz aliq̄
nec in hebreo putant eē. nec in ce
teris interpretatōibz. qz cōgrega
ta est aqua in collectiōes suas. et
paruit arida.

Et vocauit deus aridā terrā. et col
lōnes aquarū vocauit maria.

Quoniam enim dixerit deus. qz fa
ctum est sic. satis eē putant
vocē opatoris accelerate opatō
nis iudiciū. **V**ed qz in alijs q̄z
creaturis habet. et definitōem p̄
ceptōnis et repetitū opatōnis. vel

iudiciū. vel effectū. ideo nos n̄ pu
tamus absurdū id qd̄ phibet ad
ditū. eadē si ceteris interpretatōibz
vel veritas doceatur suppetere vel
auctas. **M**ulta enim non odoſe a
septuaginta viris. hebraice veri
tati addita et adiūcta cōperimus.
Vidit ergo deus qm̄ bonū mare.
Et si pulchra spēs huius elemēti
vel cū surgentibz albescit cumul.
ac verticibz vndarū. et cautes in
uea rotāt aspergine vel cū equore
crispātī clementioribz auris. et blā
to furore tranq̄llitatis. purpura
scētē preſert colorez. qui emin?
spectātibus. frequēter offundit̄
qm̄ non violentis fluctibz viāna
tūdīt litora. s̄ velut pacificis ābit
et salutat āplexibz. q̄ dulcis son?
q̄ iocūduſ fr̄agor. q̄ grata et cō
sona resultatio. ego tū non ocul.
estimātū creaturē decorē arbitroz
s̄ h̄m rōem opatōis. iudicio opa
toris cōuenire. et cōgruere diffini
tū. **B**onū igitur mare primū. qz
terras uicario suffulſit hūore. qz
bus p̄ uenas quas dā occulte. ſuc
cuz quendā haud inutile. s̄b̄mini
strat. **B**onū mare tanq̄ loſpicūz
flumiorū. fons ymbriū. delibatio
alluionū. inuectio cōmeatūz. q̄
sibi distātes ppli copulātur. quo
p̄liorū remouētur picula. q̄ bar
baricus furor claudis. s̄b̄idiū in
necitatibz. refugium in picul. grā in
uoluptatibz salubritas ualitudis
ſepatorū diūdio. itineris op̄ediū

Vidiamus uerba ueritatis
 quoz series salus est audie
 tum. Prima enim uox illa dei sin
 gulis creaturis imptata gignen
 dis. lex nature est. que terris in
 omne euum remanhit. future suc
 cessiomis data pscriptu. que ad
 modu. uel generadi uel fructifica
 di in reliquum usus adolesceret.
 Prima itaqz germinatio est. qn
 nascentia uidentur erupere. dem
 de cum profecerit a eruperit ger
 men. fit herba. herba quoqz ubi
 paululu adoleuerit. fit fenuz. **Q**m
 utilis. qd uel uemens uox. **G**ermi
 net terra herbam feni. hoc est ipa
 per se. nullu alterius querat auxi
 lium. non cuius qd indigeat mini
 stero. **S**olent em pleriqz dicere
 nisi clementior solis calor tepere
 cent terras. a quod amodo radijs
 suis fouent. non potest germina
 re terra. **E**t ppter ea gentes dimuz
 honorez deputant soli. qd uirtute
 caloris sui. terraz penetret sinus.
 sparlaqz foueat semina. uel riges
 tes gelu uenas arborum relaxet.
Audi ergo dnm uelut hanc uoce
 emittentem. **C**onticeat ineptus
 sermo hominu. qui futurus est. fa
 cessat uana opimo ante qd solis
 fiat luminae herba nascatur. **A**n
 tiquior sit eius p rogatiua qd sol.
 nec error hominum conualeseat.
Germinz prius terra qd fatus so
 lis accipiat. sciant homines solez
 auctore non esse nascentiu. dei cle

mentia. terram relaxat. dei indul
 gentia. prumpere facit fructus.
Quo sol uiuendi usum ministrat
 oriundis. quando illa prius sine
 opationis uiuificatōe sunt edita.
 qd sol in eos uiuedi usus uemret.
Iunior est herb. iunior feno. **E**t
 forte miretur aliqui. qd prius pes
 cori pabulum qd abus homini fit
 creatus. **I**n quo primum pfunduz
 dei filiū dem? adutere qd eadā mi
 nima queque non negligat. sicut
 euangelizat sapientia dei. a dicit.
Respiciate uolatilia celi. qm nō se
 runt neqz metuit. neqz congregat
 in horrea. a pater celestis pascit
 illa. **N**onne uos plus estis illis?
Cum em illa pascatur gracia dei.
 nemo sibi debet de sua simplici in
 dustria a uirtute blandiri. dem
 de quia simplice uictum a natura
 lem abum reliquis abis debuit
 anteferre. **H**ic em. sobrietatis a
 bus est. reliqui deliciaz atqz luxu
 rie. **H**ic cois omnibz animalibz
 abus. ille paucoz. **E**xemplū itaqz
 frugalitatis. magisterū p fimo
 me. est. herbe simplicis uictu. ole
 risqz uilis. aut panni stentos esse
 omnes oportere. quem natura ob
 tulit. quem liberalitas dei prima
 donauit. **I**lle salubris. ille utilis
 abus. qui morbos repellat. qui re
 secat cruditates. nullo hominum
 partus labore. sed dmo effusus
 munere. sine rōne frugis. sine sem
 ne. tam dulcis a gratis. ut eadā
 c. iij

repletis voluptati atq; vñ fit.
Demq; ad pmas datus mēsas.
ad scūdas remāsit **Q**uid āt crea
ture huius adtexam miraculū. ⁊
sapie creatricis argumētū expmā
In hac em̄ germinū spē ⁊ illo vi
rētis herbe munē imago est vite
hūane ⁊ nature. obitōisq; nrē. in
figne qōdā spectat ⁊ spectaculū
elucet. **I**lla herba ⁊ flos femi figu
ra ē carnis hūane. sicut bon⁹ simi
tatis interpretis organo sue vōis
expressit dicēs. **C**lama. **Q**uid cla
mabo. **O**is ca. fe. ⁊ ois glo. bo. vt
flos fe. **A**ruit fenū ⁊ flos decidit.
vñ aut dñi maēt in eternū. **D**eī
sapia vox hūana ē **D**e? dōt. clama
Hz in ipō ysaiā loq̄t. **I**lle rñdet
Quid clamabo. **E**t tāq̄ qō loq̄t
audisset adiūxit. **O**is ca. fe. **E**t vñ
Viret ei gloria hōis in carne q̄i fe
nū. ⁊ que putatur eē sblimis exis
gua q̄i herba ē. **P**remat vt flore
caduco q̄i fenū. germinet viridit
atē in spē. non in fructu. solidita
te; hilarioris vite. q̄i floris p̄ten
dēs iocūditatem. breuiore spacio
occasura. sic herba femi qō p̄ulq̄
euellatur arescāt **Q**ue em̄ firmitu
to in carne q̄ salubritas p̄t eē diu
turna. **M**odie videas adolescen
tem validū pubescētis etatis v̄tu
te florentē. grata spē. suauī colore
crastina die tibi faciē ⁊ ora muta
tus occurret. **E**t q̄ pridie tibi deco
re forme visus est grā. alio die mī
serā dus apparet. egritudis alic?

infirmitate solutus. **P**lerosq; āt
labōr fatigat. aut inopia macerat
ā cruditas vexat. ā vīna corrupūt
ā senect⁹ debilitat. ā euiatos deli
cie reddūt. **L**uxuria decolorat. **N**ō
ne vex est. qz aruit fenū ⁊ flos de
cidit. **A**li? ab auis. attauisq; no
bil. ⁊ maiorū honestatus infulis
psapie veteris clarus insignib⁹.
aīcis abundās. stipatus cliētib⁹.
vtrūq; latus tectus p̄ducēs maxi
mā. ac reducēs familiā. repēte ali
qua accidētis piculi mole turba
tus. destituit ab oibus. a sodali
bus derelinq̄tur. ipugnāt a p̄xi
mis. **E**cce vex est. qz sicut fenum
vita hōim qō priusq̄ euellat are
scit. **E**st etiā qui dudū vbertate
affluēs copiaz libalitatē fama p̄
ora volitās singulorū clarus. hōi
bus p̄minēs. p̄tibus tribunali
bus celsus. solio sblimis. beatus
p̄p̄is estimatus. dū p̄conū cla
more deducit. subita rex p̄uersio
ne in eum carcerē rapitur q̄ alios
ipse detruserat. ⁊ inter reos suos
imminētis pene deluit erūnaz. **Q**uā
tos p̄die caterua plaudētū. ⁊ iui
diosa frequentis p̄p̄. domū p̄pa
detexit. ⁊ nox vna gloriose illum
sp̄dōrē deductōis aboleuit. ac re
pētinus lateris color effusus gau
dijs luctuosā grāuis succēssioem
meroris admiscuit. **O**mōi est igi
tur gloria hōis. sic flos femi **Q**ue
etiā cum defertur m̄bil opib⁹ ad
iūgit. in q̄ nullus fruct⁹ acq̄ritur.

a cū amittit euaneſcit. oēm ſcenā
 hōis a quā deſup obūrabat. repē
 te deſtituēs. a quaz itus amabat
Atq; vtinā imitare in hāc herbā
 de q̄ ait dñs. **G**erminet terra her
 bā femi. ſeminās ſemē ſm genus
 a ſm ſilitudinē. **D**eminem? igit
 tur ſemē ſm gen? **V**is quid ſit
 gen? **A**udi dicentē oportere nos
 q̄rere illud dīmū. ſi q̄ mō illud tra
 ctare poſſim? aut inuenire. q̄uis
 non loqe ſit ab vno q̄z noſtr? **I**n
 ipſo em viuim? a ſum? a mouem
 ſicut q̄dam veſtrū dixerūt. cuius
 a gen? ſum? **D**ēm h̄ genus ſe
 minem? ſemen. non in carne. ſ; in
 ſpū. **N**on em carnalia. ſ; ſpūalia
 ſeminare dēmus. q̄ ad vitā pueni
 re volum? eternā. **Q**ue eſt autem
 ſilitudo? **N**ū ignoras. q̄ ad imagi
 nem a ſilitudinē dei ſact? eſ? **V**er
 ba generi ſuo rñdit. tu nō rñdes
 generi tuo? **T**riticū granū ſparſū
 terre generis ſui grām reddit. a
 tu degeneras? **F**rugēs nō aduſtes
 tant ſui ſinceritatē generis. tu ad
 ulteras puritatē anime? **V**igorez
 mētis. corpis caſtitatē. non agno
 ſcis opus eē xp̄i? **M**anib; ſuis vt
 legim? te ille formauit. a tu ma
 nichæe aduſte tibi aſſiſcis aucto
 rē? **P**ater de? dicit ad filiū. **F**acia
 mus hōiem ad imaginē a ſilitu
 dinem nrām. a tu ſotimiane dicis
 q; in cōſtitutōe mūdi adhuc non
 erat xp̄us? **E**t tu eunomiane di
 cis. q; diſſil̄is eſt p̄r̄ fili? **N**ā ſi

imago. n̄ diſſil̄is vtiq; ſ; totū ex
 toto exp̄mēs p̄r̄m. quē pat̄ ſube
 ſue vnitare ſiguit **P**at̄ dicit. facia
 mus. a tu cōopatorē negas? **Q**d
 dixit pat̄. fili? fecit. a eglē negas
 in q̄ cōplacuit p̄r̄? **G**erminet inqt
 terra herbā femi ſm gen? **I**n omi
 bus q̄ dicūtur naſcētia terre. p̄r̄
 mū germen eſt. vbi ſe paululū ſū
 ſtulerit ſit herbā. poſtea fenū. idē
 ſit frūis. **V**ūt naſcētia q̄ de radi
 ce germinat. vt arbores q̄ nō ſūt
 ſate ex aliaz arborū radice naſcūt
In arūdine videm? quō in extres
 mo e? velut q̄dam ſit n̄ od? e late
 re vñ alia arūdo germinat **E**ſt er
 go in radice viſ q̄dam ſeminarij
In ſa tua q̄z. in ſupiorib; germi
 nāt. **A**lijs ergo a radice. alijs diu
 ſo munē. ſeries ſucceſſiōis acq̄rē
Ineſt ei naſcētib; ſingul̄. a ſemē
 a virtus aliq̄ ſeiaria. a ea ſm ge
 nus vt qd̄ naſcit ex ea. ſile eoz q̄
 ſata ſūt. l̄ de q̄z radice ſic germiet
De tritico triticiū. de milio miliū.
 de piro pirū. albo flore p̄rūpit **C**a
 ſtanea ſurgit de radice caſtancee.
Germi. inqt ter. her. ſe. ſm ge. **E**t
 cōtinuo p̄turiēs terra nouos ſe ſu
 dit in p̄tus. iduit ſe amictū viridi
 tatis grāz fecūditatis aſſūpfit. diu
 ſilq; cōpta germib; p̄prios ſuſce
 pit ornatus **M**iram̄ q̄tā cito grā
 ueit q̄to maiora miācula ſūt ſi ex
 p̄ctes ſingula. quē admod̄ vel ias
 cta in terra ſeia reſoluantur. ac n̄
 mortua fuerit nullū fructū afferāt

Si vero fuerint quadam sui morte
resoluta. in vberiores fructus res-
surgant. **A**uscipit igitur granum tri-
ticum putris gleba et sparsu cohibet
occasio. ac velut materno. terra
gremio fouet et exprimit. vnde cum se-
genum illud resoluert. herba germi-
nat. grata ipsa iam spes. herbescens
viriditatis. quae statim genus satui-
filitudine sui perdit. ut in ipso sue
stirpis exordio. cuius generis her-
ba sit. recognoscas. atque in herb.
fructus appareat. paulatimque ado-
lescit ut femur. culmoque pubescens
erigitur. et ad surgit. at ubi se geni-
culata iam spica sustulerit. vagine
quodam future frugi paratur. in quibus
granum formatur interius. ne tenera
eius primordia. a frigus ledat. aut
sol estus exurat. a ventorum inclem-
tia. vel ymbrii vis seua decutiat.
Succedunt quidam ordines spicae
mirabili arte formate vel ad species
generum vel ad tutamen nexu quodam inter-
se naturaliter colligati in se astricti.
quam providentia divina formavit. et ne
frugis numerosioris pondere. velut
quodam cedat futura culmorum. va-
ginis quibusdam ipse culmum includit
ut geminatis viribus. frugem possit
multipliciter sustinere. ne impar one-
ri curuet in terram. cum super ipsam
spicam vallum struit aristarum. ut quasi
quodam in arce pretendat. ne autum-
norum moribus. spica suis exuat
fructibus. a vestigiis proterat. **Q**uid
dicam quemadmodum clementia dei huc

mane prospexerit utilitati. **F**enera-
tum terra restituit quod accepit. et
vixit cumulo multiplicatum. boves
sepe decipiunt et ipsa feneratorum suum
forte defraudat. terra fidelis manet
et si quando non soluent si forte aduer-
sata fuerit frigoris inclementia a mi-
nima siccitas. a immensa vis ymbri-
um. alio anno. superioris anni divina
compensat. ita et quando prouentus spem
destituit agricolae. nihil terra de-
linquit. et quando aridet vberitas fecunde-
mris. se partus effundit ut nunquam
vllum dispendium. suo inferat credi-
tori. **Q**ue vero spes pleni agrum. quae
odor. quae suauitas quae voluptas agri-
colarum. quod digne explicare possu-
mus. si nostro utamur eloquio. **S**ed
habemus scripture testimonia quibus
agri suauitatem benedicti et gratie
sanctorum. adiutimus operata. dicite scilicet
Isaac. Odor filii mei. odor agrum
pleni. **Q**uid igitur describam. purpu-
rascentes violas. candida lilia. ruti-
lantes rosas. depicta rura. nunc au-
reis. nunc variis. nunc luteis. nunc la-
teis floribus. in quibus nescias. vtrum
spes amplius florum. an vis odoris
allectat. **P**ascuntur oculi quanto ex-
spectaculo. longe lateque odor spar-
gitur. cuius suauitate complemur.
Vnde dominus. digne ait. **E**t spes agri
mecum est. **C**um ipso est enim. quam ipse
formavit. **Q**uis enim alius artifex
possit tantarum rerum singularum ex-
primere venustatem. **C**onsiderate lilia
agri. quantum sit candor in folijs.

quēadmodū stipata ip̄a folia ab
 imo ad sūmum videātur assurge
 re. vt sc̄si exprimāt formā. vt au
 n̄q̄daz sp̄s intus eff. ulgeat. que
 t̄i vallo floris in arcu obsep̄
 ta. nulli pateat iniure. si q̄s hūc
 florē decerpāt. ⁊ sua soluat in fo
 lia. **Que** tāti est artificis manū. q̄
 possit lilij sp̄m reformare. **Quis**
 tātus imitator nature. vt florenū
 hūc reintegre p̄sumat. cū dñs tā
 tū testimoniū reddidit vt diceret. nec
 sal om̄o in omni gloria sua sic ves
 stiebatur. sicut vnuz ex istis. **Re**
 opulētissimū ⁊ sapiētissimū in fēior
 iudicat. q̄ huius floris pulcritu
 do est. **Quid** enumerē fucos ber
 baz salubres. q̄d virgultū ac fo
 liorū remedia. **Ceru** eger ramus
 sculos oliue mādīt. ⁊ sanus fit.
Locusta q̄z folia oliue abrosa. li
 berant ab egritudine. **Rubi** folia
 supiecta sp̄enti. intermunt eum.
Culex n̄ tangit te. si absinthij ber
 bam oleo coquas. ⁊ eo te punxe
 ris. **Deo** forte dicat aliq̄s. q̄ cū
 vtilibz etiā. letalia ⁊ p̄mōsa ge
 nerāt. cū tritico comiū q̄d inter ali
 menta vite. noxiū reperitur. ⁊ nisi
 p̄uisū fuerit. c̄suevit saluti nocere.
Inter alia q̄z nutrimenta vite. belle
 borus dep̄hendit. **Acomita** q̄z fal
 lunt frequēter. ⁊ decipiūt colligē
 tem. **Bed** hoc ita est. ac si rep̄ben
 das terrā qz non om̄es boies boni.
Bed q̄d plus est. accipe. qz non
 omnes angeli boni. in celo. **Vol**

ip̄e pre nimio calore. spicas tor
 ret. adurit autē gignentū prima
 exordia. **Luna** quoqz viatibz iter
 mōstrat. latronū p̄dit infidias.
Non igitur dignū est vt in h̄is q̄
 vtilia sūt post h̄ntes aditois gra
 ciam p̄pter aliqua alimentorum
 noxia creatoris p̄spiciente deo
 genus. quasi vero oia gule cā de
 buerit p̄creari. aut exigua sint q̄
 ventri nr̄o d̄ma indulgētia min
 strauerit. **Definite** nob̄ esce sunt.
 ⁊ note oibus. q̄ voluptatē gene
 rēt. ⁊ corporis salubritatē. **Un**
 gula aut̄ eorū que generant e ter
 ris. sp̄ealem quādā rōnem h̄nt.
 que p̄ sui portōne c̄plent vniuer
 sam plenitudinē creature. **Alia**
 vero esui. alia aliij nascūtur vsui.
 nihil vacat. nihil inane germi
 nat terra. **Qd** tibi putas inutile.
 alijs vtile est. immo ip̄i tibi inter
 vtendū. nociuū frequēter. aliij est
 vsui vtile. cum q̄d escā non adiu
 uat. medicinam suggerit. **Et** sepe
 eadē que tibi noxia sūt. aut auibz
 aut feris. innoxium ministrat pa
 bulum. **Deniqz** sturni vescuntur
 comiū. nec fraudi ē eis. quō q̄litate
 sui corporis venenū fucā letalis eua
 dūt. **Frigida** ei vis eē fucā. quā
 s̄tilibz poris i cordis sui sedē du
 cētibz p̄co qua digestōe p̄ueniūt
 p̄usq̄ vitalia ip̄a p̄teptz. **Ellebor**
 piti loquūt escā eē alimōie cotur
 miū eo q̄natura li tēpamto sui cor
 poris vim pabuli nocētis euitēt

Etiam si ratione medicinae plerumque ad salubritatem humani quod corporis temperatur. cui videtur esse contrarium. quanto magis appetate nature. ad cibum proficit. quod medicinali manu convertitur ad salutem. Per mandragoram quod sonus frequenter accessit. ubi vigiliis egri afflictantur in comitatu. **N**am quid de appio loquar. quod etiam nobis cotidiano prope usu innotuit. quo dolores eo gravissimi. internorum sepe viscerum sopiuntur. nec illud preterit. quod como plerumque furoribus libidinum emaruerunt. et elleboro vetuste passiones egri corporis sunt solute. **N**on solum igitur nulla in hijs reprehensio creatoris sed etiam incrementum est gradiarum. **S**iquidem quod ad periculum putabas esse generatum. ad remedia tibi salutis operatur. **N**am et id quod periculi est per prudentiam declinat. et id quod salutis. per industriam non amittitur. **A**n vero oves et capre. ea que sibi noxia sunt declinare didicerunt. et solo odore. cum sint roris exptes. per quoddam naturam misterium. rationem tamen evadendi periculi. vel tuende salutis agnoscunt. non oxiis pariter ac per futura distinguunt. ita ut plerumque cum armata venenis tela senserint. notas petere herbas. atque hijs remedium vulnere dicatur adhibere cibis. **I**llis ergo medicina est. ut resiliere sagittas videas vulnere et fugere. venena non serpere. **D**emique cervis cibis. venenum est. **C**oluber

cervum fugit. leonem interficit. draconem elephantem ligat. et ruma mors victoris est. **E**t ideo sume utrumque certat. ut ille pedem alliget. in quo casus vincit. sibi nocere non possit. **I**ste. ne posteriore extremus pedem calle capiat angusto. ubi vel ipse se non quod attingere. et draconem gravi preterere vestigio. vel sequentis elephantem auxilium non habere. **E**rgo si irrationalia animalia noverunt quod sibi medicentur herbis. aut sibi hijs opere afferant. bonum nescit. cui rationabilis sensus inascit aut tam alienus a vero est. ut quicumque apta sunt usus minime comprehendat. aut ita naturam in genus bonis. ut quum taurum hauritus sanguinis. letalis est homini. propterea putet laboriosum animal. aut nasci non debuisse aut sine sanguine debuisse generari. **C**uius virtus ad cultus agrorum utilis. ad usus plaustrorum habilis. ad alimentum suavis diversum munus fulget agricolis quibus deus si bona sua norint universa donavit dicens. **G**erminet terra herbam seminis spiras semen sui genus. **N**on solum enim spontanea alimentum comprehendit. quod est in herbis et radicibus atque arborum reliquis fructibus sed etiam eam quam industria operatur. et cultu rusticam laboris acquiritur. **Q**uia decorum autem quod non statim fundere terras. semine iussit. sed primo germinare. deinde herbescere campos statuit. postea secundum proprietatem sui generis semen

adolescere. ut nunquam arborum vacaret gratia. que quanto primum decore ver-
 naret. postea fructuum utilitatem
 suggereret. Sed forte quis dicat.
 Quo hinc genus terra profert semi-
 na. cum plerumque semina iacta dege-
 nerent. et cum bonum triticum fuerit semi-
 natum decolor est species et inferior for-
 ma reddatur. Sed hoc si quando acci-
 dit. non ad translationem generis. sed
 ad egritudinem quandoque. et inequali-
 tate seminis videtur esse referendum.
 Non enim definit esse triticum. si aut fri-
 gore aduratur. a ymbre madetur.
 Sed specie magis quam genere. colore
 quam corruptioe mutatum. Denique
 frequenter madidata frumenta. in sui
 generis speciem reuertuntur. si a sole
 aut ignibus torreatur. a diligentibus
 commissis a cultoribus. aeris tempera-
 ne. terrarumque fertilitate fov-
 ueatur. Itaque reparatur in sobole
 quod degenerauerat in parente. Unde
 non periclitamur ne perceptum illud
 de cuiusvis natum moleuit in re-
 liquum successiois vitio destitutum
 sit. cum hodie et in seminibus generis
 sui sinceritas refuset. Nam lolium et
 reliqua adulterina seia que frugibus se-
 pe miscetur. hinc nuncupari euage-
 lio locone cognouimus. sed ea proprium
 quoddam genus habent. non ex tritici
 semine in aliud genus seminis de-
 colora mutatioe translata degenerare
 traxerunt naturam. Denique hoc docet dominus
 dicens. Hinc est regnum celorum cui
 qui seminavit bonum semen in agro

suo. Cum autem dormiret homi-
 nes venit inimicus eius et superse-
 minavit hinc super triticum.
 Aduertimus utique quod hinc et tri-
 ticum ut nominibus ita et genere
 videantur esse discreta. Denique
 serui dixerunt ad premafamilias
 Domine nonne bonum semen semina-
 sti in agro tuo. unde ergo hoc hinc
 hinc. Et ait illis. Inimicus hinc hoc
 fecit. Aliud enim semen est diaboli
 aliud semen christi. quod seritur ad iu-
 stitiam. Denique. aliud filii hominis. ali-
 ud diabolus seminavit. Adeo di-
 uersa natura est utriusque seminis
 ut strati seminator sit. Quod semi-
 nat christus regnum est dei. quod seminat
 diabolus peccatum est. Quo igitur potest
 vni generis esse regnum atque peccatum.
 Sic est inquit regnum dei quemadmo-
 dum si hinc iactet semine super terram. Est
 et hinc qui seminat verbum. de quo scri-
 ptum est. Qui seminat verbum semi-
 nat. Hinc hinc verbum seminavit super
 terram quando dixit. Germinet ter-
 ra herbam. et subito terrarum germina
 pullulauerunt. et diuersae rerum species
 refulserunt. Hinc pratorum vires
 gratia. abundantiam paludi mini-
 stravit. inde camporum spica flau-
 scens imagine pelagi fluctuantis
 commotione segetis vberioris ex-
 pressit. Sponte omnes fluctus ter-
 ra suggestit. et si arata sine cultu-
 re esse non poterat. nondum erat
 formatus agricola. inarata tamen
 optimis messibus redundabat.

et haud dubito maiore puentu-
siquide nec cultoris desidia. terrarum
desertuere poterat vbertate. **N**unc
em fecunditas vniuiq; p merito
laboris acqritur. vbi cultus expe-
ditur agrorum. et negligetia. vel
offensa. aut diluuijs pluuiarum. a
terrarum ariditate. aut gradimis
iactu. aut quocumq; ex causa corrupti ae-
ris. sterilitate multat. **T**unc autem
puentu spontaneo. terra fructus lo-
cis omnibus inuehebatur. quoniam is pre-
ceperat. qui vniuersorum est plenitu-
do. verbum enim dei fructificabat terris.
nec vlllo adhuc. terra erat da-
nata maledicto. **A**ntiquiora mundi
nascens exordia. quam nostra peccata sunt.
et recentior culpa. propter quam conde-
nati sumus. in sudore vultus nostri
panem manducare. alimenta nescire.
Denique hodie terre fecunditas. ves-
tere affluentia. spontaneo vsu fer-
tilitatis opatur. **Q**uia multa sunt
enim que adhuc sponte generantur.
Sed etiam in his ipsis que manu que-
runtur. magna ex parte manet nobis
divina beneficia vt frumenta ipsa quiescentibus
inferantur. **Q**uod propositum do-
cet lectiois exemplum. dicente domino
quod sic est regnum dei. quemadmodum
si quis iacet semen super terram. et ob-
dormiat inquit. et exurgat nocte
ac die. et semen germinet. et incre-
scat dum nescit ille. vltro enim fructi-
ficat. primo herbam. deinde spicam
deinde plenum triticum in spica. et cum
pduxerit fructum. statim mittit falce

quoniam adest messis. **D**ormienti igitur
tibi o homo. et nescienti. fructus
suos vltro terra producat. **D**ormis
et surgis. et frumenta per noctem incre-
menta miraris. **D**iximus de her-
ba semine. nunc dicam de ligno fru-
ctuoso faciente fructum. secundum gen-
suum. cuius semen erit in ipso. **D**ix-
it. et facta sunt et subito vt super flo-
ribus herbarumque viriditate. ita
si nemoribus terra vestita est. **C**on-
current arbores. concurrexerunt filie.
vertices repetere montium fronde-
runt. hinc pinus. hinc cypressus.
in alta se extulerunt. cacumina cedri
et picee conuenerunt. abies quoque. non
contenta terrenis radicibus. atque ae-
reo vertice. etiam casus marinos. tu-
to subitura remigio. nec solum ven-
tis. sed etiam fluctibus certatura pro-
cessit. necnon et laurus assurgens.
odore suum dedit. nunquam suo exue-
da velamine. vmbrose quoque ili-
ces vertices protulerunt. imborren-
tem comam. hibernis quoque temporibus
seruature. **H**oc enim in singulis pri-
uilegium naturam tenuit. in reliquum
quod subiectum mundi surgentis acci-
pit. et inde manet sua illicibus prerog-
atiua. manet cypressibus. vt nul-
li veteri eas. criminis sui honore despo-
liant. **S**urrexerat autem floribus im-
mixta terrenis. sine spinis rosa. et
pulcherrimus flos. sine vlla fraus-
de vernabat. postea spina sepsit
gram floribus. tanquam humane speculum
preferens vite que suauitate perfundit
sue finitimi. cuius stimulus pugnat

Vallata est enim elegātia vite nrē
 et quibusdā sollicitudinibus obsep=
 ta. ut tristicia adiuncta sit gracie.
 Unde cum vnusquisq; aut suauita
 te rōis. aut p̄terioris cursus suc
 cessibus ḡtulatur. meminisse cul
 pe eum cōuenit. per quaz nobis in
 paradisi amenitate florētibus. sp̄is
 ne mētis animeq; sentes. iure con
 denatōni ascripti sunt. **F**rutiles
 igitur licet o lō. aut splēdore no
 bilitatis. aut fastigio p̄tatis. a ful
 gore v̄tutis. semp tibi sp̄ina p̄xi
 ma est. semp inferiora tua respi
 ce. sup sp̄inas germinas. nec p̄
 tixa grā manet. breui vnusquisq;
 deurso etatis flore marcescet. **D**a
 ne ut caduca tibi nouens cōia eē
 cum floribus. ita etiā leta cum vitibus
 quibus generatur vinū. quo cor ho
 minis letificatur. **A**tq; v̄tinaz o
 lō huius generis imiteris exēplū
 ut ip̄e tibi leticiā. iocūditatēq; fru
 ctifices. **I**n teip̄o suauitatis tue
 grā est. ex te pullulat. in te manet
 intus tibi. idē in teip̄o q̄renda io
 cūditas tue est conscie. **I**deo ait.
Bibe aquā de tuis vasis. et de pu
 teorū tuorū fontibus. **P**rimū om
 nium nihil ḡtius florentis odore
 vitis. **S**i quidem de flore earum suc
 cus exp̄llus poculi genus cōficiat.
 quod voluptati et saluti fit. **D**einde quōs
 non miretur ex acm̄i v̄tatio vi
 tem vsq; in arboris summū caui
 men p̄rūpere. qua velut quodaz am
 plexu fouet. et quibusdaz brachijs

ligat. et circūdat lacertis. pamp̄i
 mis exstitit. fertis coronat vuarū q̄
 ad imitātōem vite nrē. primū vi
 uā defigit radicē. **D**einde qz natu
 ra flexibilis et caduca est quasi bra
 chijs quibusdā. ita clauicul̄ quicquid
 cōp̄benderit stringit. h̄ijsq; se eri
 git et attollit. **Q**uid est filius plebs
 eccl̄ie. q̄ velut quodā fidei radicē plan
 tatur. et rep̄mittitur hūilitatis p̄pa
 gine. de q̄ pulcre ait p̄ph̄a. **V**inea
 ex egipto trāstulisti et plāstasti ra
 dices ei? et replesti terraz. **O**peruit
 mōtes v̄mbra ei? et arbusta ei? ce
 dros di. **E**xte disti palmites eius
 vsq; ad mare. et vsq; ad flumē p̄
 pagines ei? **E**t p̄ p̄sa. ip̄e dñs lo
 cutus ē. dices **V**inea facta ē dilcō
 in cornu in loco vberū. **E**t macerā
 circūdedi et circūfodi vineā foreth
 et edificauī turrī in medio ei? **C**ir
 cūdedit eaz velut vallo quodam cele
 stium p̄ceptorū et angelorū custos
 dia. **I**mmittit āgelus dñi in circū
 cuitu timētū eum **P**osuit in eccl̄ia
 velut turrē ap̄l̄orū et p̄ph̄arū atq;
 doctorū qui solēt p̄ eccl̄ie pacē p̄tē
 dere. **C**ircūfodit eā quā exoneravit
 terrenaz mole curaz. **N**ihil ei ma
 gis mentē onerat quā istius mundi
 sollicitudo. et cupiditas. vel peius
 mie vel potētie. **Q**uid tibi demōstrat
 in euāgelio cur legis. qz mulier q̄
 hēbat sp̄m̄ infirmitatis inclinata
 erat ut sursum respicere n̄ posset. **C**ura
 ta erat ei? aia q̄ inclinabat ad terre
 na cōp̄dia et celestē grāz n̄ videbat

Respexit eaz illos. et vocauit. et sta-
tim mulier onera terrena deposu-
it. **D**ixit cupiditati. etiam illos
oneratos fuisse demonstrat. quibus ait
Venite ad me omnes qui labora-
tis et onerati estis. et ego reficiam
uos. **E**rgo mulier illa. anima mu-
lieris. quasi circumfossa respirauit.
et erecta est. **H**ec eadem vitis. ubi
circumfossa fuerit. religat et erigit
ne reflectat in terram. reciduntur
alia sarmenta. alia propagantur. ea que
inani effusione luxuriant propaga-
tur. ea que bonus agricola iudi-
cauent fructuosa. **Q**uid ergo ad-
mirandorum ordines iugationesque
describitur gratie. que vere atque ma-
nifeste equalitate docent. in eterna
esse seruandam ut nemo diues et ho-
noratus extollatur nemo pauper
deiciatur. ignobilisque desperet. om-
nibus iusticia communi. et gratia im-
pariatur omnibus fit in eterna pari-
tate una libertas. et ideo turris in
medio est. que exemplum de illis ru-
sticis de illis circumferatur piscato-
ribus. qui virtutum arcem tenere
meruerunt. quorum exemplis. noster
erigatur affectus. neque humilis et
despicibilis iaceat. sed unusquisque
mens ad superiora se subleuet et au-
deat dicere. nostra autem conuersatio
in celis est. unde ne quibus peccatis
seculi possit reflecti. et tempestate
deduci. clauicula illis et circumplexus
amplexibus caritatis. proximis quoque
complectitur. et in eorum cognitionem

requiescit. **C**artas est igitur que nos
superioribus necit. celoque inserit. que
enim manet in caritate deus in eo
manet. **U**nde dominus ait. Manete in
me et ego in vobis. **S**icut palmes
non potest fructum afferre a se. nisi man-
serit in vite. **S**ic et vos. nisi in me
manseritis. **E**go sum vitis. vos pal-
mites estis. **E**uidenter igitur exem-
plum vitis. ad nostre vite institutio-
nem. affectandum esse signauit. que
primus. vris stupefacta tempore
gemare prohibetur. deinde ex ipsis
samentorum articulis. fructum emit-
tere. de quibus oriens vicia format.
paulatimque augescens. immaturi-
ptus retinet acerbis. nec potest
nisi matura iam et coacta dulcesce-
re. vertitur interea. viridatibus
pampinis vinea. quibus et aduer-
sus frigus omnemque iniuriam. non
exiguo munitur subsidio. et a sol-
ardore defendit. **Q**uid autem eo vel
spectaculo gratius. vel fructu est
dulcius. videre ferta pendente. ve-
lut quedam speciosi ruris monilia.
carpere vvas. vel aureo colore. vel
purpureo remittentes iacidos. ce-
terasque gemas fulgere existimes
choruscare indicibus alborum. emi-
care gratia florum. nec aduertis. ex
hinc admoneri te o homo. ne im-
maturus fructus tuos. dies super-
mus inueniat. aut plene tempus
etatis opera impetrata deducat.
Acerbus enim fructus amarior esse con-
fuevit. nec potest dulces esse. nisi quod

ad maturitatē pfectōis atoleuerit. **H**uic viro pfecto. nec frigus horride mortis. nec sol iniquitatis. nocere cōsuevit. quia obūbrat ei grā spirital. et omnia mūdane cupiditatis. et corporee libidinis restringit incedia. defēdit ardores. **L**audet te quāq; cōspiciūt. et agmina ecclē. velut q̄dam palmituz ferta mirētur. **S**pectent singuli fidelīū. pulcra animarū momlia. delectētur maturitatem prudēcie. splendore fide. cōfessionis decorē. iusticie pulcritudinē. vbertatē misericordie. vt dicat tibi. vxor tua sicut vitis habūdans in lateribz domus tue. eo q̄ redundantiā vitis fructifere. copioso munere liberalitatis imiteis. **P**ed q̄d ego in sola vite immoror. cū omnia genera arborum vtilia sint. alia ad fructuz nata. alia ad vsum data. Nam et q̄bz non est fructus vberior. tñ vsus p̄ciosior est. **C**edrus suspendēdis tectorz apta culmibus. eo q̄ hmoi materies. et p̄cetera sit spacijs. nec onerosa parietibus. **L**acunaribz quoq; comendandisq; fastigijs. est habil cypressus. **V**n et ecclā dicit in cantis. **T**rabes domoz nostraz cedri. lacunaria nra cōpressi. in hīs esse declarās. decora sui ornamēta fastigij. qui q̄si trabes. verticē ecclē sue v̄tute sustineāt. et fastigium eius exornent. **L**aurus et palma. ad igne victorie. **L**auro victorū

capita coronātur. palma manus victricis ornata est. **V**nde et ecclā dicit **D**ixi ascendā in palmā. tenebo altitudines. apprehendaz fructus eius. **Q**ue eminentiā videns verbi. et sperās. q̄ ad eius altitudinē possit ascendere. et scientie hūmitatem. dicit. ascendā in palmā vt oīa relinquat infeiora et ad superiora cōtendat. ad brauiū xp̄i. vt et suaves fructus eius carpet et gustet. suavis em̄ virtutis est fructus. **P**opulus quoq; coronis arbor vmbrosavictricibz. et salix lēta. vitibz habil vindēdis. quid aliud mystice declarāt. q̄ bona eē xp̄i vincula. q̄ nocere non soleāt. vincula grē. vincula caritatis. vt vnusquisq; suis vincul glorie. sicut gloriabat paulus dicens. **P**aulus vincus ihu xp̄i **H**īs ligatus vinculis. dicebat. **Q**uis nos sepabit a caritate cristi ihu. vincul abstinentie. vinculis caritatis. hīs ligatus vinculis edam dauid ait. **I**n salicibus in medio eius suspendimus organa nra. **B**uxus quoq; elemētoz apicibz. vtilis expmendis. leui materia. vsuz manus pueril informat. vñ ait scriptura. **S**cribe buxos siml vt admoneat teipm materia. que semp viret. nec vnq̄ spe viriditatis. nec vnq̄ folijs exuef suis. ne vnq̄ spei tue dissilatione nude ris. h̄ semp tibi p fidē germinet. spes salutis. **Q**uid ergo numerē.

quanta varietas arborum. quod diuer-
sus in singulis et pulcher ornatus
quod patule fagi. quod pice abietes.
quod comites pinus. quod umbrose ili-
ces. quod populi bicolors. quod nemo-
rosa et rediuiua castanea. que simul
ut excisa fuerit. tamquam filia expullu-
lare conuenit. quemadmodum in arbo-
ribus ipsis. etas aut semilis. a no-
uella deprehendit. **I**unioribus enim
exiliores rami. antiquioribus valida
et nodosa sunt brachia. **I**llis folia
leuigata atque diffusa. que semilia
atque enortua radice. successione
sui si forte cedatur. reparare nouer-
unt. alie quibus aut iuuetus viret
aut natura fecundior est. quibus ex-
cilio lucro potius quam detrimento fit. ut
per plures sui rediuiua successione
renouetur heredes. **E**st etiam quod mi-
reris. ipsis sexus in pomis. est di-
cretio sexus in arboribus. **N**am vi-
deas palmam que dactylos generat
plerumque inclinante ramos suos et
sibiacentem. et occupat atque amplectit
spem prententem ei arbori quam ma-
rem appellat pueri rusticorum. **I**lla
ergo palma feminea est. et sexum
suum sibiectiois specie conuenit. **V**n-
cultores locorum preiacunt ramis eius
dactyloz. vel palmarum scia masculi-
narum. quibus illi femine arbori ve-
lut quibusdam sensibus profectiois in-
funditur. et expetiti concubitus gra-
representat. **Q**uo munere donata rur-
sus erigitur et eleuat ramos suos
et in veterem statum comam suam rur-

sus attollit. **D**e ficu quoque eadem est opi-
nio. **I**deoque plerumque sunt domesticam
et fructiferam ficum. agrestem ficul-
neam feruntur inserere. eo quod cito
fructus fecunde illius et domesticæ
ficus. vel aura temptati aliqua. vel
estu defluere ferantur in terram.
Vn gnari huiusmodi remedii grossis
arboribus agrestibus alligatis ad il-
lam feracem arborem medentur
eius infirmitati ut possit fructus
proprios reseruare. iam itaque si deso-
rent remedia desorent remedia la-
puros. **Q**uo admonemur velut
quodam enigmate nature non re-
fugere eos. qui a nostra fide et con-
suetudine separati sunt. eo quod et genti-
lis si quis fuerit acquisitus quod
grauior fuerit assertor erroris. eo
vehementior possit fidei defensor
existere. **E**t si quis de hereticis con-
uertatur velut confirmet eam par-
tem in quam se commutata opinio
contulerit. maxime si habeat ali-
quod directum nature. ut vniu-
ersa eius possit esse sententia. si ad-
mimuletur ei attentio sobrieta-
tis. obseruantia castitatis. **P**ro-
funde ergo circa eum studium tuum
ut similitudine fructifere illius fi-
tus de presentia et coniunctione ar-
boris agrestis tuam possis corro-
borare virtutem. **I**ta enim tua
nec dissoluetur intentio et dilige-
tia fructus et gratie reserabitur.
Qui multa sunt autem que doceant
naturalem duriciam posse diligenter

studio temperari. quibus affert cultus ruralis exemplum. Nam plerumque cito florent malagranata. et fructum afferre non possunt. nisi congruis partibus remedijs excolantur. Plerumque fucis vanescit interior. et foris spes eius pulchra pretenditur. Que non immerito comparatur ecclesie ut habes in canticis ad ecclesiam dictum. ut cortex mali punicie generet. Et infra. Si floruit vitis floruerunt malagranata. Ecce enim bonum fidei fulgorem. et fessiomisque pretendit tot martirum sanguine preciosa. et quod est amplius christi cruore tota. si plurimos inter se fructus usus istius pomi sub vna munitioe conservas. et virtute negocia multa complectens. sapiens enim spiritus cessat negocia. **A**mygdal quoque hoc genere medicari feruntur agricolae. ut ex amaris dulces fructus fiant. et terebrent eius radices arboris. et in medium inseret furculum eius arboris. quam greci phoychen nos picream dicimus. Quo facto fucis amaritudo deponit. Ergo si agriculturam convertit stirpem qualitates. nonne studio doctrine et discipline attentione mitigari possunt quilibet egritudines passionum? Nemo ergo positus vel in adulescentie vel imbecillitate lubrico de sui conversione desperet. **L**igna plerumque in meliores vertuntur usus. et non possunt bonum corda mutari. Docuimus non solum inter diversis generis ar-

bones esse fructuum diversitates. sed plerumque in eadem specie arborum compugnare sibi fructus. **A**lia enim species masculinorum. alia femineorum fructuum. sicut de dattulis supra diximus. Quis autem possit comprehendere varietatem specierum. gratiamque pomorum. singulorum quoque virtutem fructuum. succorumque appetentem que cuique rei apta videatur. que admodum egris visceribus hominum amara poma medicantur et inflammationem. asperitatemque interiorum temperet. que admodum rursus humorum aspera pomorum dulcibus temperetur. Denique ea medicina antiquior que herbis curare consuevit et fucis. nec vlla firmiter sanitas quam que salubribus reformatur alimentis. Unde secundum naturam docemur quia sola nobis esca medicina est. **H**erbis certe ulcera apta clauduntur. herbis curantur interna. Ideoque medicorum est opus herbarum potestates noscere. Hinc enim medici usus inolevit. sed ad simplicia poma reuocemus stilum. **A**lia sunt que coquantur sole. alia que testis et corticibus clausa complent. ut mala et pira. **V**uarum quoque omnium genera nuda et obiecta sunt solinuces autem et nucleae. nuclei quoque fructus et testa optus et cortice alitur. tamen et ipse calore solis nutritur. **E**t quantum pinee densitate nucleus abscondit. quanta deinde totum prouidentia ut ubi mollior

fructus·ibi folij crassitudo·vali-
dius teguntur tuendo deferat po-
mo·**Q**d videm? in fructu ficulnee
Deliciosa itaq; validiorib; mu-
mēda sunt·vt a ipse dñs p **Jere-**
apham docet dices· **S**icut ficus
istas bonas recognoscā trāsatos
iuda q̄s emisi de loco isto in terrā
chaldeorū in bona· a confirmabo
oculos meos super illos in bona·
Tanq; delicatos enim velut quo-
dam misericordie sue validiori
sepfit tegmine·ne teneri fructus·
maturus interirent **D**emq; de ip-
sis in posteriorib; dicit· **D**elicati
mei ambulauerūt vias asperas·
q̄bus infra ait **C**onstātes estote
filij·a p̄clamate ad deum· **H**oc
enim solum aduersus omnes p-
cellas atq; iniurias inuolabile
tegmen·impenetrabile munimen-
tum est· **V**bi ergo teneri fructus
ibi crassiora tegmina a munimē-
ta foliorū·**C**ontra autem·vbi fru-
ctus validior est·ibi teneriora fo-
lia·vt malus arbor docet· **P**omū
enim validius non multo indiget
p̄tectōnis auxilio·**N**am ip̄a pro-
tectōnis crassioris vmbra pom-
plus nocere potest **D**emq; docet
nos p̄ampinus nature grāciam·
a dñe sapientie interna misteia·
Videm? em̄ eū ita scissus atq; diui-
sū·vt triū folioꝝ sp̄em videat on-
dere **I**ta p̄s media distincta ē·vt
n̄ inferiorib; hereret sepata spectā-
tib; videret·**E**a auteꝝ ratio videt

seruata nature·vt a solem facili-
admittat a vmbra obteꝝat·**D**e-
miq; p̄cerus media p̄s eius extē-
ditur·a in ipsa sumitate tenuat·
vt plus pulcritudinē q̄ tegumē-
tum p̄ferat· **E**tem brauij sp̄em vi-
detur effingere significās q̄ vna
inter pendētes ceteros fructus ha-
beat principatū· **C**ui tacito q̄daz
iudicō nature· sed euidentē iudicio
innascatur sp̄es·a p̄rogatiua vis-
ctorie·**D**eū igitur habet brauiū
suum quo a munimen sibi p̄betur
aduersuz iniurias· vel quo aeris
partē ymbriūq; violentia a impe-
dimentū non affertur ad recipiē-
dum calozes solis·**Q**uo tepefacta
alitur·coloratur·augetur·**F**icul-
nee quoq; folium eq̄ p̄pe vt p̄a-
pinus q̄drifida inter scindit di-
uisione·q̄d eo clari; videtur· quo
maius est foliū **H**anc non ita vt
p̄pinus·vel hora omni vel sumi-
tate crispanti·**S**icut em̄ in ficul-
ne folio crassitudo validior·ita in
p̄pino sp̄es elegātiō **C**rassitudo
igit folij p̄ficiat ad tepestatis inu-
riā repellēdā·inter scissio ad frū-
grām vaporādi·**D**emq; h̄ gen-
pomi grādinē non cito maturitatē
cito sentit·q̄ latere vidē adūsus
iniuriā·patere ad grām **Q**uid er-
go folioꝝ describaz diuersitates·
quēadmodū alia rotūda·alia lō-
giora·alia flexibilia·alia rigidio-
ra sūt·alia null facile vētis labētia
alia q̄ leui motu decutiant auraz

Inexplicabile est singularum rerum
 exquirere proprietates. et vel diuersitas
 earum manifesta testificatione
 distinguere. vel latentes occultasque
 causas in deficientibus aperire doctum
 est. **V**na nempe atque eadem est aqua.
 et in diuersas plerumque sese mutat
 species. aut inter harenas flaua.
 aut inter cautes spumea. aut
 inter nemora viridantior. aut inter
 flouulenta discolor. aut inter lilia
 fulgentior. aut inter rosas rutilantior.
 aut in gmine liquorior. aut in palude
 turpidior. aut in fonte
 perspicacior. aut in mari obscurior.
 assumpto locorum quibus influit colore
 decurrit. **R**igore quoque pari
 ratione commutat. ut inter vaporata
 ferueat. inter umbrosa frigescat.
 sole repulsa estuet. nubibus insignita
 glaciali humore canescat.
 quemadmodum sapor cuius ipse committit
 ut nunc asperior. nunc amarior.
 nunc vehementior. nunc austerior.
 nunc dulcior. pro speciebus quibus
 infusa fuerit qualitate variet. **A**speratur
 imaturioribus succis. tonsore cortice
 nucis folijsque stratis. amarior fit
 absinthio. vino vehementior. austerior
 allijs. guescit veneno. melle dulcescit.
Si vero ei lentisciterebinthi quoque
 fructus vel nucis interior miscantur. in
 olei morem natura facile transfundit.
Cum sit autem alitrix omnium virgultorum
 diuersos singulis usus ministrat.
Si radices alat vel nubibus fusas

descendat. discretas dat omnibus vires.
 radice impinguat. cortice prouebit.
 ramos diffundit. folia viuificere facit.
 fructum alit. semina pomorum augere
 consuevit. **E**rgo cum eadem omnium sit
 nutritrix. alia arborum genera. tristiores
 ferunt succos. alia dulciores. alia tartos.
 alia immaturos. **I**pe quoque inter se
 discrepat suauitates. alia suauitas in
 vinea. alia in olea. alia in cerasis.
 alia in fico. discreta in malo. dispar
 in dattilo. tactus ipse. ea qua alibi
 lenis. alibi asperior. plerumque
 pinguior est. **P**ondere quoque distat
 frequenter ut specie. **N**am plerumque
 locis grauior. plerumque leuior
 estimat. **N**on mirum ergo si cum
 ipsa in se discrepet. discrepet etiam
 inter se. **L**acrime arborum que eiusdem
 aque alluione generantur. et cum una
 sit omnium causa diuersus singulorum
 usus. diuersa natura est. **A**liam vim
 habet cerasi arboris lacrima. aliam
 lentisci dispari quoque balsami guttam.
 odorata orientis ligna sudare prouident.
Diuersum quoque lacrimarum genus
 virgulta ferularum in egipto ac
 libia quodam vi nature secretioris
 illa crumant. **Q**uid autem tibi referam
 clementem licet esse sermonem. quod
 electrum lacrimae virgulti sit. et in
 tante materie soliditate lacrima
 duret. nec leuibus id astruere
 testimonijs. quando folia furculorum
 minutissime portiones aut exigua quodam

animantium genera in electo sepe
reperiatur que videtur cum adhuc
gutta eēt molliora recepisse et soli
data tenuisse. **V**ed quid ego vi
li sermone decerno. cum alta atq;
p̄iosa rōne nature cum iste hmo
humano alatur ingenio. natu
ram autē omnem p̄uidētia dīna
formauerit. **V**nde velut habemus
q̄busdā verborū cobibenda diffu
ho est. ne qd̄ salomoni sp̄ealiter
sapiētie munē dimitus videtur eē
collatū. v̄surpatore videamur ex
ponere differētiās arborū et virtu
tes radicū. et q̄cunq; sūt abscon
dita et improuisa. sicut scriptū est
que nec ab ip̄o tamen manifesta
p̄duntur. vt mihi videatur po
tuisse eum disputare de virgultorū
generib; non potuisse tñ plenius
omnes secretas creature explicaē
rōes. **Q**d si irriguis aq; plerūq;
segetes letiores sūt et virdes sibe
et ortorū multiplex suscitāt grāda.
si virdātibus thoris flūuiorū ex
undantiū ripa decoratur. quē ad
modū ad verbū dñi qd̄ omni aq;
rum cursu est redūdanti? subito
creatura virgultorū omnis efflo
ruit. **F**estinarūt cāpi non omīssa;
sibi frugem edere. ignorata orti
olerū genera florū miracula ger
minac. ripe flūminū se vestire mir
teis p̄perauerūt. arbores cito sur
gere. cito in florem se induere. vi
dum boibus. pecori pabulū mini
strare. **F**ructus cōis est omnibus.

vsus quoq; datus est omnibus
Simul vtrūq; arbores germi
narūt. aliud quo vscemur. aliud
quo refrigerāte vmbra defendere
mur a sole. **C**ibus infructuosus.
amēntas in folijs. **T**amen quia
p̄scia erat p̄uidētia creatoris q̄
fructum sibi maxime boim audi
tas vendicāet. reliq; p̄uidit ani
mantibus. vt sp̄ealem hīs dona
ret alimōiā. **I**taq; esca hīs non
mediocris in folijs ē. corticibusq;
filuestris. ea quoq; que ad vsū
medēdi p̄ficēret. id est succa. lacri
me. furculi pariter ministrata sūt
Itaq; illa que post experimento.
vsu. exēplo. vtilia cognouim; ea
a principio creature vsui ap̄ta to
nauit. et p̄ntia sue maiestatis de fi
nu terrarū iussit exire. **E**t qz iussit
dñs vt germinaret terra herbam
femi. vt lignum fructiferū faciēns
fructum scdm̄ genus. cuius semē
erit in eo. ne forte quis dicat in
multis arborib; neq; fructū neq;
semē videri. et putet dñm in ali
quo vacillare p̄ceptum. vt a veri
tate sit dubiū. illud aduertat qz
nequaq; fieri potest. vt nō aut in
seminib; vtantur vniuersa gige
nentia. vt habeant aliqua que
videntur cum virtute seminū con
uenire. **I**dq; si quis diligenter
attendat. manifesta testificatio
ne poterit comprehendere. **N**ihil
videntur seminis habere salices
sūt tamen in folijs ḡmū quoddā

quod habeat virtutem seminis. ut
 eo commisso terris tanquam posito sur-
 gat arbor de furculo. et tanquam de se-
 mine se excuscitet. **G**rano itaque il-
 lo radix prima coalescit. de radice
 pullulat non solum salicis. sed etiam
 reliquarum ad similitudinem huiusmodi ge-
 neris arborum. **V**ilua autem habet
 et radicis virtutes et seminis. **V**n-
 plerumque ea ratione incrementum sui nes-
 moris propinquauerunt. **M**agna dei
 virtus in singulis. nec miretur ali-
 quis si in virgulis magnam dei
 dixi esse virtutem. **V**iquidem magnam
 virtutem suam in locustis esse dixit.
 et bruceo. eo quod diuine maiestatis of-
 fensa. magno moderamine sterili-
 tatis iudaice atque inopie soluere-
 tur. **M**agna enim virtus patien-
 tie. magna virtus providentie.
Indigni etenim erant qui vterentur
 fecunditate terrena. qui terram les-
 serant creatorem. et vere magnus qui
 miserabili fame neque has tante im-
 pietatis vlascitur. **I**taque si mag-
 na virtute dei sterilem bruceam ter-
 ra generavit. quatenus magis virtu-
 te magna qua fecunda fuit precrea-
 ta. **Q**uis pineam videns non stu-
 peat. tantam domino precepto arte inos-
 litam. impersamque nature. que ad
 modum ab ipso centro distantibus
 licet mensuris pari assurgat glu-
 tino. quo propius fouet fructus. **I**ta
 per circuitum eadem species et ordo ser-
 uatur. **E**t quidam in singulis plas-
 tis nucleorum partibus exuberat atque

in orbem redit fructus et gratia.
Itaque in pinea ista imagine sui
 natura videtur exprime. que a pris-
 mo illo domino celestique mandato pri-
 uilegia accepta custodit. et partibus
 suos quadam annorum vice et ordine
 refert. donec consumatio temporis im-
 pleatur. **H**ec ut in hoc fructus.
 gratiam sui speciem signet. **I**ta etiam
 in mirabilibus. id est humilibus vir-
 gulis figuram improbe callidita-
 tis expressit. **S**icut ei duplici cor-
 de viri ubique presto sunt et gratias
 simplicitateque apud bonos preten-
 dunt. et vitiosis seminiubus glu-
 tinant. **I**ta etiam et in aquosis et in
 desertis. contrario quodam usu. hec
 virgulta nascuntur. **V**n et Jeremi-
 as. dubia morum atque sincera. mir-
 abibus operauit. **G**erminet inquit
 terra. et statim omni surgenti ger-
 mine terra completa est. **E**t lvi dicit.
Dilige dominum tuum. et non est cari-
 tas dei omnium infusa visceribus.
Murdiora hominum corda sunt. quam du-
 ra saxorum. terra indebitos fructus
 nobis ministrat. dum obsecrat cre-
 atorem. nos debitum munus nega-
 mus. dum non veneramur auctorem.
Vide quod in pueris prudentia dei sit. et
 quod comprehendere non potes. imitare
 quod alia semper florentia resuauit.
 alia mutato habere voluerit. ex-
 poliationis amictu. **E**t inter canas
 minium pruinas et frigorum vindicta-
 tem suam arua conseruant. et cum ipsa
 tecta sint gelu. partibus sui tamen haud
 d. iiij

aut ficum patriarcha olebat. aut frugem. sed virtute spirabat gratiam. Ego tamen et odorem ipsius terre simplicem atque sincerum pro gratia benedictionis accipiam. quem fraus nulla composuit. sed veritas indulgentie celestis insinuat. Denique inter benedictiones sacratissimas computatur. ut tribuat nobis dominus a rore caeli vim vini et olei atque frumenti. cui est honor et laus. gloria. perpetuitas. a seculis. et nunc. et semper. et in omnia secula seculorum. Amen.

Expliat de die tercio. Incipit de die quarto.

Qui vindemiam colligit. vasa prius quibus vinum infunditur mundare consuevit. ne sordes aliqui vini gratiam decoloret. Quid enim prodest ponere vitem ordine fodere quotannis aut aratris sulcos ducere. putare subrigere. adiungere vltimis. et quodam conubio copulare. si tanto labore vina quehita in vase coacta secat. Matutinos quoque solis ortus si quis spectare desiderat emittat oculos suos ne quid pulveis ne quid purgamentorum oculi eius infideat. quo intuentis hebetetur et obscuretur obtutus. neue aliquo caligo nebulosa corporeos visus spectantis obducatur. Nobis in Leone exoriendus est sol qui ante non fue-

rat. Primum iam diem sine sole transivimus. secundum sine sole transivimus. tertium sine sole conficimus. quarto die iubet deus fieri luminaria. solem et lunam et stellas. **N**ol incipit emunda oculos mentis o homo. animeque interioris obtutus. ne qua festuca peccati. ad te tui perstringat ingenium. et puri cordis turpet aspectus. Emunda aurem ut vase sincero scripturam divine mita flueta suscipias. ne qua ingrediatur contagio. **P**recedit sol magno iubare diem. magno mundum complens lumine vaporans calore. **C**ave o homo solam esse pendere magnitudinem. ne nimius fulgor eius visus tue mentis obceet. et ut qui e regione in radiis eius intendit repulso lumine omnem subito amittit aspectum. ac nisi in ceteras partes vultum suum oculosque divertat. estimat se nihil videre et intuendi munere esse fraudatum. **S**i vero deflectat obtutum integrum sibi officium pseuerat. **C**ave igitur ne et tuum radius esse exoriens confundat aspectum. et ideo prius firmamentum caeli aspice quod ante solem factum est. **T**erram aspice que ante prosoletur cepit esse visibilis atque composita. **G**ermina eius aspice anteriora solis luce. anterior rubus quam sol. anterior herba quam luna. **N**oli ergo sole dei credere cui vides dei munera esse prelatam. tres dies transacti sunt et sole

nostro. ubi maior eius est gratia. ibi
 meum est ei compositum. **U**bi sol be-
 nedicit. ibi terra benedicit. **B**enedi-
 cunt ligna fructifera. benediciunt pe-
 cora. benediciunt volucres. **I**n mari
 positus illum nauta accusat. me desi-
 derat. **I**n motibus illum pastor decli-
 nat. ad mea germina. ad meas fe-
 stinat arbores. quibus exestuans
 obubretur. ad meos fontes sitiens
 et lassus occurrit. **V**ed ne oculo-
 rum tibi exiguum videatur esse testimo-
 nium. emunda aurem. admoue eam
 celestibus oraculis. duobus enim et
 tribus testibus stat omne verbum
Audi dicentem. **F**iat luminaria in
 firmamento caeli ad illuminationem
 terre. **Q**uis hoc dicit? **D**eus dicit.
Et tu dicit nisi filio? **D**eus ergo di-
 cit. **F**iat sol. et filius facit solem.
Dignum enim erat ut mundi soles fa-
 ceret sol iusticie. **I**pe ergo eum in
 lumen adduxit. ipse eum illumina-
 vit. ipse ei donavit fundendi lumi-
 nis potestatem. **F**actus est ergo sol.
 ideo et ipse servit quoniam dictum est. **F**u-
 dasti terram et permanet. permanet di-
 spositione tua. permanet dies. quoniam
 universa huiusmodi tibi. **E**tenim cum
 dies serviat. quomodo non servit sol qui
 factus est in potestate diei? **Q**uomodo
 non servit luna et stelle que facte sunt
 in potestate noctis? **E**tenim quanto ma-
 iorem huiusmodi gratiam creator donavit
 ut aer solito amplius solis clarita-
 te resplicereat. dies serenus luceat
 nobis illuminetur tenebre per lune

stellarumque fulgore. celum velut qui-
 busdam floribus coronatum. ita igni-
 tis luminaribus micet. ut paradisi
 solutes vernate depictum. spirituum
 rosarum vivis momilibus remittere.
Quanto igitur amplius huiusmodi decoris
 videtur esse collatum. tanto amplius habet
Cui enim plus committitur. plus debet
Et ideo bene a plerisque ornamentum
 caeli est nuncupatum. eo quod sit stella-
 rum momile preciosum. **A**tque ut sciamus
 quod fertilitas terrarum. non calo-
 ri solis ascribitur sed divine indul-
 gentie deputatur. **A**it propheta. **O**ia
 a te expectant ut des illis cibum in tem-
 pore. **D**ante te illis colligent sibi.
 aperiente te manu tuam omnia imple-
 buntur ubertate. **E**t infra. **E**mitte
 spiritum tuum et creabuntur et renouabuntur
 faciem terre. **E**t in euangelio **C**onfide-
 rate volatilia caeli quia neque serunt
 neque metunt. et pater vester cele-
 stis pascit illa. **N**on ergo sol et luna
 fecunditatis auctores sunt. sed deus
 pater per dominum Iesum omnibus liberali-
 tate fertilitatis impertit. **P**ulcre autem
 exposuit nobis propheta quid sit quod
 ipse ait. quod fecit deus solem in po-
 testatem diei. et lunam in potesta-
 tem noctis. **N**am et in isto psalmo
 ceterumotero de quo supra dixi-
 mus scripsit. **F**ecit lunam in tempore.
 sol cognovit occasum suum. **C**um
 enim dies horas suas complere ce-
 pent. sol debitum sibi cognoscit oc-
 casum. **E**st ergo in die potestate sol. et
 luna in potestate noctis. que temporum

solum virtutē illuminādi habet.
 sed etiā vaporādi igneus est em̄
Ignis enim et illuminat et exurit
Vnde deus volens ostendere **M**oyfi
 sue opatōis miraculū quo moyse
 ad obediēdi studium puocaret.
 atq; ad fidei inflāmaret eius affe
 ctū in igne visus est in rubo et rus
 bus non exurebat. sed tū splen
 dor ignis specie videbat. **A**lteruz
 igitur munus ignis vacabat. al
 terū opabatur. vacabat exustio
 nis vis. opabatur illūiationis.
Ideo stupebat moyses qz contra
 naturam suam non ignis exure
 bat rubuz. qui etiā vehementiore
 materiem consuēuit exurere. **S**ed
 dñi ignis illuminare solet. exure
 re non solet. **A**t forte dicas **Q**uō
 scriptū ē. **E**go sū ignis consumens
Bene admonuisti. **N**on solet con
 sumere nisi sola p̄tā. **I**n retribu
 tionib; qz meritoruz colligimus
 dñi ignis naturā. vt alios illu
 minet. alios exurat **I**lluminet iu
 stos. exuret impios. **N**ō eos dem
 quos illuiat exurit et qz exurit il
 luminat. sed illuminatō eius in
 extingui bil est ad p̄fundōem bo
 norum. **E**xustio vehemens ad sup
 plicū p̄tōz. **¶** **S**ed reuertamur
 ad discretōem diei ac noctis. **O**riē
 te diei lūie nox fugatur. decedente
 die nox infūdatur. **N**on em̄ est lu
 a societas vlla cum tēbris. **S**i qz
 dem naturali lege hoc dñs in pri
 ma opatione sua constituit. et em̄

quādo lumē fecit et discretō em fe
 cit inter lucē et tenebras. **D**em qz.
 in ip̄o die iā sole infuso terris vi
 demus vmbra vel hoīs vel virgul
 ti alicuius a lūie separi. vt mane
 ad occasū dirigat. vesp̄ri torq̄a
 tur in orientez. meridianis hoīs
 ad septentrionez declinet. lumini
 tū non cōfunditur atqz miscetur
 sed cedit et refugit. **S**ilr et nox ce
 dere videtur diei et se ab eius lūie
 declinare. **E**st em̄ vt peritiores p
 barunt qui nob̄ vel etate vel mu
 nere p̄currerūt vmbra terre. **N**at
 uraliter em̄ vmbra corpori adhe
 ret atqz ad iūgitur. adeo vt etiā
 pictores vmbra corporuz prius q̄
 pinxerūt nitatur exprimere. idqz
 artis eē asserāt non intermittere
 vim nature. et q̄si natural iuris p̄
 uaricator habeatur. cuius pictuā
 non etiā vmbra suam exp̄mat.
Ergo sicut in die cum e regione so
 lis aliqd corpus occurrit ex ea p
 te qua lumē reputatur vmbra s̄
 sistit. sic cū decedente die e regione
 luminis eius aut solis terre obie
 ctus occurrit obūbratur aer. **V**n
 liquet qz noctem faciat vmbra te
 nebrarū. **¶** **F**ecit ergo solem et lu
 nam et stellas et p̄stitit illis mēsu
 ras tēporum **S**oli diurnas. lune
 stellisqz nocturnas. vt iste auge
 at diei grām. ille vmbra tēbrasqz
 illuminent. et sint in signa et tpa
 dies et annos. **D**iuisa tpa habēt.
 paresqz mēsuras p̄ mēsiū viab;

exiguodq; momento distare nati-
 uitate inopis et potentis. egen-
 tis et diuitis. innocens et noxij.
 et plerūq; eadem hora generari lo-
 ge vite debitum. et prima puericie
 etate moriturus. si reliqua dispa-
 ra sint. et puncto aliquo discreta
Hoc quēadmodū possint colligē
 rīdeant. **Constituē** partū femine
 obstetricū vtiq; eum primum cog-
 noscit. **Explorat** vagitū quo nati-
 uitas colligitur. attendit vtrum
 masculus sit an femina. **Quid**
 vis inter moras has p̄terire mo-
 menta. **Pone** mathematicū pre-
 paratum. nunquid vir potest in-
 teresse puerperio. **Dum** mandat
 obstetricū. audit chaldeus. ponit
 horoscopon. in alteri? sortem iam
 nati fata migrarunt. **De** altero q̄-
 ritur. et alterius geitura p̄poni-
 tur. **Pone** veram eorum eē opinio-
 nem. de natiuitatū nēcitatibus nō
 potest eē vera collectō. **Puncta** trā-
 seunt. fugit tēpus irreparabile.
Non eē dubiū q̄ tēpus in at̄ho-
 mo et in momento oculi sit. ad du-
 cas vt credam. quāto omnes in
 at̄homo in momento oculi refusci-
 tamur. vt ap̄l's p̄testatur dicēs.
Eccē misit. x. di. om. q̄dē resur. h̄
 n̄ om. in. **In** at̄homo in momēto
 oculi. q̄c. **Inter** effusionem et su-
 sceptonem. depositionēq; pigno-
 ris fletum eius. et iniūm quot
 at̄homi trāserunt. **Et** hoc vt sim-
 pliāter ista texerim. nam et ip̄i vi-

talem illum signorum duodecā ar-
 cuitum in duodecā ptes diuidunt
 et quia triginta diebus sol duode-
 cimam partem spere eius que in
 enarrabilis habetur regreditur.
 quo gyrus solis anni arcuitu cō-
 pleatur. in triginta porciunculas
 quas myras greci vocant. vnum
 quodq; de duodecā illarum distri-
 buunt portioni. ipsam quoq; por-
 ciunculam in sexaginta vices con-
 ferunt. rursum vnu quodq; de illis
 sexaginta sexages secāt. **Quā**
 incōprehensibile ē in quo tot sexa-
 gesimo sexagesime porciuncule na-
 tiuitatis momenta constituunt. et
 qui singulorū signorū sit. aut mo-
 tus aut species in natiuitate na-
 scentis. **Vnde** etz impossibile sit
 tam subtiles minucias tēpore cō-
 prehendere. exigua autem immu-
 tatio inueniat vniuersitatis erro-
 rem. totum negocium plenum est
 vanitatis. **Disputatores** eorū q̄
 sint nesciunt. quomō aliena noue-
 runt. **Quid** sibi immineat igno-
 rant. quomō possunt alijs que fut-
 tura sunt denūciare. **Ridiculū** est
 hoc credere. quia si possent sibi po-
 tuis p̄uiderent. **Tum** illud q̄ in-
 eptum. vt si quis in signo arietis
 ortum se esse dicat ex vsu p̄caudis
 estimetur. prestantissimus confi-
 lio. q̄ in grecia h̄mōi emineat pe-
 cis. aut locupletior. eo q̄ vestitur
 habeat aries naturalem. et q̄t an-
 nis lucrum capiat indumenta.

subtilitatez ponant beneficia signi
 aspectū. vbi gratis atq; noxia
 incurrit offensio. **E**t quid mirū. si
 ibi hoies luduntur vbi signa in-
 noxia blasphemāt. que sui natu-
 ra noxia esse credūtur. **D**eus ergo
 sumus arguitur. si fecit qd malū
 est. et fuit improbitatis operator.
Si vero ex sua voluntate putant
 assumptisse qd noceant infontibus
 et nullius ad huc facinoris pelli-
 mi sibi cōscij sunt. q̄bo pena ascri-
 bitur anteq̄ culpa. quid tam irra-
 tionabile. qd etiam irōnabiliuz
 bestiaruz excedat immunitatē. vt
 vsus fraudis aut grē. non meri-
 tis hoim deputet. sed signoz mo-
 tibz deferat. **N**ihil inqt ille des-
 liquit. sed noxia euz stella conspe-
 xit. saturni ei fidus accurrit. auer-
 tit se paululū. et erūnam a se ab-
 stulit. et crimen aboleuit. **S**ed h
 eoz sapientia tele aranee compas-
 tur. in qua si culex aut musca in-
 dert eruere se non p̄t. **S**i vero va-
 lidioz animantū vllum gen? in-
 currisse visū est. p̄trāsiuit et calles
 rupit infirmos atq; inanes la-
 queos dissipauit. **T**alia sūt recia
 caldeoꝝ. vt in hijs infirmi here-
 ant. validiores sensū. offensione
 habere nō possint. **I**taq; vos qui
 validiores estis. atq; videntis ma-
 thematicos. dicite. telam aranee
 texunt. que nec vsū aliquē has-
 bere p̄t. nec vincula. si tu non q̄si
 aulex aut musca lapsus tue infir-

mitatis incurras sed quasi passer
 aut colūba. calles inualidos. p̄pe-
 tis volatus celeritate dissolvas.
Etem quis prudentiuz credat. qd
 signoz motus. qui ad diem sepe
 mutantur. et multipliciter in se re-
 currunt. in signa deferant pote-
 statum? **N**am si ita esset. quante
 ad diem regaliū natiuitatū exp̄-
 merentur figure? **C**otidie ergo re-
 ges nasceretur. nec regalis in fi-
 lios transmitteret successio. sed
 semper ex diuerso statu. qui ius
 imperialis acquireret potestatis
 orirentur. **Q**uis igitur reguz ge-
 nituram filij sui colligit si ei debeat
 tur imperiū et non ppriū successio-
 nez regni. in suo transcribit arbi-
 trio. **L**egimus certe. qd abiuus ge-
 nuit asa. et asa genuit iosaphat.
 et iosaphat genuit iorani. et ioraz
 genuit ofiam. et reliqua oīs vsq;
 ad captiuitatē per reges generis
 pariter et honoris ducta successio
 est. **N**unquid quia reges fuerūt
 signis celestibus formandos. mo-
 tus suos impetrare potuerunt?
Quis enim potest in hijs habere
 dominatiū? **D**einde si ad necitatez
 gentalem. non ad instituta mo-
 rum actus nostri factaq; referan-
 tur. cur leges propozite sunt. iu-
 ra etiam pmulgata. quibus aut
 pena improbis decernitur. aut se-
 curitas defertur innoxijs? **C**ur
 nō venia datur eis cum vtq; ipsi
 aiunt non sua voluntate. sed ex

neccitate deliquint. **C**ur laborat agricola et non magis expectat ut inelaboratos fructus privilegio naturitatis sue inuehat recepta oculis horreorum? **S**i ita natus est. ut ei diuitie atque opes affluant. utique opatur ut sibi spontaneos redditus sine ulla semine terra parturiat. non vomere arboris imprimat. non curue manus falces ad moueat. non legende vinee semine sciat expensa. sed ultro ei in omnia se affluentia vinea fundant. sponte ei oleum nullis inserta candido filuestris oleo bacca defusum. nec diffusum equoris transfretat periculum. proprie salutis sollicitus mercator horefcatur. cui otioso potest quadam ut aiunt sorte gemitati diuitiarum thesaurus illabi. **S**ed non hoc est vniuersorum sententia. **D**emique impiger depresso aratro terram scindit agricola. **N**udus arat. nudus sent. nudus sole feruente tortas estu in area terit fruges. et negocia mercator impatiens flantibus euris intuto plerumque nauigio fulcat mare. **V**nde importunitate eorum temeritateque condennans propheta ait **E**rubesce sidon dixit mare. hoc est. si pericula vos non mouent vel putor comprimat. veremedia confundat. **E**rubesce sidon in quo nullus virtuti locus. nulla salutis cura. nulla iuuentus pro excubijs patrie bello dedita. armisque exercitata. huiusmodi sollicitudo de questu. omne

studium mercature. **D**emen inquit mercatorum sicut messis. **Q**ue autem merces homini christiano si non ex voluntate. sed ex necessitate curas suas et opera componit. **V**bi enim directa necessitas. ibi in honorata industria. **M**ulta diximus. plura nolumus. ne quis ea que a nobis de eorum assertioibus usurpantur ad refellendum ad recognoscendum assumpta arbitretur. **N**am que pueri risimus ea senes commemorare qui possumus. **N**unc ad ea que secundum ledionem supsunt dirigamus stilum. **S**unt inquit luminaria in signa et tempora et in dies et in annos. **D**e signis diximus. **T**empora autem que sunt nisi mutationum vices. hyemps. ver. estas. atque autumnus. **I**n istis igitur temporibus aut velotior est transitus solis aut tardior. **A**lia enim perstringit radijs suis. alia inflamat caloribus. **I**taque cum sol meridiamis partibus immorat hyemps nobis est. **N**am cum sol longius abest. terra rigescit gelu. stringitur frigore. et pluuia noctis umbra terras operit. multa pluxiora sunt noctis spacia quam diei. **H**inc causa oritur ut hibernis flatibus. minima vis inuicem pluuiarumque fundatur. **C**um vero ex meridiamis decedens partibus super terram redit noctis ac diei exequat tempora. et quae magis moras sine adiungit curis.

eo paulatim temperet aeris huius
 reducat et reuocat auarum clemen-
 tiam que fouens omnia repetens
 eos cogit in partem ut terra germi-
 net ac resoluta fulcis semina rari-
 rescant et arbores ad perpetuitatem
 quae conseruandi generis eorumque vel
 que in terris sunt vel aquis gau-
 dent annuis fetibus. ut successio
 propagetur. et ubi ad estiuas con-
 uersiones in septentrionem se sibi
 gignit spacia diuturna producat. no-
 des artat et astringit. Itaque quo
 magis usu assiduo aeri huic co-
 pulatur atque miscetur. eo amplius
 et aerem ipsum vaporat. et terrarum
 exsiccat humores. adulescere facit
 semina. et tanquam in succos virides
 maturescere poma siluay. tum quae
 flagrantior est minores umbras
 facit in meridiano. quoniam ex alto hinc
 illuminat locum. Unde et synago-
 ga dicit in canticis canticorum. **Annus**
 dicitur mihi quem dilexit anima mea
 ubi pascis ubi manes in meridia-
 no. ne forte fiat circumamicta super
 greges sodalium tuorum. **Hoc est.**
 annus dicitur mihi quem dilexit
 anima mea. cur non potius quem
 diligit. Sed synagoga dilexit. ec-
 clesia diligit. nec unquam circa christum
 suum mutat affectum. **Ubi inquit**
 pascis. ubi manes in meridiano.
De qui te cupio quasi alium quem
 quasi copulata ante retinebam. et
 greges tuos querere. quia amisi me-
 os. **In meridiano pascis. hoc est**

in ecclesia et in ecclesiae loco ubi iusticia
 resplendet ubi fulget iudicium si-
 cut meridies ubi umbra non cer-
 nitur ubi maiores sunt dies quam eis
 sol iusticiae tanquam estiuis mensibus
 diutius immoretur. **Demumque** dies
 domini non est breuis sed mag-
 nus. quia scriptum est. donec veniat
 dies domini magnus. **Unde et Ja-**
cob ait. Omnes dies vite mee quae
 ago breues et maligni. **Est enim**
 maligna lux dubia. **Ergo** dies
 breues dubie lucis sunt et umbro-
 si. **Dies magni sine umbra sunt.**
 ut plurimum in aliquibus locis fer-
 uentioribus usu exemploque cog-
 nouerunt. **Synagoga** itaque in die-
 bus breuibus et malignis cuius
 typum plerumque iacob in persona sua
 exprimit. vel populus eius umbram
 habebat plurimam que solem iusti-
 cie non videbat. et videbat illum
 non ex alto super caput suum. sed ex
 meridiano illuminantem. quando
 hyemps erat. **Ecclesiae** autem dicitur.
 hyemps abiit et discessit sibi. flo-
 res visi sunt in terra. tempus messis ad-
 uenit. **Ante aduentum domini** hyemps
 erat. post aduentum christi flores sunt
 uisae et messis estatis. **Ex meridia-**
no ergo et ex gentium conuersione
 illo illuminante iudeus obumbrat.
Populus autem gentium qui erat con-
 fusionis. gentiles qui sedebant in
 tenebris lucem uiderunt magnam.
Qui sedebant in regione umbre
 mortis lux orta est illis. **Magna**

conficiens. consumat annum. sicut
 hebreos. aliquibus diebus adiectis.
 secundum romanos. bissexto semel in-
 tra quinquennium unius diei adie-
 ctione. celebrato. **P**ossicialis quoque
 annus est. cum sol expleto per om-
 nia signa circuitu. in id unde pri-
 cipium cursus sui super sit recurrit.
Annua enim fertur ei totius spa-
 cij esse perfectio. **F**ecit ergo deus
 duo haec luminaria magna. **P**ossu-
 mus accipere non tam alioz compa-
 ratione magna. quam suo munere. ut
 est celum magnam. et mare magnam.
 nam et magnus sol. qui complet or-
 bem terrarum suo calore. vel luna
 suo lumine. nec solum terras. sed
 etiam aerem hunc. et mare celique fa-
 ciem. quae in quacunque parte fuerint celi
 omnia illuminant. et ea que spes-
 ctantur a cunctis. ut ea tanquam suis
 tantum regionibus minorari. et sibi
 tantum adesse atque lucere singuli po-
 puli credant. cum hiliter luceat uni-
 uersis. ut nemo haec propria alijs. quam
 ipsi esse arbitretur. exemplum magni-
 tudinis eorum evidens. quod omnibus
 hominibus orbis lune idem videtur. **N**am
 si interdum augeatur lumen eius
 atque minuatur. tamen eadem per
 noctem qualis mihi apparet. talis
 est omnibus. **N**am si longe positus
 minor videretur. propius autem con-
 stitutus maior fulgeret. proderet an-
 gustiarum et exiguitatis iudicium.
Etenim reliqua alia longe posita mi-
 nora arbitramur. propius contuen-

tes maiora credimus. **Q**uo mas-
 gis finitimus fueris. eo tibi eius
 rei quam cernis. magnitudo cumu-
 latur. **S**olis radius nulli propior
 nulli longinquior est. **S**iliter et lu-
 ne globus equalis est omnibus.
Similis sol et indis et britannis
 eodem momento videtur cum oritur.
 nec cum vergit in occasum. minor
 apparet. quam occidentibus. cum oritur
 inferior. quam orientalibus estimatur.
Quantum distat inquit oriens ab
 occidente. haec inuicem sibi distant. sed
 sol a nullo distat. nulli presentior.
 nulli absentior est. **N**eq; te moue-
 at quod tanquam cubitalis tibi orbis vi-
 detur solis cum oritur. sed confi-
 dera quantum inter sit spatium inter
 solem et terras. quod aspectus nostri
 infirmitas sine magno sui non potest
 transire dispendio. caligat aspec-
 tus noster. nunquam sol caligat a
 luna. **A**ngustus noster obtutus
 nunquam angustiora efficit que vi-
 dentur. **S**pecies minuitur. non
 magnitudo detrahatur. neque enim
 infirmitatis nostrae passiones passio-
 num luminariorum debemus ascribere.
Mentitur noster aspectus. noli er-
 go fidele eius estimare iudicium.
 sed celesti non minor spectaculi
 figura. non sui forma. **D**e summo
 vertice montium subiectum oculis
 tuis campum spectare desideres.
 atque illic armenta pascentia. nonne
 fornicarum similia corpora iudica-
 bis. **S**i mare spectes in specula

aliqua litorali. nōne tibi nauium
maxime inter ceruleos fluctus ve
la candentia refulgentes velut co
lubarum volitantium species emi
nus posito videntur obtexere.
Quid ipse infuse que mare diuis
sunt. terrarum arua diffundunt.
q̄ angusto estimantur sine cons
cludi. quēadmodō rotunda appa
rent de asperis. spissa de raris.
Has ergo ifirmitates visus tui
ppende. et eorum que astruimus
fidem. ex teipō arbiter iustus ac
cerfi. **S**ed si vis magnitudinez
solis. non soluz oculo mentis. sed
eciam corporis estimare. confideā
quanti stellarum globi axem celi
videantur intexere. et innumeris
infirmis lumimibus. non queūt
tamen tenebras noctis et celi nus
bila detergere. **S**imul vt sol or
tus sui signa p̄miserit. omnes stel
larum ignes. sub vnus lumina
ris fulgore vanescunt. aperit aer
celiqz facies purpurāscēti rubo
re pfunditur. adhuc sperans ex
ordium. eciam momentanea cele
ritate. pleni luminis micat splen
dor. et surgentis solis prima aura
dulcis aspirat. **D**ic mihi queso.
misi magnus orbis esset. quomo
do magnum posset orbem illu
minare terrarum. **Q**uid autem
de tanto loquar temperamento.
et moderamine conditoris. qui
eam mensuram muneri solis at
tribuit. vt neqz vapor eius igne

neus vt videtur. terram. venas.
fucus rerūqz species infusus exu
reret. neqz iterum per tanta mun
di spacia refrigeratus. nulluz ter
ris semen caloris inoleret. **S**ed
ieiunum atqz inopem fructum de
relinquens. ad nullam fertilita
tis gratiam vaporaret. **S**imilia
de lune ratōne conueniunt. que de
consorte eius ac fratre memorau
mus. **S**iquide in id se induit mi
sterium in quod et frater. vt il
luminet tenebras. foueat semina
augeat fructus. **H**abet eciam
pleraqz a fratre distincta. vt que
toto die calor humorem terre fic
cauerit. eundem exiguo noctis tē
pore. ros reponat. **N**am et ipsa lu
na larga roris asseritur. **D**emqz
cum serenior nox est. et lūa p̄nox
tunc largior ros fertur arua p̄
fudere. **E**t pleriqz sub aere quiescē
tes. quo magis sub lumine fue
runt lune. eo plus humoris se ca
pite collegisse senserint. **V**nde et in
cantiās dicit christus ad eccle
siam. **Q**uomodo caput meum re
pletum est rore. et crines mei gut
tis noctis. **T**um deinde minuitur
et augetur. vt minor fit cum re
surgit. **N**oua res cum fit inimi
nuta. accumulatur. **I**n quo grande
mysterium. **N**am et defectui eius
compatiuntur elementa. et pro
cessu eius que fuerint exinanita
cumulantur. vt animantium ces
lebrum maritimorum humida

Siquidē pleriores ostree reperi-
 ri feruntur. multa q; alia cum glo-
 bus lunaris adolescit. **D**e arborū
 quo q; intermis idē allegant. qui
 hoc vsu pprio cōpererūt. **V**idem?
 ergo ortum eius et defectum ratio-
 nis esse. non infirmitatis. **N**unq̄
 enim tantā rerum mutatiōem da-
 ret. nisi p̄st antē virtutē haberet.
 et grām a conditore collatā. **A**ere;
 quoq; nōnulli etiā docti et chri-
 stianam viri allegauerūt lune ex or-
 tu solere mutari. **S**ed si id muta-
 tionis lunaris quadā fieret vio-
 lentia. ad omnem eius ortum in-
 texeretur nubibus celum plume
 funderent. **D**eniq; cum ante dies
 esset hinc de pluuia. que forte vti-
 lis diceretur. ait quidā. **E**cce neo-
 mema dabit eam. **E**t quāuis ci-
 pidi essemus ymbriū. tñ eius mōi
 assertiones veras esse nolebam?
Deniq; delectatus sum. q; nullus
 p̄ber effusus ē. donec ecclē p̄ ab?
 datus manifestaret. non de ini-
 cijs lune. sperandū esse. sed de pro-
 iudicia et misericordia creatoris
Hanc europi cum exundent vn-
 diq; scdm reliquas species lune.
 et acceptos fetus refūdūt. vel etiā
 ipi magno ferūtur impetu. in or-
 tu tamen eius stant placidi. quos
 adūs q; luna sine lumine est. **A**t
 vero vbi eam diez accessus retes-
 pent. tunc in suos cursus refluos
 reuertūtur. **A**mpotes quoq; que
 in oceano esse p̄hibetur. cum re-

liquis diebus. ordinez suum ser-
 uae dicatur. lunari exortu euidēs
 mutatiōis sue fertur iudiciū da-
 re. vt mare ipm occidētale in quo
 spectatur ampotes. solito apli?
 accedat et recedat. et maiore estu
 feratur tanq̄ lune quibusdā aspi-
 ratōibus retrosum trahatur. et
 iterū eodem impulsu ac retractu.
 in mensuraz ppriam refundatur.
Vnde si miraris quō defectum lu-
 na patitur. cum tantā vim mu-
 tatiōis habeat sue. confideā et in
 eo magnū esse misterū. quod ad?
 exemplo cognoscis o homo. nihil
 rerum humanarū esse posse. et nū-
 dane totius creature. q; nō aliqñ
 resoluatur. **N**am si etiā luna cui
 tantū dominus cōmisit ministē-
 rum. vt illuminet orbē terrarū et
 crescat et deficiat. oiaq; ex nihilo or-
 ta vsq; ad p̄fectōez venerit et iterz
 p̄fecta minuūtur. celum em̄ et ter-
 rā p̄terbunt. cur non id modera-
 tionis assumimus. vt neq; in ad-
 uerfis abiciamus animū. **Q**ui ei
 omnia fecit ex nihilo. facile te q;
 potens est ad summa et p̄fecta pro-
 uebere. et rursus ne extollamur in
 p̄speris. neq; in potestate aliqua
 nos diuitijs q; iactemus. neq; in
 vires corporis. aut pulchritudi-
 nem gloriemur. in quo est facilis
 corruptō. crebra mutatio. sed ma-
 nentem in futurū animi grāciam
 p̄sequāmur. **N**am si te lune stris-
 stat occasus. que se semper repat

e. iij

ac reformat. multo magis contris-
tare te debet. si anima pfectu vs-
tutis impleta cum fuit postea p
inconstantiam mentis atq; inu-
riam. a suo deflexa proposito. stu-
dia sua sepe comutet. qd est insi-
pientie et inscientie. **V**nde et scrip-
tura ait. **S**tultus ut luna muta-
tur. **E**t ideo sapiens. non cum lu-
na mutatur. sed pmanebit cum so-
le. **V**nde non luna est pti ceps stul-
tie. qz non luna mutatur ut stul-
tus. s; stultus ut luna. **D**eniq; se-
me iusti sic luna pfecta in eternu
manet. et testis in celo fidelis. **A**li-
ud est em fungi ministerio. aliud
circuferri ingenio. et sensus infir-
mitate. fixam non habere senten-
ciam. **L**una pro te laborat. et p-
ter voluntate dei subiecta est. **V**a-
nitati enim creatura subiecta est.
non sponte. sed propter eum qui
subiecit in spe. **I**lla ergo non sibi
to mutatur. tu subito mutaris.
Illa congemiscit et coparturit in
suam mutatōnem. tu non intelli-
gis et gratularis frequenter. **I**lla
tuam redēptionez frequenter ex-
pectat. ut ab omni totius creatu-
re seruicō liberetur. tu et tue redēp-
tionis et illius libertati affers im-
pedimentum. **T**ue ergo. non sue
stulticie est. qz dum tu expectaris
et nec sero conuerteris. adhuc et
illa mutatur. **N**oli ergo lunā o-
culo tui corporis estimare. sed men-
tis viuacitate. **M**inuitur luna. ut

elementa repleat. **H**oc ē vere grāde
misteriū. **D**onauit hoc ei qui om-
nibus donauit grām. **E**xinamuit
eā ut repleat q; etiā se exinamuit
ut oēs repletet. **E**xinamit ei se ut
descēderet nob. descendit nobis ut
ascēderet oibus. **A**scēdit em inqt
sup celos ut impleret oia. **I**taq;
q; exinamit? uenerat de plenitudine
sua aplos adimpleuit. **V**n vnus ex
hīs dicit. **N**ā de plenitudine ei?
nos oēs accepim? **E**rgo annūcia-
uit luna misteriū xpī. **N**on medio-
cris. in qua signum posuit suum.
non mediocris que typum habet
dilecte ecclesie. qd significat pro-
pheta dicens. **O**rietur in diebus
eius iusticia. et abundantia pacis
donec extollatur luna. **E**t in canti-
cis dominus de sua sponsa ait.
Quenam est hec pspiciens tanq;
diluculo. speciosa sicut luna. ele-
cta ut sol. **E**t merito sicut luna ec-
clesia. que toto mundo refulsit. et
tenebras seculi huius illuminās
dicit. **N**ox precessit. dies autē ap-
propinquauit. **P**ulchre ait pspi-
ciens. quasi suos de superiore pro-
spectans. sicut habes. **D**ominus
de celo pspexit super filios homi-
num. **P**rospiciens ergo ecclesia si-
cut luna defectus habet et ortus.
frequenter sub defectib; suis cre-
uit. et hīs meruit ampliari. dum
psecutoribus minuitur. et confesso-
rum martirijs coronatur. **H**ec
est vera luna que de fratre suo p-

petua luce. lumen sibi immortali-
tatis et gracie mutuatur. Fulget
enim ecclesia. non suo. sed christi
lumine. et splendor sibi accescit
de sole iusticie. vt dicat. **V**iuo au-
tem iam non ego. uiuit autem in
me christus. **B**eata plane. que tan-
tum in signe meruisti. unde te non
tuis neomenijs. sed typo ecclesie
beatam dixerim. **I**n illis enim ser-
uis in hoc diligens. **Q**ui ridicu-
lum autem qd te plerūqz credunt
hōies magicis carminibus posse de-
duci. **A**miles iste fabule. ac vulgi
opimiones. **Q**uis enim opus dei
tanto ministerio deputatum ar-
bitretur chaldeis superstitionibus
posse temperari. **L**apsus sit ille qd
se transfiguratur in angelum lucis.
et deductus voluntate propria. non
carminum potestate. **H**anc et in
hoc quasi ecclesia putaris posse de
loco tuo et statione deduci. multi
temptant ecclesiam. sed magicę ar-
tis ei carmina nocere non pūnt.
Nihil incantatores valent. vbi
christi canticum cotidie decantat.
Habet incantatorē suum domi-
num ihesum. per quem magorum
incantantium carmina et serpen-
tium venena vacuauit. et ipse fi-
nit serpens exaltatus deuorat co-
lubros egipcorū. ferale licet car-
men inuermuret habitatores. in
christi nomine. **S**ic et hymeneū
magum paulus non solum magi-
ce artis infirmitate. sed etiā oculis

lorum amissione cecauit. **H**ic pe-
trus simonem alta celi magico vo-
latu petentem. dissoluta carminū
potestate deiecit et strauit. **P**ulcre
vt arbitror. cessit dies quartus.
Quomodo igitur quartus plerūqz
confueuerunt cauere. et inutile pu-
tant hoc numero aliquid ordiri. qd
totus noua luce mūdus emicuit.
An finistris sol cepit auspicijs.
Et quomodo alijs potest bona sig-
na dare qui sibi eligere diem sui
nesciuit exortus. **A**ut quomodo sig-
na eius pbant cuius ortum non
pbant. **Q**uid etiam de luna dici-
mus. qd et quarto die cepit et quar-
tadecima. diez signat salutis. **A**n
displicet numerus. quo celebra-
tur misterium redemptionis. **I**deo de-
mones declinandum eē psuadent
numerū eum. quo eorum destru-
ta neqcia est. **I**deo gentiles nihil
ad oriendū asserunt. quia sciunt
tunc primū artes suas vacare ce-
pisse. et populos gentiles demi-
grasse ad ecclesiam. **L**una certe
quarta. si pura fuerit. neqz obtu-
sis comibus. dare reliquis dieb?
vsqz ad exactum mensem iudiciū
serenitatis existimant. **N**olunt er-
go hysdem exordijs inchoare qd
bus serenitas inchoatur. **S**ed
iam cauendū ne nobis in sermōe
dies quartus occidat. cadunt em̄
vmbre maiores de mōtibz. lumē
minuūt. vmbra accumulatur.
Expliat de die quarto.

Incipit de die quinto

Uelita diuersis terra germinibus virebat omnis Celum quoque sol et luna geminis vultus sui luminibus stellarumque signitum decore fulgebat. superat elementum tertium mare scilicet. ut et ipsi gratia viuificationis domino pueniret munere. **E**therio enim spiritu omnes terrarum fetus aluntur. **T**erra quoque semina resoluens vniuersa viuificat. et maxime tunc primum verbo dei iussa virelescere viuificationis sue munere pullulabat. **V**acabat aqua et a domine operationis ferata beneficio videbat. **H**abet adhuc creator quod illi conferat. quo munia terrarum possit equare. **R**eseruabat ei ut et ipsa proprium et speciale aliquod prerogatiui collati sibi muneris vendicaret. **V**iuificauit prius terras sed ea que spirantem animam non habebant. aqua iubetur ea producere. que viuentis anime vigore dignitateque preferret. et sensum tuende salutis et fugiende mortis acciperent. **D**ixit itaque deus. **P**roducant aque reptalia animarum viuentium secundum genus. et volatilia volantia secundum firmamentum celi. **V**enit mandatum et subito aqua iussos fundebat in partibus generare fluuium. viuificare lacus. matrem ipsi cepit diuersa reptilium genera

pturire. et secundum genus effunderis quodcumque formauerat. **N**on exigui gurgites. non cenose paludes vacabant. quin omnia data sibi creandi assumeret potestate. **P**isces exilabant de flumine. delphines puldebant in fluctibus. conche sapis. ostree adhaerebant profundo. adolescebant echini. **V**e mihi. ante hominem cepit illecebra nostre mater luxurie. ante hominem deliciae prior hominum temptatio quam natura. sed nihil creatura deliquit. alimenta dedit. non vitia prescripsit. **H**ec omnia dedit. ne tibi aliqua velut propria vendicares. **T**ibi suos fructus terra producit. tibi et scaros. et accipenseris. et omnes fetus suos generat aque. et hijs non contentus. inter dicta tibi alimenta gustasti. **A**d inuidiam tuam omnia congerunt. ut peruariatio tue auaritia oneret. **H**ec neque quam multe species et nomina sunt. possumus enarrare. que omnia in momento domine preceptionis animata sunt. simul coibat forma corporis et operabatur anima. vitalis etiam vigor aliquis virtutis. **R**epleta est terra germinibus. mare impletum est animantibus. ibi insensibilia pullulabant. hic sensibilia versantur. in terris quoque aque suas vendicant portiones. lambunt terram pisces agrum. et ex ea predam sibi requirunt. culices quoque et ranunculi circa genitales strepunt paludes.

et ipsi audierunt domini mandatum dice-
 rentis. **P**roducant aqua reptilia ani-
 maz viu entium. **V**idimus reptilia
 diu genera serpentium. eo quod super
 terrarum repant. **B**ed multo magis
 omne quod natat reptandi habet vel
 spem vel naturam. **N**am et si in profun-
 do se demerserunt aquam videantur
 scindere. tamen cum supra innatant res-
 piciunt toto corpore quod trahunt super
 quodam visum aquarum. **V**nde dauid ait
Hoc mare magnum et spaciosum. ite-
 lic reptilia quorum non est numerus
Quia etiam cum pleraque pedes ha-
 beant et ambulandi usum. eo quod
 sint amfibia. et que vel in aquis.
 vel in terris uiuant. ut sunt foc-
 co. co. drilli. equi flumiales. quos
 ipopotamos vocant. eo quod hi ge-
 nerentur nilo flumine. tamen cum
 in alto aquarum sint non ambu-
 lant. sed natant. nec vestigio uti-
 tur pedum ad incedendum. sed
 tanquam remo ad reptandum. **S**icut
 dem et nauis acta remis labitur.
 et aquis sulcat carina. **P**rodu-
 cant aque reptilia dixit dominus
Breuis sermo. sed uelut mens. et
 late patens. communem minimis
 et maximis naturam infundit.
Eodem momento producit bal-
 lena quo rana eiusdem vi opera-
 tionis innascitur. **N**on laborat
 in maximis deus. non fastidit in
 minimis. nec uoluit natura partu-
 riens delphines. sicut non uoluit
 cum exiguos murices coelestis quod

duceret. **A**duerte o homo quanto
 plura in mari quam in terris sint. **N**u-
 mera si potes omnia genera piscium
 vel minorum vel etiam maximorum
 sepias. polipodes lito structas.
 carabos. caneros. et in hijs innume-
 rabilia sui generis. **Q**uid dicam
 genera serpentium. dracones. mure-
 nas. anguillas. nec pretermittam
 scorpiones. ranas. testudines. mu-
 stelas quoque et canes maritimos.
 vitulos marinos. cetee immantia.
 delphinas. focas. leones. quod ad-
 texam etiam merulas. turdos. pa-
 uos quoque. quorum etiam colores
 in aibus uidemus expressos. ut
 nigri meruli. pavi diuerso colore
 uersa et colla picti sunt. **T**urdi al-
 bo uarij et cetera quorum sibi terre
 species et nonnam uendicarunt. **N**am
 prius in mari ista ceperunt. diuer-
 sisque fluminibus. siquidem aqua pro-
 animarum uiuentium reptilia diu-
 nutu impata produxit. **A**dde hanc
 gratiam quod ea que tunc in terris
 in aqua innoxia sunt. ut anguis
 uenenosus in terris. sine ueneno in
 aquis. **L**eo terribiliter in terris. dulcis
 in fluctibus. **M**urena quam ferunt
 aliquid habere noxiu. esca preciosior
 est. **R**ana horres in paludibus. de-
 core in aquis omnibus fere prestat ali-
 metis. **P**lura si quis uult cognoscere
 a diuersis locorum piscatoribus que-
 rat. **N**emo enim potest omnia comprehende-
 re. **C**anes sane. et in mari caue. quos
 et in ecclesia molestos esse et cauendos

ap'ls docet. dicens. **C**auete canes
cauete malos operarios. **M**ustele
grauis in terris odor in aq's sua
uis **T**errena se nouit v'ndicta fe
toris v'ls'ci. **H**ec non minorē ha
bet graciaz capta q̄ libera. **N**eqz
te inhonoratū nostra p'secutione
timalle demittaz. cui a flore nomē
inolerit. seu t'iam v'nda te flumi
nis. seu amem at'lexis v'nda nu
trient. **F**los est deniqz. vt sermo
testatur. qui de eo qz gracia rebo
let suauitatis dictum facit pisces
cum olet vt flos ip'e. ita idē p'num
ciatus est piscis odor vt floris ha
beat eē **Q**uid specie tua gratius
quid suauitate io cūdius. qd odo
re fragrantius. qd miella fragrāt
hoc tu corpore tuo spiras. **Q**uid
loquar coruoz. quid e'iam lupo
rum teneritudines. **N**escit hos lu
pos agnus timē. **T**anta est aq'ruz
gracia quarū vituli figurātur et
leones. vt h'is p'phetiā illud di
ctum de eccl'ie sanctitate iure conue
niat. **T**unc lupi et agni simul pas
cētur. leo et bos simul paleas mā
ducabunt **N**ec mirū quādo quidē
in eccl'ia illud operātur. vt p'domuz
ablata nequicia. cum innocētibz
cōparentur. **Q**uid e'iam purpus
ras memorem. que ornant regum
cōiuiua amictus ibuunt **A**quaz
est igitur qd in regibus adorat.
aquarū est species illa que fulget
Ad de porcos marmos. e'iam iu
bis gratos. quia nihil est cōmune

ne. qd non aqua abluūt. et ideo cō
munes eos. sicut in terra editos.
estimaē non pnt. **I**nnumeri itaqz
v'his. innumera geneā pisciū. ali
oua generāt vt varij maiores q's
tractas vocāt. et aquis fouenda
cōmittunt. **A**qua igitur animat
et creat. **A**d hoc mandatuz illius
prime tanqz legis p'petue munus
exequitur. blanda quedā mater
animatū. **A**lij viuos fetus edūt
de suo corpore. vt mustele. et canis
cule. et cete ingentia. delphines et
foce. aliaqz ceteraqz h'moi. que cū
ediderint partus si quid forte in
fidiaz terrorisqz p'serit circa ca
tulos suos quicqz moliri q̄ tueā
tur eos. vel tenere etatis pauorez
materno affectu cōprimūt. aperie
ora. et innoxio partus suos dente
suspendere. interno quoqz recipe
corpore. et genitali feruntur alio
abscondere. **Q**ui humanus affe
ctus hanc piscium pietatez posset
imitari. **O**scula nob' facietati sūt.
illis n̄ satis est aperire viscera. na
tosqz recipe ac reuocare integros
atqz itez fotu quodā eos sui ca
loris animaē. et spū alere. duosqz
in corpore vno viuere. donec a se
cunitate deferant. aut corporis sui
obiectu natos suos defendāt pe
rualis. **Q**uis hec vides. et si possit
obtinere. non tante piscium p'icta
ti cedat. **Q**uis non miretur et stu
peat vt seruet natura in piscibus
quod non seruat in hominibus.

Pleriq; ex suspitione nouer calibo
 odij appetitos suos occiderunt
 filios. alie in fame vt legimus p
 tus pproos comederunt. humanis
 pignozibus mater sepulcrū facta
 est. piscium proli p arētis vterus
 sicut murus vallo quodā intimo
 rum viscerum pignora inoffensa
 cōseruat. Diuersa igitur pisciū ge
 nera diuersos vsus habent. Alij
 oua generant. alij viuos parunt
 atq; formatos. et qui oua gene
 rant. non mōdos texunt vt aues. n̄
 diuturni fetus laborem induūt.
 non cum molestia sui nutriunt. ce
 cidit ouum qd aqua gremio quo
 dam nature sue quasi nutrix blā
 da suscepit. et animal celeri fetu
 reddidit. Cōtinuo em tactu parē
 tis animatuz ouū cecidit et piscis
 exiuit. Tū deinde q̄plura et inuis
 lata successio. nullus alteri. sed ge
 neri suo miscetur. Timallus timal
 lo. lupus lupo. Scorpena quoq;
 castitate immaculati cōnubij. ges
 neri suo seruat. Itaq; habet pu
 diciam generis. sed venenū ge
 neris sui non habet. Non em p
 nit scorpena. sed reficit. Nesciūt
 igitur alienoz piscium adulteri
 na contagia. sicut sunt ea que co
 eunt. Asinoruz equarūq; inter se
 genera. magna cura hominū ppe
 trantur. vel rursus cum equis asi
 ne miscetur. que sunt vera adulte
 ra nature. Nam vtiq; maius est
 quod in nature colluione com

mittitur. q̄ quod in persone in
 iuria. Et o homo ista procuras
 interpret adulteriū iumentalis.
 et illud animal preciosius putas
 quod adulterinum. q̄ quod ve
 rum est. ipsa genera alia confun
 dis. diuersaq; mīsces semia atq;
 ad vitios coptus. plerūq; cogis
 inuitos. et hoc industriam vocas.
 hoc quia de hominib; facere nō po
 tes vt diuersi generis cōmixtō fe
 tum possit exautere. tollis homini
 q; natus est. et virū de viro exuis.
 absisaq; corporis pte sexum ne
 gas. spadonez efficias. vt qd nega
 uit natura in hominib; impletet
 audacia. Qui bona autem mater
 sit aqua. eāam hinc cōsidera. Tu
 o homo dicitur abdicatōnes pa
 trum in filios. separatōes. odia.
 offensas. disce que sit parentis et
 filiorū necessitudo. Viuere pisces
 sine aqua non qunt. nec a sue pa
 rentis solacio separari. neq; a sue
 altricis discerni munere. et fit hoc
 natura quadā. vt sepati morian
 tur ilico. neq; enim vt omnia h
 aeris viuūt spiramie. qz hauren
 di spūs et respirandi natura hīs
 non suppetit. alioquin sub aquis
 semper non possent viuere. non ca
 pientes spiritus infusionez. Qd
 nobis spiritus hoc illis est aqua.
 sicut nobis spiritus. ita illis aqua
 viuendi ministrat substantiam
 Nos intercluso comeatu spiri
 tus. quia nec breui quide; spacio

possumus exōrtes esse vital' spūs
statiz extingui mur. pisces quoqz
sublati de aqua sine substācia sui
vivi esse non possunt. Et hec cau-
sa manifesta est. qm̄ nob pulmo
per toracis laxiora penetralia reci-
pit spirtū. et cum sit ip̄e plerūqz
penetralis spiritus infusione in
terriorem calorem refrigerat. **Tor-**
ax enim vt suscipit alimēta. **I**ta
supflua dōrū et succos salubres
sāguinēqz discernit. **F**it pulmo p-
uius. vnd̄ facilius ad eum potest
aspiratio spiritus puenire. **D**iscis
vero brācias habet quas nūc pliz-
cant et colligunt. nunc explicant
atqz aperunt. **I**n hanc ergo col-
lectionem et aptionem dum susci-
pitur aqua et transmittit ac pene-
trat. respiratōnis munus videtur
impleri. **P**ropria igitur natura ē
piscium nec cōmunis cum ceteris
specialis vsus. et a ceteris viuēdi
quedā sepata et secreta substans-
tia. p̄pterea non nutriūtur. neqz
vt terrena animalia manus hu-
mane tactu et alimento. et delinia-
mento aliquo delectātur. etiam si
seruātur in viuarijs suis. **Q**uid
autē densitatē dicam dentū. **N**on
enim vt bos aut ouis ex vna pte
dentes habent. sed vtraqz ps ar-
mata est dentibus. quia in aqua
sunt. et si diūtius abum versarēt.
et non cito trāsmitteret aquarum
alluione dentes eoz esca posset
auferrī ac dilui. **I**deo dētos et acu-

tos habent. vt cito incidant. cito
cōficiant abum facile. et sine aliq̄
hora et dilatione transmittāt. **D**e
niqz nō rumināt. solus tñ schau-
rus in hīs ruminatē p̄hibetur vt
ferunt. quibus aut euentus aut
vsus fuit aut studiū vt talia com-
p̄benderent. **H**anc nec ip̄i a suis
potentie euasere violentiā et aua-
ricie potiorum subiecti vbiqz infe-
riores sunt. quo quisqz infirmior
eo prede patet. **E**t plerūqz quidem
herbis pascuntur ac minutis ver-
mibus. sunt tamen qui inuicē se
deuorēt. et sua carne pascantur.
Minor ap̄ illos esca maioris ē.
rursus ip̄e maior a validiore in-
uaditur. et fit esca alterius preda-
toris alieni. **I**taqz vsu venit vt cum
ip̄e alium deuorauerit. ab alio de-
uoretur. et in vnuz ventrē vtrūqz
cōueniat. cum vorat ore proprio
deuoratus. fitqz simul in vno vi-
scere prede vindictēqz consortiū.
Et ip̄is postea sponte hec accre-
uit iniuria. sicut in nobis non ex
natura accepit. sed ex auaricia. ā
quia ad vsū hōminū dati sunt.
in signum quoqz facti sunt. vt in
hīs nostrorū morum vitia videre
mus. et ea videremus exempla ne
quis potior inferiorem inuaderet.
daturus in se potentiori exemplū
iniurie. **I**ta qui alterz ledit sibi la-
queum parat in quē ipse incidat.
Et tu pisas es q̄ viscera inuadis
aliena qui demergis infirmum.

qui credente psequeris vsqz in p
fundum. **C**auete dum illum pfe
queris. ne incidat ipe in validio
rem et deducat te in alienas infi
dias qui tuas vitat pruisqz tuaz
expectet erunam. qui te psequen
tem ppru reformidabat. **Q**uid
interest inter diuitez improbe cu
piditatis in gluuie absorbentem
infirmoru patrimonia. et filurum
de minoru pisciuu visceribus aluo
repletum. **D**efunctus est diues et
nihil ei sua spolia pferunt. im
mo magis eum rapinaz suarum
detestabiliorē fecit infamia. cap
tus est filurus et inutilis pceda de
fecta est. **Q**uanti in eo reperiunt
qui alios deuorauerat et tu diues
habetes in sinu tuo alterius p
dato rem. **I**lle habebat facultates pau
peris quas inuaserat. tu eum op
primens duo patrimonia tuis fa
cultatibus addidisti. et adhuc ta
to non faciaris augmento et diuis
qz alios vindicaris cum eadez co
mittas que vlasceris. iniusto in
iustior. et iniquior iniquiore. aua
ro auarior. **V**ide ne idem te qui pi
scem illum finis inueniat. hamuz
caue. caue recia. **S**ed psumis de
potentia qz nemo tibi possit resi
stere. **P**resumebat et filurus qz ha
num nemo sibi iaceret. nemo ten
deret recia. et si incidisset vniuersa
disruperet. et tamen fusciam non
evasit. aut nexus vinculi validio
nis incurrit. quibus se non posset

exuere sine dubio. **E**t hominum iniqui
tas quo grauiora commiserit. eo ma
gis scelere suo tuta esse non potest.
qn aliqui dissoluat qd p scelez p
cio constat difficile posse vitari. **P**i
scis ergo es o homo. audi qz piscis.
Vile est regnum celoz reti misso i
nari. qd ex omni genere pisciu co
gregauit. cum autem esset impletu du
xerunt id ad litus et sedentes elege
runt optimos in vasibus suis. malos
autem foras miserunt. **H**ic erit in co
sumatione seculi. **E**xibunt angeli et
sepabunt malos de medio iustoz
et mittent eos in caminum ignis.
Sunt ergo et boni et mali pisces.
boni seruatur ad precium. mali sta
tim ardet. **B**onum piscem. nec recia
inuoluunt. sed eluunt. nec hamuz in
ternecat atqz interficiat. se d p
ciosi vulneis pfudit sanguine. in cuius
oris confessione bonum precium reperit
quo tributum aplicuz et census cristi
possit exsolui. **H**ic enim scriptum est.
dicente domino Reges terre a quibus
accipiunt tributum vel censum. a filiis
suis an ab alienis. **E**t respondete pe
tro. **A**b alienis. **A**it dominus. **V**ade
ad mare et mitte hamum. et eum pi
scem qui primus ascenderit tolle. et
apto ore eius inuenies ibi staterem.
illum sumens da eis pro me et te.
Noli igitur o bone piscis petri ha
num timere. non occidit. sed consecrat.
Noli me quasi vile continere. qz vi
des corpus infirmum. habes in ore tuo
quod et pro petro et pro christo offeres

Noli timere petri reia. cui dicit do-
minus. Duc in altum et laxato re-
cia. Non enim in sinistra partem mit-
tit. sed in dexteram. sicut iussus a cri-
sto est. Noli timere finis eius quia
dictum est ei. ex hoc eris homines
vindicabis. Ideo misit reia et com-
plexus est stephanum. qui de euan-
gelio primus ascendit. habens in
ore suo staterem iusticie. Unde con-
fessione constanti clamauit dicens
Ecce video celos apertos et filium ho-
minis stantem ad dexteram dei. Pro
hoc pisce stabat dominus ihesus. sciebat
enim esse in ore eius precium sui cen-
sus. Denique glorioso martirio et
petri iudicium atque doctrinam et cristi
gratiam locuples assertor impleuit.
Nec te moueat quod pro mari euan-
gelium posui. Euangelium est in quo
christus ambulauit. Euangelium est in
quo licet titubauerit petrus quoniam ne-
gauit. tamen per dexteram christi fidei
mumentum stationis inuenit.
Euangelium est de quo martir ascendit.
Euangelium est mare in quo pi-
scantur apostoli. in quo mittitur
rethex. cui simile est regnum celorum.
Euangelium est mare in quo christi fi-
guratur misteria. **E**uangelium est
mare in quo hebreis euahis egip-
cius interceptus est populus. **E**u-
angelium est mare in quo sponsa cristi
ecclesia et diuine gratie plenitudo que
supra maria fundata est. sicut di-
cit propheta. Ipse super maria funda-
uit eam. **E**xili super undas o homo

quod piscis es. non te opprimant seculi
huius fluctus. **S**i tempestas est
pete altum et profundum. **S**i sereni-
tas. lude in fluctibus. **S**i procella.
caue a scopuloso litore. ne te in ru-
pem fures estus illidat. **S**criptum
est enim. **E**stote astuti sicut serpentes
Et quia de serpentibus astutis
propositum exemplum est. finis astuti-
ti circa querenda et seruanda coniugia
Diligamus tributa nobis confor-
tia. et si hiis qui longinquis fuerunt
ortus sui tempore regionibus sepa-
ti inter se conueniunt. et si vir ad pe-
regriam contendit. nulla longin-
quitas. nulla absentia. complacitum in-
nuat caritatem eadem lex presentis ab-
sentisque conuenit. idem nature vin-
culum inter distantes et consistentes
coniugalis caritatis iura con-
stringit. eodemque iugo benedictionis
vtriusque colla sociatur. etiam si al-
teruter obeat separatum regionum
longa diuortia. quia non corporis
ceruicem. sed mentis iugum gratie re-
ceperunt. **V**ipera nequissimum genus
bestie. et super omnia que serpentes
in sunt generis astutior. ubi eos
eundi cupiditate assumpserit. mu-
rene maritime nota sibi requirit con-
pulam. vel nouam preparat. pros-
gressaque ad litus sibilo testifica-
ta presentiam sui ad coniugalem am-
plexum illam euocat. **M**urena au-
tem inuitata non deest et venenata
serpenti expetito usus sue impietatis
coniugalis. **Q**uid sibi vult sermo

hmoi. nisi ferēdos esse mores con-
 iugum. et si absens est. eius ope-
 riendaz pntiam. **V**it licet asper.
 fallax. incōditus. lubricus. tenu-
 lentus. qđ peius veneno. qđ in cō-
 iuge murena non refugit. **V**oca-
 ta non deest. et serpētis lubricaz se-
 dula caritate opletur. **I**lle tua
 mala portat. et leuitatis feminee
 facilitate. tu viz tuum non potes
 mulier sustinere. **A**dami per euaz
 deceptus est. non eua per adam.
 quem vocauit ad culpam mulier.
Iustum est vt eum gubernatore
 assumat. ne iterū feminea facilita-
 te labatur. **H**ed horridus et in-
 cultus est. **S**emel placuit. nūqđ
 vir frequēter est eligēdus. **C**om-
 parē suum et hōs requirit. et equus
 diligit. et si mutet. alius tñ trabe-
 re iugum nescit cōpar alterius. et
 se tutū non putat. tu iugalem res-
 pudias tuum. et putas sepe mutā-
 dum. **E**t si vno defuerit die. disce-
 ptari vis. et statim incognitā cau-
 sam quasi cognitā pudoris exe-
 ris iniuria. **V**ipera absentē requi-
 rit. absentē vocat. et blando pcla-
 mat sibilo. atqz vbi aduentare o-
 parem senserit. venenū euomit. re-
 uerentiā marito deferēs verecun-
 data nupcialē gratiam. tu mulier
 aduenientē de longinquo maritū
 cōtumelijs repellis. **V**ipera mare
 pspēctat. explorat iter coniugis. tu
 iniurijs viā viro obstruis. **T**u li-
 tigū moues. venena non reicis.

Tu cōiugalis āplexus tēpore di-
 rum viruz estimas. nec erubescis
 nuptias. nec reuereris maritum.
 sed etiā tu vir. possumus em etiā
 sic accipere. **D**epone tumorem cor-
 dis. asperitatē morū. cum tibi se-
 dula vxor occurrit. **P**ropelle indi-
 gnatōem cum blanda cōiunx ad
 caritatē puocat. **N**on es dñs sed
 maritus. non ancillā sortitus es.
 sed vxorez. **G**ubernatore te deus
 voluit esse sexus inferioris. non p-
 potente. **R**edde studio vicē. redde
 amori grām. **V**ipera venenū suum
 fudit. tu nō potes duriciā mentis
 deponē. **H**ed hēs naturalē rigo-
 rē. debes tēperare eum cōtēplatione
 cōiugij. reuerētia cōiugis. **P**ōt et
 sic. **N**olite q̄rere viri thoz alienū
 nolite insidiari aliene copule. **Q**ue
 ē adulterū nature iniuria. **D**uos
 primū deus fecit adā et eua. hoc ē
 virū et vxorē. et vxorē de viro. hoc
 est de costa adā. et iussit ābos esse
 in vno corpore. et in vno spiritu.
Quid vnū corpus separas. vnuz
 diuidis spm. **N**ature adulteruz
 est. **H** hoc docet murene et vipere. nō
 iure generis. **H** ardore libidinis.
 expetitus āplexus. **D**iscite o viri.
 q̄ alienā pmolliē q̄ritis vxorē. cu-
 ius serpētis sibi assere cupiat. et tu-
 bermū. cui etiā xpandus ipse ser-
 pētis sit. **F**estinat ad vipera que se
 in gremio viri nō directo trami-
 te veritatis. **H** lubrico deuij amoris
 infundit. **F**estinat ad eam que

venenū suū refūnit. vt vipera.
q̄ fert pacto dūctōis munē ve-
nenū qd̄ euomerat rursus hauri-
re. **A**dultera em̄ vipera est. **V**n̄ q̄
salomō ait. q̄ is q̄ fuerit temulen-
tus. atq̄ per vinū libido feruere cō-
suenerit. tanq̄ colubro id̄? exten-
ditur. q̄ tanq̄ a cornu ita diffun-
ditur illi venenū. **E**t vt scias quia
de adulterā dixit. adiecit **O**culi tui
cū viderit alienā. os tuū loquit̄ p-
uersa. **N**e quisq̄ velut contraria po-
fuisse nos credat. vt q̄ ad bonū q̄
ad malū. vipere h̄? exēplo vtres-
mur. cū ad institutōem vtāq̄ p-
ficiat. si erubescam? aut fidē non
exhibere dilecto. cū exhibet ser-
pēs. aut relinquētes facta dūgij
lubrica q̄ nocitura salutaribz pfe-
ram? qd̄ facit qui cum serpēte mī-
scetur. **E**t qz de astucia cepimus
fimonē subtexere. qz vnusquisqz
frēm suū arāuenire q̄ decipere
nititur. q̄ in nouas se fraudes spo-
nere. vt quē vi obtinere non pōt.
circūscribat dolo. q̄ fūco qd̄am ar-
tis obducatur. fraudulentū illd̄ po-
lippi ingenū non p̄teribo. **Q**uū va-
tolo in litore petrā nact? affigit̄
ei. atqz e? nebuloso ingenio colo-
rē sibi varicat. q̄ fili spē terga ob-
ducit? plurimos pisciū sine vlla
suspitōe fraudis allapsos. dū no-
tā non p̄cauent. q̄ saxū opinātur
cassibz furtiue artis includit. q̄ si-
nu qd̄am sue carnis intercipit.
Sic spōtanea venit p̄da. q̄ talis

bus capitur argumentis qualia
sunt eorum qui ingenū suū ses-
pe cōmutant. q̄ diuersas artes no-
cendi mouent. vt singulorū men-
tes sensusqz p̄temptent. cum con-
tinentibus sint continētiam p̄di-
cantes. in coitu inteimperati tanq̄
deuū a studio castitatis q̄ demersi
intēperātie volutabris. vt qui eos
audiūt aut vident. incauta faci-
tate sibi credant. eoqz citi? labū-
tur. dū declinare nō norūt. nec ca-
uere qd̄ noccat. dum grauior sit q̄
magis noxia improbitas being-
mitatis obūbrata velamine. q̄ idō
cauēdi sunt q̄ crines sue fraudis
q̄ brachia lōge lateqz dispergūt
vel spēm induunt multiformē. **E**t
isti polippi sūt nex? plurimos h̄n-
tes q̄ callidōz ingenioz vestigia
q̄bus irretire possint q̄cqd̄ in sco-
pulos sue fraudis inādeit. **C**ācer
qz q̄s ab̄i grā prestigias struit?
Naqz q̄ ip̄e ostreo delectat. q̄ car-
nis eius epuluz sibi querit. **S**ed
qz vt appetēs ab̄i ita p̄spiciens
est periculi. quomā cum difficilis
est venatō. tunc periculosa. diffi-
cilis. quia testis validioribz. esca
includitur interior. **N**am velut
muris quibus daz. molliciem car-
nis. precepti imperialis interpre-
satura munit. quam medio tes-
taz qd̄am sinu cōcauo nutrit ac
fouet. ac q̄si in qd̄am valle diffun-
dit. q̄ ideo cassa om̄ia temptamēta
sūt cancri. qz aperire clusū ostreū

nulla vi pōt. **E**t piculosū est. si clē
 lam eius includat. ad argumēta
 confugit. et insidias noua fraude
 molitur. **I**taq; qz omnia genera
 delcātōe mulcētur. explorat si qñ
 ostreū remotis in locis ab omni
 xēto. cōtra solis radios dipticam
 illud suum aperiat. et referet clau
 stra testarū. vt libero aere visceis
 sui voluptatē quandam capiat. et
 tūc clanculo calculum immittēs
 impedit cōclusionem ostrei. ac sic
 apta claustra reperiens tuto inse
 rit chēlas. visceraq; interna depa
 scatur. **H**ic igitur homines vitiosi
 sūt. qui cācri vsuz in aliene vsum
 a cūscriptōis irrepūt. et infirmit
 tatē ppe virtutis astu qdā sufful
 ciunt. fratri dolum nectūt. et alte
 rius pascūtur erūna. **T**u aut pro
 prijs esto contentus et aliene te dā
 na non pascāt. **B**onus cibus est
 simplicitas. innocentie sue bona
 hōis. insidiam nescit alienis. nec
 auaricie facibus mardescit. cui lu
 crum omne. ad virtutē dispēdiū
 est. ad cupiditatē incendiū. **E**t iō
 beata est. si bona sua nouerit cum
 veritate paup̄tas. et oibus pferē
 da thesauris. qz melius ē exiguū
 cum dei timore. q̄ thesauri magni
 sine timore. **Q**uātū est em̄ qd̄ ho
 minem alat. **A**ut si q̄ris qd̄ etiāz
 alijs abūdat ad grām. id qz non
 multū est. **M**elior est em̄ hospita
 litas in oleribz cum grā. q̄ vitulo
 rum pinguiū preparatio cū discor =

dia. **V**tamur ergo ingenio ad q̄
 rendā grādā et salutē tuendā. nō
 ad alienā circūscribendā innocē
 tiam. **L**icet nob̄ vti exēplo mariti
 mi ad pfectū nrē salutis. non ad
 aliene piculū. **E**chin? aial exiguū
 vile ac despicabile maritāmū lo
 quoz. plerūq; index futuē tēpesta
 tis. aut trāquillitatis adnūcius
 solet eē nauigātibz. **D**emq; cū p
 cellā ventoz p̄senserit. calculū va
 lidū arripit. eūq; velut saburram
 vehit. et tanq̄ anchorā trahit. ne
 exautiat fluctibz. **I**taq; nō se suis
 liberat viribz s; alieno stabilituz
 regit pondere. **Q**uo iudicio. naute
 velut signū future pturbatōis ca
 pellant et sibi p̄cauent. ne hos im
 paratos. turbo improuisus inue
 niat. **Q**ui mathematicus. q̄ astro
 logus. q̄ vel chalde? fidez cursus
 p̄t celi motus et signa cōp̄bendere.
Quo ingenio ista colligit. q̄ docto
 re p̄cipit. **Q**uis em̄ fuerit tāti in
 terpres augurij. **D**epe hōies cō
 fusionē aeris vidēt. et sepe fallūt.
 qd̄ plerūq; ea si tēpestates discus
 tiat. **E**chin? non fallit. echinum
 sane nequaq; signa p̄tereūt. **V**n̄
 exiguo animali tāta scia vt futuā
 p̄nūciat q̄ magis in eo nihil est q̄
 tantā hrē possit prudētiam. **C**rede
 qz p̄ indulgētiam dñi rex omniū
 id qz p̄sciētie mun? accepit. **E**t
 em̄z deus si fenum sic veltit vt mī
 remur. si pascit volatilia. si parat
 coruis escam. pulli enim eoz ad

ad dñm clamāt. **S**i mulieribus de-
dit texture sapiam. si araneā que
tam subtiliter ac docte laxos casses
suspendit in foribus. sapie nō reliq̄t
immunē. si ipse v̄tute eq̄ dedit. et sol-
uit de ceruice ei? formidine. vt ex-
ultet in capis. et occurrēs regib?
arideat. odere? bellū emin? . ex-
tet? sono tube. si hec irrationabilia
pleraq; et alia insensibilia. vt fenū
vt lilia. repleuit sue dispositōne
sapiētie. quid dubitamus qd etiā
in echinū extulerit huius grām p̄-
scientie? **N**ihil enim inexploratur
nihil indissimulatū reliq̄t. omnia
videt qui pascit omnia. omnia re-
plet sapia qui omnia in sapiētia
fecit. vt scriptū est. **E**t ideo echinū
visitatōis sue exortē non p̄termis-
sit. **S**i eum cōsiderat et futurorū
informat indicijs. tua non cōside-
rat. **I**mmo vero cōsiderat. sicut tes-
tatur eius dīna sapiētia. dicens.
Si respiciat volatilia. si pascit il-
la. nōne vos pluis estis illis? **S**i
fenū agrī qd hodie est et cras in-
igne mittit deus sic vestit. quāto
magis vos modice fidei. **A**n vero
sine q̄dam tote nature manere pi-
scibus etiā illam putam? grām
qd vnūquodq; genus pisciū pre-
scripta sibi domicilia hēt. que sui
generis nullus excedat. non in-
currit alienus? **Q**uis geometra-
bijs diuisit habitacula. nullis nū-
penda t̄pibus? **D**ed geometram
audiuim? . tales geometras nūq̄

audiuim? . et tñ pisces mensurā sibi
am norūt. non muris urbū por-
tisq; p̄scriptaz. non edificijs do-
mōz. non agrorū finibus limitatā.
s; mēsuratā iuxta qd oporteat. vt
tantū sit satis v̄m̄cūq;. quantū
ad v̄sū abūdet. non quantū auis-
ditas q̄dam immoderata sibi ven-
dicet. **L**ex q̄dam nature est. tantū
q̄rere quantū efficiat ad victū et
alimentorū modū sorte cēseri pa-
trimonij. **H**oc genus pisciū in il-
lo sinu maris alitur et gignit. il-
lud in alio. **D**emq; nō reperies cō-
fusa genera pisciū. sed qd hic abū-
dat. alibi deest. et iterū ille sinus
maris cefalos alit. lupos ille. ille
saxatiles locustas. alijs nō est li-
bera vagādi ptās. nec tñ aut in-
terclusa mōtibus copia. aut flu-
uijs intra labētibus trāhitur impe-
tus. s; v̄sus nature est impressus
tāq; patre in finibus vnūquēq; se
retinere. et vltro incolis p̄dere sus-
pectū. **A**t nob longe alia sentē-
tia. mutat̄ exilio domos incolarū
fastidio teneri. aduenarū captare
grām. trāsserre terminos p̄petuo
q̄s posuerūt prēs nr̄. agrum ad
aggruungē. domū ad domū. deficiat
terra v̄bis. sternū? et maria. rur-
sus p̄ singulo libitu incedit terrā
maē infūdit. vt infulas faciāt. vt
possideant freta. spacia maris sibi
vendicāt iure mācipij. pisciū iura
sicut vernaculorū conditōne sibi
seruituti subiecta cōmemorant.

comemorāt. **I**te inqt finus maris meus. ille alterius. Diuidunt elementa sibi potētes. hīs ostree in fluctibus nutriūtur. hīs in viuaio piscis includit. luxuriā. nec mare efficit. nisi apotecas hēat ostreorum. **I**taq; etates earū numerāt. et pisciū receptacula instruūt. q̄si nec cōuiuū diuitis maē possit implere. **N**am vicini nomē quibus audiūt auribus quibus oculi insistentur possessiones eorū. quē ad modū excogitāt dies noctesq; ut aliq̄d primo auferāt. **N**unquid soli inhabitabis terrā ait p̄phā. **C**ognoscit hec dñs et vindictē re seruat. **Q**uāto aliena piscibus auditatis rapina. **I**lli naturalia captant secreta et ultra terminos orbis terrarū mare nouūt. q̄ nulle interpolāt insule. nec terra aliq̄ interiacet. vel vltimū vlla sit posita. **I**llic igitur vbi diffusū late maē omnem spectādi vsum vtilitatis grācia nauigādi intercludit auidaciā. continere se ferunt. ut cetera illa immēsa generā. eqlia montibus corpora. ut tradiderūt nobis quividerē potuerūt. illic quietum euum exigūt. discretū querūt ab insulis. et ab omni maritimarū urbium cōtagiis sepatas hnt suas regiones et habitacula distributa. manent in hīs inoffenso vicinorum limite. nec vago transitu mutātes q̄runt locorū. sed tanq̄ patrū soluz diligūt. et in hīs in-

morari dulce arbitrantur. **Q**ue iō elegerūt. ut solitariā vitam remota possint arbitrorū interpolatōne trāfigere. **S**unt tamē aliqua genera pisciū. que non ingenij facilitate loca mutēt. sed fouēdi partus necitate. **Q**uē oportuno atq; legitimo p̄curātes tēpore. ex plurimis locis ad diuersos finis maris. innumeri velut cōmuni consilio cōueniētes. cōiuncto agmine. ad lomis flatus petūt. et ad illud septentrionaliū mare p̄tium quadā nature lege contendunt. **D**icas si ascēdētes videas. reuma quoddā esse ita prouunt. fluctusq; intersecant. per p̄ontidē in euximū. violento impetu p̄fluētes. **Q**uis piscibus hec annūciat loca. p̄cepta. tēpora. **Q**uis tribuit dispositōez viandi. comedā. ordinez. metas. et tēpora reuertēdi. **H**oies sunt. impatorē habent. cuius expectat imperiū. p̄cedit thessera. p̄ponuntur edicta puincialibus. ut conueniant. tribunis militū littere dirigūtur. dies statuitur. et pleriq; ad dies statutos occurrere non queunt. **Q**uis impator piscibus p̄ceptū dedit. **Q**uis doctor. hanc tribuit disciplinā. qui metatores itinera disponunt. qui duces iter dirigūt. ut nullus desit occurfus. **S**ed agnosco quis ille sit impator qui ordinatōne diuina se sibus vniuersorū suoz infundat imperium. qui tacitus mutis animatibus

naturalis discipline ordinem tribuat. non solum magna penetret. sed etiam per minima queque se fundat. Diuine legi piscis obsequitur. et homines contradicunt. **P**iscis solemniter audit mandata celestia. **A**n contemptibilis tibi videtur quia mutus est romisque expers? Sed vide ne tu tibi magis incipias esse contemptui. si irrationabili. irrationabilior deprehendaris. **Q**uid autem rationabili? hec piscium transitu. cuius rationem quidem verbis non explicat. sed factis loquitur. **P**ergunt enim estatis tempore ad fretum ponti. eo quod reliquo maris sinu. hic finis dulcior sit. **N**on enim tam diu sol in fretis. quam diu ceteris immoratur. eaque fit causa ut non omnem aquam exhauriat quam dulcis atque potabilis sit. **Q**uis autem ignoret quod etiam ea que maritima sunt. aqua plerumque dulcibus delectentur. **D**emum dum flumina sequuntur et ad superiora ascendant. frequenter alieni pisces generis capiuntur in fluuijs. **C**um hec igitur causa ponti illis faciat gratiore. vel quod estus temperet solis illic flatus aequo. tunc oportuniore ceteris iudicant in quo generare et partus possint propositos enutrire. quod tamen fetus labore aliene regionis ferre vix possint. quod illic fouet aeris magis clementia. **I**taque pacto munere omnes simul eo quo venerant agmine reuertuntur. **Q**uoniam fit ista ratio considerem? **O**biectum est ponti finem boree. ceterorumque ventorum violentis

tissimis flatibus. vnde grauis illic percella fuit. et tempestates mouentur. ita ut de profundo arena versetur. **Q**ui rei fluctus arenosus indicio est. quod ventorum motu insurgens altius. tunc potest grauior. haud dubie non solum nauigantibus. sed etiam maritimis ipsis animantibus intolerabilis habetur. **A**ccedit illud quod cum plurima et maxima potius flumina misceantur. tunc hiberno tempore finis ipse frigidior. et horrenti rigescit allapsu. propterea pisces tanquam arbitri fluentium estate illic aspiratis aure clementiam captare consueuerunt. **C**uius amenitate profundus huiusmodi aspera declinare contendant. et septentrionalis plage seu fugientes. in reliquis se finis offerunt. in quibus autem ventorum mollior sit placiditas. aut solis soleat vernare temperies. **N**ouit igitur piscis parandi tempus quod per magno misterio dixit salomonis sapientia. **N**ouit tempus eundi atque redeundi. nouit tempus profundis et iactationis. et nouit ut non queat falli. quia non romis estimatione et disputationis argumento utitur. sed inspiratione nature que vera est magistra pietatis. **D**emum omnes animantes prescripta habent parandi tempora. homo solus indiscreta atque confusa. reliqua genera clementiam temporis querunt. mulieres sole potius suos inclementer effundunt. **V**ana enim et intemperans

libido generandi. vagam parienti
 etate exhibet. **P**isces tanta maria
 transmittunt. ut utilitate aliquam
 generi suo querant. nos quod diffusa
 equora transfretamus. sed quanto
 honestius quod successu amoris.
 quam quod pecunie auiditate suscipit.
Denique illis ad pietatem. nobis ad
 questum transmissio deputat. **I**lli
 sobolem preferunt omnibus mercibus ca
 nozem. nos merces longe impare
 ad periculi vicem. misera lucri cupi
 dine reportam. **I**taque illi patriam
 repetunt. nos derelinquimus. **I**llis
 nauigatio incrementum generis ac
 quirunt. nobis minus nauigatio.
Quis igitur neget dimittis illis
 infusum ingenium esse homini atque vir
 tutem. cum videat istos in aequo
 nem tam solemnes obeunde fecundi
 tatis peregrinationem viuam inge
 mio componere. **A**lios in exiguo cor
 pore tantum validitatis assumere.
 ut maximas nauium plenis curre
 tes velis. in medijs fluctibus si
 stant. sicut breuis pisciculus **E**chi
 nus tanta facilitate memorat nau
 uim ingentem statuere. ut quasi radi
 catam mari herere videas. nec mo
 ueri. aliquid enim immobile suat
An et huic putas sine creatoris
 munere. tantum potuisse suppetere
 virtutis. **Q**uid gladios loquar. aut
 farras. aut canes maritimos. aut
 balenas. aut zigenas. **Q**uid etiam
 turturis aculeum centrum. et hoc
 mortuum. **S**icut enim vipere os si quis

calauerit recens duntaxat graui
 quam venenum nocere prohibetur. et im
 medicabile vulnus serpere. **I**ta
 etiam turtur aculeo suo mortua.
 et amplius quam viuam periculum afferre
 memorat. **L**epusculus quoque ter
 rimum animal in terris. in mari
 formidabile. et que non facile
 possit auferri corruptelam inuehit.
Voluit enim te creator tuus nec in mai
 satis ab insidiatibus esse securum
 ut propter pauca que nocent. quasi
 in exaribus positus. arma fidei se
 per. et scuto deuotiois acinctus. a
 domino tuo debeas salutis sperare pro
 fidium. **V**eniamus ad atlanticum
 mare. quam ingentia illic. et infinite
 magnitudinis cete. **Q**ue si quam
 do supnatant fluctibus. ambulare
 insulas putas. montes altissimos
 sumis ad celum verticibus emine
 re. que non in acta. nec in litori
 bus. sed in atlantica maris profun
 do ferunt videri ut eorum conspectu
 naute a nauigandi in illis locis pro
 sumptione reuocentur. nec secreta
 elementorum adire. sine summe ter
 rore mortis usurpent. **S**ed iam
 assurgamus ipsi de profundo maris.
 et aliquantulum sermo noster emer
 gat. atque ad superiora se subrigat
Spectemus ea que visitata multis
 et plena sint gratie. quomodo aqua
 in salis vertat soliditate. ut ferro
 sepe cedatur. quod de britannicis sali
 bus. nihil mirum. qui specie mar
 moris validi eius de metalli. inueo

canore resplendent. salubres cor-
poris cibo. et potui nimis grati.
quō etiam indecorus lapis coralliū
in mari herba fit. **S**i in aerem
trāfferatur lapidis. lapidis firmi-
tate solidetur. **V**n̄ etiam ostreis p̄-
ciosa margarita natura infi-
xerit. **Q**uō ea maris aqua in tam
molli carne solidauerit. que diffi-
cile apud reges inueniuntur. **E**a in
litoribus quasi vilia iacet vulgo. et
saxis asperis et cautibus colligun-
tur. **A**ureū etiam vellus aqua nu-
trit. et lanā in memorati spēm me-
talli gignūt litora. **C**uius colores
nulli adhuc eorum qui fucus diuer-
sis obduant vellera. imitari po-
tuit. **A**deo nature maritime grām
hūana implere nescit industria.
Scimus quod solitudine vellera
omnium etiam minus preciosa curantur.
Sunt licet optima. nequaquam tam
hij fucus innascit. hic natural
color est. quem nullus adhuc fucus
equit. **H**oc quod piscis est vellus. et
et ipsi murices qui in signe dant res-
gum. sunt maritimi. **E**t qui pratorum
grā vel ortorum amenitas potest ceru-
lei maris equiparare picturā vel au-
rum. licet in pratis flores refulge-
ant. **A**uri quod fulgorem in mari la-
na resplendet. **E**t illi cito marces-
cunt. ista diu duratura seruat. **L**i-
lia in ortis eminens nitent vela in
nauib. **H**ic odor. illic vetus aspi-
rat. **Q**ue utilitas in folio. in nau-
ibus quanta comēcia. **L**ilia suavi

tatem narū. vela hominū salutem
inuebūt. **A**dde pisces salientes et
delphinas ludetes. adde rauco so-
nantes fluctus murmure. adice
currētes naues ad litora. vel de li-
toribus exeutes. ut cum e carceri-
bus emittuntur quod drige quāto stu-
dio spectantiū et amore certatur.
Equus tamen in vanū currit. non in
vanū nauigia. **I**lle in vanū. quia
vacuus. **I**sta ad utilitatez quasi
plena frumētū. quod hīs gratius. quod
non verberare aguntur. sed ventoz spi-
ramine. vbi nemo refragat. sed
oēs fautores sūt. vbi nemo vincit-
tur quācumque puenerit. sed omnes
puppes que cum puecte fuerit coro-
nātur. vbi palma merces salutis
victoria precūz regressiois est.
Quantū etiam distat inter dire-
ctos cursus ac reflexos. **I**sti ppe-
tuantur. hī resoluuntur. **A**d iunge
remigijs et exta litora. quibus vex-
illū exeūdi. aura de celo est. **I**taque
aurige plausū inanē referunt. hī
soluūt vota seruati. **Q**uid de iona
dignū loquar. quem cetus expedi-
uit ad vitā. reddidit ad pphetā-
di grām. **E**medauit aqua quem ter-
rena deflexerāt. **P**sallebat in vte-
ro ceti. qui merebat in terris. et ut
vtriusque redēptio non ptereat ele-
menti. terrarū salus in mari ante
pcessit. quod signū filij hoīs signum
ione. **S**icut iste in vtero ceti. sic
ih̄s in corde terre. **I**n vtroque reme-
dium. maius tamen in mari pietatis

exemplū. quī excepērūt pisces quē
 hōies refutarūt. et quē hōies cruci
 fixerūt. pisces seruauerūt. **Petrus**
 quō in mari titubabat. hō non labe
 batur. et cōfessus est in fluctibus
 quē negabat in terris. **Itaqz** illic
 quōsi deuotus manu apprehēditur.
 hic quōsi oblitus aspū cēturonis
 cōuenit. **Sed** iam rogem? dūm
 ut sermo noster quōsi ionas eiciat
 ad terrā. ne diuiti? in salo fluctuet
Et bene iam exhibet curbita quō
 obūbret nos a malis nrīs. **Sed**
 et ipa pcedēte sole arefacta admo
 net reqescēdū. ne in terra estuare i
 apiam? ingemo. et nob ediaz ver
 ba deficiant. **Certe** plus quō mimiis
 tis data est in aq remissio p dōz
Et auz paululū cōticiuisset. itez ser
 monem adorfus fū. **Fugerat** nos
 frēs dilectissimi necāria de natuā
 auū disputatō. et hmo hmoi nob
 cū iphis auibz euolauerat. **Fit** em
 natura qdaz ut hō qui aliqd ins
 tuētur. vel dicēdo expmēre volūt.
 eorum qualitātē que vel intuētur
 vel loquūtur assumāt. ut et cū pia
 gnoribz immoremur. et cū velocis
 bus celeri rapiam? aspū. stilo qz
 aut tardioze vtamur. aut rapido.
Itaqz auz caueo ne mari dimer sa
 ptereant et aqs optā me lateant.
 effugit omne volatile. qz dū incli
 natos sinus aquarū gurgite scru
 to. aerios n̄ respexi volatus. nec
 vmbra saltem penne me ppetis re
 clinauit. q in aqs potuit relucere.

Verū vbi onē nego cū expedituz
 putauit. et absolutū me eē credidi
 et diē quantū cōsumatū arbitrat?
 fū. venit in mentē recordatō auū
 quō auz eūt cubitū quasi pacto leto
 munere et hōre cantu mulcere cōsue
 uerūt. **Qd** velut solēmiter surgēte
 et ocādēte die instaurare cōsuerūt.
 ut decurso vel adito nocturno.
 ac diurno tpe laudes suo referāt
 creatori. **Magnū** ergo incentiuū
 exātāde nob deuotōis amiseram.
Quis em sensū hōis gerēs n̄ eru
 bescat sine psalmoruz celebritate
 diē claudere. auz etiā minutissime
 aues solēmi deuotōe et dulci carmi
 ne ort? diez ac noctiū psequatur?
Rebeat ergo nob volaticus hmo
 qui pene fuerat elapsus ex ocul. et
 aqle mō alta petēs volatus suos
 duxerat nubibz. n̄ qz oculos ablu
 ti aq. dū de gurgite leuam? ad ce
 lū. speculati vacuū aeris volatibz
 ferri. ad necitātē stili putauimus
 eē reuocandū. **Eritis** vos iudices
 quō estis aucupes vbi. vtrū cōsulti?
 euolasse. an vtilit nra in recia sim
 relapsus. nec vereor. ne fastidium
 nob obrepat in volatibz reqrens
 dis. qd nō obrepsit in gurgitibz
 pscrutādis. a aliqs nob in dispu
 tatōe obdormiat. cum possit auū
 cātibz exātari. h̄ pfecto qui inter
 memoratos pisces ad volatilia p
 tractāda rueneri. n̄ dubito quō inf
 canoras aues sōnū sēture n̄ possit.
 quō in tali ad vigilādū grā puocet

Neq; vō vile putef. qđ n̄ potuit
pterini cum sit tercia ps in animā
tibus creature. **T**ria em; genera
animātū esse non dubiū est. ter-
renū. volatile. ⁊ aq̄tile. **D**emq; sic
scriptū est. **E**ducāt aque reptilia
animāz videntū scđm genus. ⁊
volatilia volantia sup terrā secus
firmamentū celi scđm genus. **R**e-
uocamur ad superiora. sicut obli-
uiosi viatores. qui cum incōsulto
p̄terrent. in sua reuertētes vestis-
gia in curie sui. multo repetitū ite-
neris laborē suscipiūt. **E**st tñ etiā
bonus viator. qui dispendium re-
gressiōnis reliq̄ itineris. cōpendio-
sa celeritate cōpenset. vt mihi faci-
endū arbitror. maxie auz de auib;
sermo fit quia solēt oculos hōim
volatus p̄peratōne p̄stringere.
Quid em; in hīs cōuenit demora-
ri. in q̄bus celeritas placere cōsue-
uit. **A**uius ergo atq; inuitatus
in tali genere scriptois. sermo no-
ster canorus resonet ac resulet.
Sed vñ mihi cygnea carmina q̄
etiā sub grāui mortis imminētis
terrore delectēt. **V**nde mihi illos
naturales modulos cātilene. qui-
bus etiā paludes resonare cātus
edunt dulcissimi suauitate. **V**ndē
mihi vōces phitaci dulcedinēq;
merularū. **V**tinā saltē lucina cas-
nat. que dormientē de somno exci-
tet. **E**a em; auis significare solet
diei surgētis exortū. ⁊ effusiozem
diluculo differre leticiā. **T**amē si

illaz suauitas deest. sūt gemētēs
turtures. ⁊ rauce colūbe. **T**um etiā
am co mix plena voce pluriā vo-
cat. **V**nde ruraliū auium sermone
quo possumus sciam quā nos ru-
sticani docuerūt p̄sequimur. **E**t qm̄
de aq̄tilibus. reptilib; diximus.
arduū est. vt subito ad aues celi
noster sermo ascendat. **E**t idō de
hīs auibus prius dicam; que
circa aquas maris fluminūq; v̄-
santur. cum q̄bus possum; emer-
gere. **I**taq; ab altione sermonem
adoriamur. **E**a est auis maimita
que in litoribus fetus suos edere
solet. ita vt in harem; oua depo-
nat. medio fere hyem;is. **N**am idē
tēporis fouēdis habet deputatuz
ptubus quāto maxime infurgit
mare litorib;. vehemētiorq; flu-
ctus illiditur. quo magis repenti-
ne placiditatis solemnitāte auis
huius eluceret gracia. **N**aq; vbi
vntosuz fuerit mare. positis ouis
subito mitescit. ⁊ omnes cadunt
ventorū p̄celle. flatusq; mitescūt
aurarū. ac placidū ventis stat ma-
re. donec oua fouit alcion sua.
Septē autē dies fetus sūt. quib;
b; decursis educāt pullos. fetus q;
absoluit. **I**lico alios quoq; sep-
tem adiūgit dies. q̄bus enutriet
ptus suos. donec incipiāt adole-
scere. **N**ec mireris tam exiguū nu-
trimētū tēpus. cū absolutō fetuz
tam paucoꝝ dieꝝ sit. **T**antā autē
graciam minuscula auis dimittit

indultaz habet. vt lws q̄tuordecī
 dies nauticā p̄sumpte serenitatis
 obfuent. q̄s ⁊ alchiomidas vocāt
 q̄bus nullus motus p̄cellose tēpe
 statis horrescat. **N**ōne vos passe
 ribus pluris estis dñs ait. **P**i er
 go auis minuscule ⁊ tēplatōe in
 surgit maē ⁊ repēte ⁊ primum atq̄
 aspero hyemis inter ingruentes
 p̄cellas tēpestatesq̄ v̄torū deter
 git celi nubila. fluctusq̄ cōponit
 elemētis oibus. **S**bito infusa tran
 q̄llitas. quātum p̄sumere deas de
 bonitate dei o lō. qui ad imaginē
 dei fact⁹ cognoscetis. si tñ auicula
 istius fidē studio deuotōis imite
 ris. **I**lla tēpestates vidēs insurgē
 seuire v̄tos inter hyberni seua n̄
 reuocat. neq̄ reflectit. sed impel
 litur. **D**eniq̄ in litore sua oua cō
 stituit. vbi ea relabēte fluctu. ma
 sīda adhuc arena suscipiat. nec
 insurgētes fluctus quos immur
 murare atq̄ adlabi videat. refor
 midat. **E**t ne putes q̄ ouorū vi
 deatur hrē ⁊ tēptū. ⁊ tinuo vbi de
 posuit oua nidificat. ⁊ suo ptus
 corpore fouit. ⁊ nec saluti p̄pe allu
 uione litoris p̄tmescit. **S**ed secu
 ra de dei grā ventis se ⁊ mittit ⁊ flu
 dib⁹. **D**arū est h̄. adiūgit totidēz
 alios ad nutriendū dies. nec in
 terpellari tot diebus infidi maris
 tranq̄llitatē veretur. tēptatq̄ mei
 tum suū natura. ⁊ cū solēmitate fū
 datū. ⁊ teneros fetus. nō latibul
 aliq̄bus abscondit. aut tectis. nec

īcludit cauernis. h̄ nudo ⁊ rigētē
 ⁊ mittit salo. nec defēdit a frigore
 h̄ dīno fotu q̄ magis cetera despi
 ciat. tutiores foē existimat. **Q**uis
 nostrū puulos suos n̄ vestimētis
 tegat. tectisq̄ abscondat. **Q**uis n̄
 claudat eos septis cubiculorum. **Q**uis
 nō ita diligētē vtiq̄ fenestras
 obstruat. ne q̄ possit aura pe
 netiare. **M**erito q̄s tā solite in
 diuin⁹ ac fouem⁹. exiim⁹ eos cle
 mēte celestis inuolucro. alchiōe
 vero q̄s nudos picat. eos dīno ve
 stit indumento. **N**ec vos p̄terito
 mergi. q̄bus ab assiduitate mer
 gēdi nomē h̄ h̄xit. **Q**uo sepe mer
 gētes auraz signa colligitis. ⁊ p̄
 vidētes tēpestatē futurā. p̄ me
 dio reuolatis ex eq̄re. ⁊ ad litorū
 tuta cū clamore ⁊ tēditis. **Q**uo ec
 fulice maritimo delectātes p̄fido
 refugientes postea q̄ presertis
 cōionē mais inuado luditis. **I**p̄a
 ardea q̄ paludibus inherere cōsue
 uit. notas deserit sedes. p̄mbresq̄
 formidās. sup̄ nubes volat. vt p̄
 cellas nubū sentire n̄ possit. **C**ōsi
 derem⁹ diuersas volucres maris
 quēadmod⁹ imminēte v̄torū mo
 tu ad tutiora ⁊ tunc tēporis dul
 ciora stagna se conferant. atq̄ in
 abscondito terraz sinu incognita
 sibi alimenta rumentur. **N**octur
 nas autem anseruz quis non mī
 retur exubias. qui vigilias suas
 eciaz cantus assiduitate testant⁹.
Deniq̄ eo ecā romana capitolia

a gallo hoste seruata sūt. Merito illis debes roma q̄ regnas. **D**ij tui dormiebāt. et vigilabāt anseres. **I**deo illis diebus anseri sacrificas. non ioui. **C**edūt em̄ dij vestri anseribz a q̄bus se sciūt esse defesos. ne et ip̄i ab hoste caperentur. **P**ulcre autē post descriptōez pisciū de h̄is auibus que assuete sunt aquis sermo successit quia et ip̄e filiter vsu natandi et munere delectatur. **V**nde prima cognatio videtur auibus istis esse cum piscibus. qm̄ natandi cōmunia q̄dā videtur vtriusqz generis esse consortia. **S**ecunda quoqz cognatio omnibus auibus et piscibus est. eo q̄ volandi vsus. sp̄s sit natatis. **S**icut enim aquā natando piscis incedit. ita auis aere volatu celeri secat. atqz vtriusqz generi similiter caude suppetit. alarūqz remigū vt pisces ad priora se alis subrigāt. atqz ad vltiora p̄cedant. caude quoqz gubernaculo. vel quo velint se facile cōuertant. vel impetu quodam e regione iter suum dirigāt. **A**ues quoqz aere volatibz suis velut aquis enatāt. et quasi quedā extendūt brachia. **C**auda quoqz se vel ad superiora vel ad inferiora demergūt. **V**nde qm̄ in nōnullis idē vsus et sp̄s. **I**deo de aq̄s vtriusqz generis naturas. dīna p̄ceptōne p̄cessit. **D**ixit em̄ deus. **P**roducant aq̄ reptilia animaz viuentiū s̄m genus

et volatilia volantia secus firmas mentū celi s̄m genus. **N**on immerito ergo qz de aq̄s gen? vtriusqz p̄duat. natadi p̄petas vtriusqz suppeditat. **V**ane et cū coluber lubricus omnesqz serpētes. ideo em̄ nomen serpedi est inditū. qz non possint ābulare. sed serpere. dracones qz filii mō pisces vt pleriqz sine pedibz sint. **N**ullū autem genus pedū officio caret qz omnibz victus e terris. et ideo pedū munē fulciuntur. qz h̄mōi ad escā querendam indigent ministerio. **I**taqz alie volucres vnguibus armatur ad raptū. vt accipitres aut aq̄le. que rapinā venatōis exercēt. alie vel ad incedendū vel ad cibū apparandū vsu ministerioqz priuatur vel potiūtur accomodo. **V**nuz autē nomē auū. sed genera diuersa. que q̄s possit memoria aut cogitatōe cōprehendere. **S**ūt itaqz aues q̄ carne vescuntur. ideo h̄is vngues asperi. curuati atqz acutum os. velox volatus. qm̄ raptō viuunt vt possint facile corripere p̄dam. quā sequunt̄ p̄pere. vel ore. vel vnguibus euiscerare. **S**ūt etiā aues que repto pascunt̄ semine. alie diuerso et fortuito cibo. **E**st etiā diuersitas copulaz. quarum grā carent fere. que intēdunt rapinis. nā p̄pter auiditatē predā di. vel p̄pter insidias explorandi. nec ip̄is inter se cōuenit. et ideo declinat̄ sui copulam. **R**efugit enim

auaricia cōsoria plurimoz Deibe
 diuicho plurimoz facile ipa se ps
 dent. **H**is ergo auibz nihil ē co
 pulatorū. preter iugale cōsoriū.
Ergo acapitribz h̄ vsus est vite.
Cōtra v̄ro colūbi. grues sturni
 corui. atqz cornices. ⁊ ecā turdi
 gaudēt plurimoz cōnexiōe. **A**lia
 q̄z auū genera en coria q̄ manent
 in lucis semp. alia aduēticia que
 obeūt regiōes alias. ⁊ pacta hie
 mereuertūt. **H**ūt alia q̄ hyeme
 redeūt. estate pegrnātur a nob.
 siue q̄ alia hyemis tpe ad cali
 dioza se oferat. siue q̄ pleraqz rur
 sus estatez in h̄is locis exigāt. q̄
 amemora nouerūt. **T**urdi demiqz
 autūm fine hyemis cōfirmo q̄i ex
 acta estate se referunt. q̄bus nos
 in hospitali inamitate molim̄ infi
 dias. ⁊ diuerso genere nunc in fi
 da sede deapere. nunc fisco fallere.
 nūc laq̄is eos captare cōtēdimus
Cicome redit? vexilluz v̄ris attol
 lit. grues qui alta petūt. amāt fr̄e
 quēt pegrnari. **A**lie aues ad ma
 nū se sbiciūt. ⁊ mense herli assues
 scūt. tāctuz mulcētur. alie reforis
 midāt. alie eis dē quibz boies do
 mialijs delectātur. alie secretā in
 desertis vitā diligunt. q̄ req̄rendi
 sibi victus difficultatem. libtatis
 amore compēsant. alie vocibz tm̄
 strepūt. alie canore delectāt. sua
 uiqz modulamine q̄dam ex natu
 ra. alie ex institutiōe diuersarū vo
 cū obloquūtur discrimine. vt lo

minēz putes loquūtū. cum loquit̄
 fit auis. **Q**ūi dulcis merularū. q̄
 ex p̄ssa vox p̄fitaci est. **H**ūt eciam
 alie simplices vt colūbe. alie astu
 te. vt perdices. **G**allus iactātor.
 pau? speciosior. **H**ūt ecā vite in
 auibz ⁊ op̄z diuersitates vt alie
 amēt in cōe cōsulere. ⁊ collatis vi
 ribz velut quāndā auare rēpubli
 cam ⁊ tan p̄ sub rege viuere. **A**lie
 sibi queqz p̄spicere. imperiū reu
 sare. ⁊ si capiātur indigno velint
 exire h̄uicio. **A**b h̄is ergo ordia
 mur q̄ nr̄o vsui imitatōem dederūt
In illis em̄ deuocio q̄dam ⁊ mili
 cia natural. in nob coacta atqz h̄
 uilis. q̄ iure p̄p̄o ⁊ volūtario vsu
Grues in nocte sollicitā exercēt cu
 stodiam. dispositos vigilēs cer
 nas. ⁊ ceteris cōsortibz generis q̄s
 escētibz. alie arauēt. explorāt. ne
 q̄ ex pte infidie tēptent atqz oēm
 deferūt impigro sui vigore tutelā
Post vbi vigiliāz fuerit tps im
 pletū p̄functa munere in sōnū se
 p̄missio clamore p̄ponit. vt excitet
 dormientē cui vicē muneris tradi
 tura ē. **A**t illa volēs suscipit sorte.
 nec vsu nr̄o inuita. ⁊ pignoz sōno
 renūciat. sed impigre suis excu
 titur stratis. vicē exeq̄tur. ⁊ quā
 accipit grām pari cura atqz officō
 repntat. **I**ō nulla def̄ciō. qz deu
 cio natural. idō tuta custodia. qz
 volūtas libera. **H**ūc ecā volātes
 ordinem seruant. ⁊ hac moderā
 tione omnem labore alleuant. vt

per vices fugant dūd? sui munē
Precedit ei vna q̄ p̄currit ceteris
p̄sato sibi tpe. q̄ q̄si añ signata p̄
currit. deinde conuertit. q̄ sequēti
sorte ducēdi agnis cedit. **Q**uid
hoc pulcrus. q̄ labore oibus q̄ ho
norem esse cōem. nec paucis arro
gare potētiaz. h̄ q̄dā in ōnes volū
taria sorte trāscribi. **A**ntiq̄ hoc rei
publice mun? q̄ instar libere cīta
tis est. **H**ic a p̄ncipio accepto a
natuā exēplo auū. politicā hoies
exercere ceperit vt cōis esset labor.
cōis dignitas p̄ vices singuli p̄ti
ri ciās discerēt. obseq̄a impiaq̄
diuidere. nemo eēt honozis exors
nullus inumis laboris. **H**ic erat
pulcherrim? reruz status. nec inso
lescebat quis q̄ p̄petua ptāte. nec
diuturno hūcio frāgebat. q̄ q̄
sine inuidia erat ordo muneris. q̄
tpis moderatōe delata p̄matio. q̄
tolerabilior videbat. que cōi clu
debat sorte custodia. **N**emo aude
bat aliū seruiū p̄mere cuius sibi
successori in hōre mutua foret s̄
eunda fastigia. **N**emini labor ḡ
uis que dignitas secutura releua
ret. **S**ed post q̄ dñandi libido v̄
dicare cepit. idēbitas q̄ susceptas
nolle deponē ptātes. postea q̄ mi
licie. non ius cōe cepit eē. sed hūis
tus. postea q̄ non ordo factus est
suscipiēde potētie. h̄ studiū vendi
cāde. cepit etiā ipsa laboris functō
durus sustineri. **E**t q̄ non est vo
lūtaria. ato locū relinq̄t inaurie.

Hoies q̄ inuiti s̄eunt vigiliaz
munera. **Q**ūi egre vnus quisq̄ in
castris periculuz sortitus exaubat
q̄d tuendū sibi regali p̄ceptione
cōmittitur. p̄ponitur pena desi
die. q̄ tamen plerūq̄ obrepit inau
ria. **N**on seruantur exaubie. **N**ez
cessitas enim que inuito imponit
obsequiū. affert plerūq̄ fastigiū
Nihil est enim tam facile q̄n ha
beat difficultatem q̄d facias inui
tus. **E**rgo q̄ iugis labor affectuz
auertat. q̄ cōtinua ac diuturna po
tentia gignit insolentiā. **Q**ue in
uenias hominū qui sponte depo
nat imperiuz. q̄ ducat? sui cedat
insigne. **F**iatq̄ volens numero po
stremus ex primo. **N**os autē non
solum de primo. sed etiā de mes
dio sepe cōscendimus. q̄ primos
discubitus in cōiuiū v̄dicamus
At si semel delatū fuerit. volum?
esse p̄petuū. ideo inter grues eā
mimitas in laboribz est. hūilitas
in ptāibus. **A**dmonētur vt exer
ceant custodie vices. non admos
nentur vt de ptāte decedant. quia
ibi naturalis quies somni inter
pellanda. hic voluntarie seduli
tatis gracia p̄stolanda est. **C**io
mias ferunt collecto p̄ficiā agmi
ne. si quo p̄gendū putant q̄ simul
plerisq̄ circa orientem locis inue
bi. q̄ quasi thersera militari. p̄iter
omnes moueri. **E**xerātum credas
cum signis suis p̄gere. sic omnes
viandi comitandiq̄ q̄ p̄eundi

ordinez seruāt. **C**ornices at̄ dedit
 aut̄ eas. ac dirigūt. ac velut q̄bus
 dā turmis stipatriciō p̄sequūt̄
Adeo vt ad iumētā q̄dā bellatib?
 adūsus inimicas aues d̄ferre cre
 dātur. q̄ p̄p̄rijs peiculis bella alie
 na suscipere. **C** rei iudiciū est. qz
 nulle p̄ interuallū aliq̄d̄ t̄pis resi
 dere in illis locis reperūtur. q̄ qz
 cū vulnerib? reuertētes maifesta
 q̄dam sanguinis sui voce. ceterisq;
 loquūtur in dijs grauiū se certa
 minū subijisse d̄flicū. **Q**uis em;
 illis penā desertōis indixit? **Q**uis
 delictē milicie supplicia p̄scripsit
 formidolosa. vt nulla p̄sequēdis
 hospitālib? turmis sese subtrahē
 mitat. s; certati omnes deductōis
 munē officioq; fugant. **D**iscāt ho
 mines hospitālia seruaē iura. q̄ ex
 auib? cognoscāt q̄d̄ religiōis ho
 spitib? sit deferendū. que obsequa
 deputāda. q̄bus cornices etiā peri
 cula sua negare n̄ soleāt. **H**is er
 go nos ianuas claudim? quib?
 aues etiā aias suas cōferunt. q̄
 quos ille cōsorcio p̄sequūtur di
 seriminis. eos tedi p̄hibem? ho
 spicio. q̄ quorum ille bella suscipi
 unt. hīs nos bella frequēter infe
 rumus. **M**entior si non sodo mita
 mis hęc fuit causa supplicij. ā egis
 peijs furo; genti hospite. dum bel
 lum conatur inferre. in hospitali
 tatis penas in fide naufragio ple
 bis exsoluit. **Q**uā vero rōnabiliū
 nō excedat pietatē ac prudentia;

aues h? clemētia d̄siderand? quaz
 nec post exēplum q̄dem irrōnabi
 lium. quisq; nostz imitari potest
Nam depositi p̄ris artus p̄ longe
 uum senectutis plumaz tegmine
 alarūq; remigio nudatos ar̄ cū
 stans soboles p̄mis p̄p̄rijs fouet
Et q̄d̄ dicā. collato d̄bo pascit. q̄n
 etiā ipsa reparat natuē dispēdia.
 vt hinc atq; inde s̄bleu ātes senē
 fultro alaz suaz ad volādū exer
 ceāt. q̄ in pristinos vsus desueta
 iā reducāt. pij p̄ris mēbra. **Q**uis
 nostz leuare egrum nō fastidiat
 p̄rēm? **Q**uis fessum senē suis hu
 meris imponat? **Q**d̄ in ip̄a histo
 ria vix credibile hētur. **Q**uis vt
 pius sit n̄ hoc suulis mādēt obse
 q̄m? **A**t vero auib? n̄ est ḡue q̄d̄
 pietatis est plenu. **N**on est onero
 sum q̄d̄ soluit nature debito. **N**ō
 recusāt aues pascē p̄rēm. q̄d̄ etiā
 p̄scripta necitate sub terrore pena
 rum plerq; hoim recusarūt. **A**ues
 nō scripta. s; nata lex strigit. **A**ues
 ad h̄ mun? nullo p̄cepto oueniūt
 s; grē natural' officio. **A**ues n̄ eru
 bescūt reuerēdi semis mēbra por
 tare. **E**st em; victoria pietatis. q̄d̄
 eoulq; frequēti testificatōe p̄cre
 bruit. vt d̄grue mercedē remuneā
 tōis inuenerit. **N**ā romanor̄ vsu
 pia auis vocat. eo q; vix vni im
 peratori cōsulito senatus delatū di
 citur. hoc iste aues in cōe merue
 runt. **H**nt ergo aues iste decreta
 patrū ad prope infigne clemētie

Pius enim filius patris prius oportuit iudicio predicari. **H**abet etiam vniuersorum suffragia. **N**am retributio beneficiorum an per largios nominatur. **P**er largos enim a comia dicitur. **V**irtus itaque ab hijs nomen accepit. cum relatio gratiarum a comie vocabulo nuncupatur. **H**abemus auaricie sololis erga cultos patris pietatis exemplum. **A**ccipiamus nunc materne sedulitatis in filios grande documentum. **H**irum de minuscula corpore sed egregie pia sublimis affectu. que indigna rerum omnium preciosiores auro multos instruit. quia sapienter indidicat. **R**idus enim sapientie preciosior est auro. **Q**uid enim sapientius quam ut vaga volandi voluntate potiat. et hominum domicilijs puulos suos et tecto commendat. vbi solole nullus incurrit. **N**am illud est pulchrum. ut a primo ortu pullos suos humane vsu conuersationis assuescat. et prestet ab inimicorum auium insidijs tutores. **T**um illud preclarum quod gratiam donum sibi sine villo adiutore tanquam artis perita conponat. **L**egit enim festucas ore. easque luto illimit. ut conglutinari possit. **S**ed quia lutum pedibus non potest deferre summitate penne aqua infundit. ut facile hijs puluis adherescat. et fiat limus. quo paulatim festucas minutis furculis sibi colligat atque lerere faciat. **E**o genere mudi totius fabricam struit. ut quasi

parimenti solo. pulli eius intra edes suas sine offensione versentur nec pedem aliquis interserat per rimulas texturarum aut tectis frigus irrepit. **S**ed hoc industrie officium prope commune multis auibus. illud vero singulare. in quo est preclara cura pietatis. et prudentis intellectus. et cognitiois insignis tunc quedam medice artis peritia. **Q**uid si qua pulli eius fuerint cecitate suffusi oculos siue compuncti. habet quoddam medendi genus. quod possit eorum lumina intercepto vsui reformare. **N**emo ergo de inopia queratur quod vacuas pecunie proprias edes reliquit. **P**auperior est hirum de que vacua aeris abundat. industria edificat. nec impedit. tecta attollit. et nihil aufert proximi. nec indigentia et paupertate ad nocendum alij compellitur. nec in graui filiorum imbecillitate desperat. **N**os vero. et paupertas afficit. et inopie necessitas vexat. et plerosque indigentia cogit in flagitium. impellit in crimen. **L**ucris quoque studium in fraudes versamus. ingenium aptamus affectui. atque in grauissimis passionibus spem deponimus. frigidique animo resoluimur. improvidi et inertes iacemus. cum de diuina miseratioe tunc sperandum amplius sit. cum perfidia humana defecerint. **D**iscant homines amare filios ex vsu et pietate comitari. que etiam volantes filios comitatu sedulo persequuntur.

et sollicitate ne itinere forte deficiant
 cibum suggerunt ac plurimo tempore nu-
 triendi officia non relinquunt. At
 vero femine nostri generis cito abla-
 ctant etiam illos quos diligunt. et qui
 ditiores sunt lactae fastidiunt. pau-
 periores abiciunt pueros et expo-
 nunt. et deperditos abnegant. Ipse
 quoque diuites. ne in plures suum
 patrimonium diuidat in utero pro-
 os necat fetus et prius alio fuis
 in ipso genitali alio. pignera sui
 ueteris extinguunt. priusque auferunt
 vita quam traditur. Quis docuit. nisi
 homo filios abdicant. Quis rep-
 pent tam inimica patrum iura. Quis
 inter nature fraternas sortia fra-
 tres impares fecit. Vnius diui-
 tis filij. diuersae sortis cedunt. Alii
 totius paterne sortis ascriptio-
 nis inuadunt. Alius opulente
 hereditatis paterne deplorat ex-
 hausta atque inopem portem. Num
 quid natura diuisit meita filiorum.
 Ex parte omnibus tribuit. quod ad na-
 scendi atque uiuendi possint habere
 substantiam. Ipsa vos docet non di-
 scernere patrimonium quos titulo
 germanitatis equalis. Et etiam qui
 bus dedistis ceterum esse quod nati sunt.
 non debetis hijs ut incois habeant.
 in quo una natura substituti sunt
 inuadere. Accipitres feruntur du-
 ram in eo aduersus proprios fetus
 hinc inclementiam. quod ubi eos aduer-
 terint temptat volatus primordia-
 midis eiciunt suis. continuoque eli-

minant. ac si morientur propulsant
 pennas atque precipitant. Verberant
 alis. coguntque audere quod trepidant.
 nec ullum postea deferunt hijs mu-
 nus alimonie. Quid mirum tamen
 si rapere assueti nutrire fastidiunt.
 Consideremus ad hoc eos esse genera-
 tos. ut etiam aues ad cauendum for-
 mido exerceat. nec passim quas re-
 laxent. sed pericula perdomibus decli-
 nanda prospiciant. Deinde cum hijs
 natura quoddam praedandi munus
 inoleuerit. magis a tenero suos
 pullos instituire videtur ad pre-
 dam. quam partus abdicare com-
 pendijs. Cauent ne in tenera etate pi-
 grescant. ne soluantur delictis. ne
 marcescant ocio. ne discant cibum
 magis expectare quam querere. ne na-
 ture suae deponant vigorem. inter-
 mittunt studia nutriendi. ut in au-
 fus audere compellant. Aquila quoque
 plurimo sermone usurpat quod suos
 abdicet fetus. sed non utrumque ve-
 rum. unum ex pullis duobus. quod ali-
 qui fieri putauerunt germinatorum
 alimentorum fastidio. sed id non ar-
 bitror facile credendum. presertim cum
 moyses tantum testimonium pieta-
 tis in pullos suos huic dedit aui
 ut diceret. Sicut aquila protegit
 nidum suum et super pullos suos con-
 fidit. expandit alas suas et assum-
 psit eos. et suscepit super scapulas
 suas. dominus solus ducebat eos.
 Quo ergo expandit alas. si occi-
 dit alterum. Vnde puto non auaricia

nutriendi eū inclementē fieri. sed
examine iudicādi **S**emp ei fert
pbare q̄s genuit. ne generis sui
inter oēs aues q̄dā regale fasti
diuz. degeneris ptus deformitas
decolorēt. **I**taqz asserit q̄ pullos
suo radijs solis obiciat. atqz in
aeris medio. pio puulos vngue
suspēdat. ac si q̄s repulso lumis
sole. itrepidā oculoꝝ acie inoffen
so intuēdi vigore huauēit pbat
q̄ veritatē natuē. sincerū obtutus
cōstantia demōstrauerit. **S**i vero
lumia sua p̄strict? solis radijs in
flexerit. q̄si degener tāto indign?
parēte reiciat. nec estimat educa
tōe dignus. q̄ fuit indign? suscep
tione. **N**on ergo cum acerbitate
nature. sed iudicij integritate cō
demnat. nec quasi suum abdicat.
sed quasi alienum recusat. **H**āc
tamē vt quibusdā videtur regal
aui inclemētia plebeie auis excu
sat clemētia. **A**uis ei que grece d̄
fene. susceptū illū siue abdicatū
siue n̄ agnitū aq̄te pullum. cū sua
ple onedit atqz intermiscēs suis
eodem quo p̄rios fetus mater
ne sedulitatis officio. a pari nut
rimentoꝝ subministratōne pas
scit a nutrit. **E**rgo fene alienos
nutrit. nos vero nr̄os immitti cru
delitate picimus. **A**quila vero si
picat. non quasi suum picat. sed
quasi degenerē. non recognoscit.
nos q̄d peius est quos nostros re
cognoscim? abdicam?. **S**ed vs

nam? ad turturē. quaz lex d̄a vs
lut caste hostie elegit mun?. **D**e
niqz cū d̄ns arcūderet. oblata ē
qz scriptū est in lege d̄ni. vt da
ret hostiā. par turturū. aut duos
pulos colubarū. hoc est em̄ veruz
xp̄i sacrificiū. pudicia corporal.
a gracia spiritualis. **P**udicia ad
turturē refertur. ad colubam grā
fer tur em̄ turtur vbi iugalis p̄
prij fuerit amissione vidua ta. p̄
tesum vsum thalami. a nomē ha
bere cōiugij. eo q̄ prim? amor fe
fellerit eam. dilecti morte deceptā
qm̄. a infidelis ad p̄petuitatē fuit
a amarus ad grām. qui plus do
lois ex morte. q̄ suauitatis ex ca
ritate generauit. **I**taqz iterare cō
iunctōem recusat. nec pudoris iū
ta. aut cōplaciti viri resoluit fede
ra. illi soli suam caritatē reseruat.
illi custodit nomē vxoris. **D**iscite
mulieres quāta sit viduitatis grā
q̄ etiā in auibz p̄dicat. **Q**uis er
go has leges turturi dedit? **S**i
hoiēm q̄ro non inuenio. **N**ō enim
nullus ē ausus. qm̄ nec paulus au
sus ē leges tenēde viduitatis p̄scri
bere. **D**emqz ip̄e ait **V**olo ergo iu
mores nubere. filios p̄creare. ma
tress familias eē. nullā. occasionez
dare adulsario. **E**t alibi. **B**onuz ē
illis si sic maneāt. **Q**z si se n̄ stinēt
nubāt. **M**eli? est em̄ nubere q̄ vri
Optat paul? mulieribz q̄s in tur
turbz pseuerat. **E**t alibi iunioēs
hortat vt nubāt qz mulieres nr̄e

turturū publicāā implē vix pnt.
Ergo turturibz deus hunc infus
dit affectū. hanc virtutez continē
tie dedit. qui solus pōt p̄scribere.
qđ omnes sequuntur. Turtur non
vitur flore iuuetutis. non tēpta
tur occasiois illecebra. Turtur
nescit primā fidem irritā facere qz
nouit castimoniā seruare. prima
conubij sorte p̄missam. ¶ Dixim?
de viduitate auium. eāqz ab illis
primū exortā esse virtutē. Nūc de
integritate dicamus. que in pluri
bus quidē auibus ita esse asseue
ratur vt possit eā in vulturibus
deplēdi. Negatur em vultures
indulgere concubitu. et coniugali vtil
nupcialis copule. sorte misceri.
atqz ita sine vllō masculoz concū
pere semine. et sine cōiunctōe ge
nerare natos vt ad centuz annos
vite. eorū series p̄ducat. nec faci
le eos angusti cui finis exāpiat.
Quid aiunt. qui solent nrā ridere
misteia. cum audiūt. qz virgo ge
nerauit. et impossibilem innupte
rius pudorem nulla viri cōsuetu
do tēptasset. existimāt ptum. Im
possibile putatur in dei matre. qđ
in vulturbz possibile non negat.
Auis sine masculo part et nullus
refellit. et quia desponsata maria
virgo peperit pudoris eius faciūt
questionē. Nonne aduertim? qz
dñs ex ipa natura plurima exem
pla ante p̄misit. qbus suscepte in
carnatōis decorē pbaret. et astrue

ret veritatē. Nunc age que auis.
velut quādam rēpublicā curaē vi
deatur. expeditā. atqz vite huius
etatez agere sub legibus. Dic ei
reipublice vsus est. leges omni
bus esse cōes. atqz obseruari eas
deuotōne cōmuni. vno omnes te
neri vinculo. nō alij ius eē. qđ ali
us sibi intelligat non licere. s; qđ
liceat licere omnibz. et qđ non li
cet omnibz. non licere. esse eā cō
munem reuerentiā patruz. quorū
cōsilio rēpublica gubernet. com
mune omnibz orbis domiciliuz p̄
scriptū. omnibz vnū esse consiliū.
cōis cōuersatōis officium. prescrip
tum omnibz vnum esse cōsiliū.
Magna hec. sed quantū in api
bus p̄stantiora. que sole in omni
genere animantiū. cōem omnibz
sobolem habēt. vnam omnes in
colunt mansionem. vnius patrie
claudūtur limine. cōis omnibus
labor. cōmuni abus. cōis opera
tio. cōis vsus et fructus est. cōis vo
latus. Quid plura. Cōis omnibz
generatō. integritas quoqz corpo
ris virginialis. omnibz cōis et p̄
tus. qm nec vllō cōcubitu miscen
tur. nec libidine resoluūtur. nec
ptus quatiūtur doloribus. et sibi
to maximū filiorū examen emitt
tunt. et folijs atqz l̄rbis ore suo
plem legentes. Ipe sibi regem or
dināt. ipse sibi populos creat. Et
licet possit sub rege sint. tñ libere
Nam et p̄rogatiuā iudicij tenent.
g. ij

et fide deuotōis affectū. qz et tan p̄
a se substitutū diligūt. et tāto bo-
norantur examine. Rex autē non
forte dicitur. qz in sorte euētus ē
non iudiciū. Et sepe irrōnabili cā
sortis melioribz vltim? quisqz p̄-
fertur. neqz ipte multitudinis
vulgarī sermōne figt̄ur. que nō
merita virtutis expedit. nec pub-
licē vtilitatis emolumēta rimat.
S; mobilitatis nata in certo. neqz
p̄uilegio successiōis et generis res
galibus thronis infidet. **P**iq̄de
ignarus publicē cōuersatiōis cau-
tus atqz eruditus eē non poterit.
Adde adulatōes atqz delicias. q̄
teneris molite etatibz vel alacere
ingeniū eneruare cōsuerūt. cū in-
stitutōibz sp̄adonū. quorum ple-
risqz suo magis questui q̄ vsui
publico animū regis inclināt.
Apibus autē rex natuē clais for-
matur insignibz. vt magnitudi-
ne corporis p̄stet et specie. tum
q̄ in rege p̄cipuū est. morū man-
suetudine. **N**am et si habet aculeū
tū eo non vtitur ad vindicandū.
Sunt enī leges nature non scrip-
te lris. sed impresse moribz. vt le-
uiiores sint ad puniendū. qui ma-
xima ptate potiūtur. **V**ed et apes
ille que non obtēperauerit legibz
regis. penitēti condēnatiōe se mul-
tant. vt moriantur aculei sui vul-
nere. **Q**ō psarum populi hodieqz
seruare dicitur. vt pro cōmissi p̄-
sio ipsi in se proprie mortis spe

quatur sētentiā. **I**taqz nulli sic re-
gem. n̄ pse. qui ḡuissimas in s̄di-
tos hnt leges. n̄ indi. nō ppli sar-
mataz tantā. quantā apis reuerē-
tiam deuotōis obseruāt. vt nulle
e tōmb? exire audeāt. nō in aliq̄s
p̄cedē past? . n̄ fucit rex egressus
et volatus sibi v̄dicauerit princ̄s
patū. **P**rocellus at est p̄ rura redo-
lentia. vbi imb̄alates orti florib?
vbi fugiēs riuus p̄ grāmina. vbi
amena purpuraz. illic ludus ala-
cris iuuetutis. illic cāpestre exerci-
cium. illic curarū remissio. op? ip-
suz suaue de floribz. de herbis dul-
cibus fūdamina. castrorū prima
ponūtur. **Q**uid enī aliud ē fauus
nisi q̄dam castrorū sp̄es? **D**emqz
ab hīs p̄sepibz apum fauis ar-
ctur. **Q**ue castra q̄diata tantum
pnt habere artis et gr̄e. quantum
hnt crates fauorū. in q̄bus minu-
te ac rotunde cellule cōnexionē sui
inuicē fulciūtur. **Q**uis architect?
eas tōcūt. ex aconia illa cellaz in-
discreta laterū eq̄litate cōponere.
ac tenues iter tomōz septa ceras
suspēdere. stipae mella. et intexta
floribz hozrea. nectare q̄dam dis-
stēdere? **C**ernas oēs certae de mu-
nere. alias inuigilae req̄rento vi-
ctui. alias sollicitā castris hr̄e cu-
stodiam. alias futuros explora-
re p̄mbres. et speculari cōcurfus
nubiū. alias de floribz ceras fin-
gere. alias rore infuso floribz ore
colligē. nulla tū alicui infidari

laboribus. et raptu vitam querere.
atque utinam raptorum insidias non ti-
meret. **H**abet tamen et spicula sua
et inter mella fundit venenum. si fu-
erint lacessite. animasque ponit in
vulnere. ardore vindicte. **E**rgo
medijs castrorum vallibus. humor
ille roris infundit. paulatimque per-
cessu temporis. in mella cogitur cum
fuerit liquidus ab exordio. et coa-
litu cere. floribusque odore fragrare.
mellis incipit suavitate. **M**erito
quasi bona oparia. scriptura apem
predicat dicens. **V**ade ad apem. et vi-
de quomodo oparia est. **O**perationemque
quam venerabilem mercat. cuius la-
bor est regis. et mediocris. ad sa-
lutem se ingeniose exercere. **A**pe-
tibilis enim est omnibus et clara. au-
dis quod dicat propheta. **M**ittit utique
te. ut apiculae illius sequaris exem-
plum. imiteris operationem. **V**ides
quod laboriosa. quam grata sit. fructusque
ab omnibus desiderat. et queritur.
Nec pro personarum diversitate dis-
scernit. sed indiscreta sui gratia.
regibus pariter ac mediocribus.
equali suavitate dulcescit. **N**ec so-
lum voluntati. sed etiam saluti est.
saucos obdulcat. et curat vulnera.
Inter mis quod medicamentum infun-
dit ulceribus. **I**taque cum sit infir-
ma robore apis. valida est vigo-
re sapientie. et amore virtutis. **D**e-
nique regem suum summa protectione
defendit. et perire pro eo pulchrum
putat. **I**ncolumi rege. nesciunt mu-

tare iudicium. mentem inflectere.
amisso. fide servandi muneris dere-
linquunt. atque ipse sua mella diri-
piunt. quod is qui principatum habuit
muneris. interemptus est. **I**taque cum
aves alie vix in anno edant singu-
los fetus. apes geminos creant.
et duplici ceteris fecunditate prepon-
derant. **C**onsideremus nunc quod sit quod
ait. **P**roducant aque reptilia aiaz
viventium. et volatilia volatilia super
terram secundum genus. et secus firmam-
tum celi. **C**ur super tertiam dixerit cer-
tum est. quod victum de terra quoniam
secus firmamentum autem celi quomodo.
cum aquile ultra ceteras aves volent
et tamen ipse non secus firmamentum celi.
Sed quod grece pyranos dicitur. quod lati-
ne celum appellamus. pyranos autem
apotelesmatis est. id est a videndo. id est
quod aer perspicuus sit. et ad videndum
purior. et in aere volatilia genera.
dixit animantium. **E**t neque moveat
quod ait secus firmamentum celi. **N**on
prope firmamentum hic posuit. sed abusi-
ve. eo quod operatione etherei illius cor-
poris. etiam iste aer quem possumus
oculis apprehendere quasi crassior et den-
sior vice habeat firmamentum. **N**unc quod
diximus quod volatilia. quam naturam
habet et gratiam. et ea pauca de multis
neque enim vacat universa describere.
cum sint similia atque eiusdem generis. tamen
aves ipse quam inter se diversitate
habeant consideremus. **I**nvenimus enim
cornicium pedes. velut quibusdam digi-
tis distinctis separatos atque distos

Coriorū quoq; aut pullosū. alie
etiam formatos a natura. pedes
autū. que carne velcūtur. quasi in
curuos atq; sinuatos velut ad p̄
dam paratos. **E**t vero que natan
di hnt vsū et consuetudinē. latos
hnt pedes. et mēbrana quadam il
los digitos pedū sibi copulatos.
atq; coniuētos. in quo admirabi
lis patet ratio natue. vt et illa ad
volandū vel ad rapiendū cibum
vsū accōmodo fulciatur. et ista ad
natanđū adiūmēta beant cōpetē
tia. quo melius aquis possint sup
natāre. et q̄si remis q̄busdā ita pe
dibus suis mēbrane illius exten
sione lateribus aquarū fluentia p̄
pulsent. **C**ignus q̄. cur p̄cēiore
collocatur in promptu est vt qz
est paululū segnior corpore. nec
facile pōt aquarū inferiora pene
trare. ceruicē extendit ad p̄dam.
que quasi p̄ua reliqui corporis
escam quā inuenērit rapiat. atq;
eruat de pfundo. **A**dde et illud.
qz suauior et magis canorus p̄
cera modulus colla distinguitur.
et longiore exercitōe purior lon
ge resultat. **Q**ui dulcis etiā in exi
guo acādū gutture cantilena. q̄
rum cātibus medio estu arbusta
rūpuntur. eo qz magis canore me
ridianis caloribus. quo puriorē ae
rem id t̄pis attrahūt spū. eo can
tus resonāt clariores. **N**ec apes
iſe insuaue quiddam canūt. hnt
etiā grāciam in rauco illo v̄as sue

murmure suauitatis. quā nos fra
cto tubarū somitu. lentius primū
videmur imitati. quo strepitu ad
excitātos animos i vigore. nihil
aptius estimat. **E**t hec illis grā
cia manet. cum pulmonē respirā
diq; munus atq; vsū. nequaquā
habere p̄dantur. sed aërio v̄sci
spiramine. **D**emq; si q̄s eas sup
fundat oleo. p̄pe necatur. eo qz s̄
structis poris. aëriū spiramē illō
haurire nōn possint. cōtinuoq; si
q̄s acētū h̄is supfundat. ilico re
uiuiscūt. eo qz vis acētū. cito illos
poros qui cōcretiore oleo obstrin
gūtur. feratur aperire. **E**t quia de
volatilib; dicim; non putamus
alienum ea cōplecti. que de verme
indico tradit hystoria. vel eorum
relatio qui videre potuerūt. **F**erē
h̄ niger vermis cōverti primū in
spēm caulis. atq; in eam mutari
naturam. inde p̄cessu quodā fieri
p̄ambilis. nec eam t̄n formam s̄
gurāq; custodit. s̄ laxis et latioribus
folijs vidē penas assumere.
Ex h̄is folijs mollia illa serēs de
pectūt vellera. q̄ ad vsū sibi p̄pos
diuites v̄dicarūt. **V**n̄ et d̄ns ait.
Quid existis indestū videre ixiēz
mollibus vestimētis indutū. **E**cce
q̄ mollibus vestū. in do. re. sūt. **C**a
meleon quoq; diuersas spēs fer
tur. vario colore mentiri. **L**epores
certe q̄s de p̄ximo facile cognoui
mus. h̄yeme albescē. in suū colorē
r̄dīre n̄ dubiū ē. **N**ec iō libauit

ad cōmutatōis fidē. que in resur-
rectōne futura est. **E**cā ista exem-
pla nos puocēt. sed ita vt cōmus-
tatōem illam dicamus. quā apłs
euidēter expressit dicēs. **O**mnes
quidē resurgemus. sed non ōnes
imutabimur. **E**t infra ait **E**t mor-
tui resurgēt incorrupti. et nos im-
mutabimur. **O**portet em̄ corrup-
tibile hoc induere incor. et. **P**les-
riq; enim cōmutatōis genus et for-
mas quas non acceperūt interpō-
tatione quadā presūptionis in-
debitē incōgrua vsurpatōe euer-
terūt. **F**enix quoq; auis in lo-
cis arabie phibet degere. atq; eā
vsq; ad annos q̄ngentos longe-
ua etate pcedere. que cum sibi fis-
nem vite adesse adūterit facit sibi
thecam de thure et mirra et ceteris
odorib; in quā impleto vite sue
tēpore intrat et moritur. de cuius
humore carnis vermis exurgit.
paulatq; adolescit. ac pcessu sta-
tuti tēporis induit alaz remigia
atq; in superioris auis specie; for-
māq; repatur. **D**oceat ergo nos
hec auis. vel exēplo sui resurrectō-
nem credere. que et sine exēplo et si-
ne rōnis pceptōne ipsa sibi insigni-
a resurrectōis instaurat. **E**t vt
q; aues ppter huiem sunt. non hō
ppter auem. **S**it ergo exempluz
nobis. qz auctor et creator auiū.
scōs suos in ppetuū perire nō pa-
titur. qui auem vnicā perire non
passus est. resurgētē eam sui ser-

mine voluit reparari. **Q**uis ergo
huic annūciat diem mortis. vt scī-
at sibi thecā et impleat eā bonis
odoribus atq; ingrediat in eam
et moriatur illic. vbi odoribus gra-
tis fetoz funeris possit aboleri.
Fac et tu homo tibi thecam expoli-
ans veterē huiem cum adibus suis.
nouū indue. **T**heca tua. vagina
tua xp̄us est. qui te pteget et ab-
scondat in die malo. **V**is scire qz
theca ptectio ē? **F**aretra inq̄t mea
p̄texi eum. **T**heca ergo tua est fi-
des. **I**mp̄le eam bonis virtutum
tuarū odoribus. hoc est castitatis.
misericordie atq; iusticie. **I**n ip̄a
penetralia fidei suavis factorz pre-
stantium odore retolentia. tutus
ingredere. ea te amictū fide exit?
vite h; inueniat. vt possint ossa
tua pinguescere. vt sint sicut or-
tus ebrus. cuius cito semina sur-
scitatur. **C**ognosce ergo diē mor-
tis tue. sicut cognouit et **P**aulus
qui ait. **C**ertaniē bonum certau-
cur sū consumaui. fidē seruaui. re-
posita est mihi corona iusticie. **I**n-
trauit ergo in thecā suaz quasi bo-
nus femix. quā bono repleuit odo-
re martiri; **I**nterrogabo te. tu at-
rūde mihi. **V**nde vultures mortē
hominū signis q̄busdā annūciāc
cōsueuerūt. quo iudicō docti aut in-
structi sint. cum belū lacrimabile
inter se aduersē acies instruant.
multo predictē volucres sequan-
tur agmine. et eo significēt. quo
g. iij

multitudo hominum castra sit bello
futura p̄da vulturibus. **Q**uod utiqz
ex specie instruatōis hūane q̄daz
videtur rōne colligere. **V**sqz ad lo-
cūtam quoqz gr̄a dīma penetras-
uit. que cum agmine conferto re-
gionis cuius et occupauerit lati-
tudine innoxio p̄mū ferat habi-
taculo. nec fluctus inlospitali in-
curfione depascit. nisi dīne signū
p̄ceptōis acciperit. **E**tenim sicut in
exodo legim⁹. ea q̄z celestis vltio-
nem offensiois exseq̄tur. pie mimi-
stra vindicte. **H**anc q̄z avis deu-
rat selenchis. **H**ic em̄ greco avis
hec nūcupatur nomine. data ad
remediū maloz. que locusta cons-
fueuit inferre. **C**ui creator in ex-
plebile dedit deuorādi naturā. vt
infacibili pastu. plagam quam
supra dixim⁹ possit extinguere.
Sed quid hoc est. dum symonez
p̄ducim⁹. **E**cce tibi iam et noctur-
ne aues ar̄cūolāt. et in coīpō in
quo fimenū sermonē admonēt.
sui quoqz assumendā memoras-
tōnem p̄ducūt. **R**eputunt diuerse
aues auaria sua. quas vesper no-
cte cogit decedere et se in latibulis
suis abducūt. canoz occasū diei.
carmine p̄sequētes. ne immunes
hēantur gr̄arum. q̄bus creatorez
suum omnis creatura collaudat.
ecā nox carmina sua. q̄bus vigi-
lias hominū mulcere consueuit. **H**ic
et noctua cātus suos. **Q**uid at
de luscimia dicam. que puigil au-

stos. cū oua quodā sinu corporis
et gremio fouet. in sōnez longe no-
ctis labore cantilene suauitate so-
latur. vt mihi videatur. hec sum-
ma eius eē intentō. quo possit nō
minus dulcibus modulis q̄ fo-
tu corporis animae fetus. ouaqz
foueat. **H**anc imitata tenuis illa
mulier. sed pudica. in vsum mole
lapidem brachio trahēs. vt possit
alimentū panis suis puulis non
desse. nocturno cātū. mestū pau-
ptatis mulcet affectū. **E**t quāuis
suauitate luscimie non possit imi-
tari. imitatur tam̄ eam sedulitate
pietatis. **N**octua ip̄a quēadmodū
glaucis oculoꝝ pupillis noctur-
narū tenebrarū caligantē. nō sen-
tit horroꝝ. et quo nox fuerit ob-
scuroꝝ. eo contra vsum auium ce-
terarum in offensus exercet vola-
tus. **E**xorto autem die et arcūfuso
splendore solis. visus eius hebeta-
tur quasi q̄bus dā sit in tenebris.
Quo iudicō sui declarat eē aliq̄s.
qui cum oculos hēant ad vidēdū
videre non soteāt. et visus sui offi-
cio solis fungantur in tenebris.
De cordis oculis loquor. q̄s hnt
sapientes mundi et non vident. in
luce nihil cernūt. in tenebris am-
bulāt. dum demomioꝝ tenebrosa
rimantur. et celi alta videre se cre-
dunt. describētes radio mundum.
mensuraz aeris ipsius colligētes.
Porro autē a fide deuij. p̄petue ce-
citatis tenebris implicatur. **H**ic

bentes in primo diem xpi. et lu-
 men eccie. et nihil videtes. aperunt
 quasi scientes omnia. acuti ad va-
 na. hebetes ad eterna. et longe di-
 sputationis anfractu. pudentes in
 scientie pprie cecitate. Itaque dum
 cupiunt subtilibus volitare simo-
 nibus. quasi noctue in lumine va-
 nuerunt. **V**espertilio animal ig-
 nobile a vespere nomen accepit.
Est autem volatile. idemque quadri-
 pes. et dentibus utitur. quos in alijs
 animalibus reperire non soleas. Parit
 ut quadrupedia. non oua. sed pul-
 los viuentes. Volitat autem in aere
 auium more. sed crepusculo vesper-
 tino consuevit offendere. Volitat au-
 tem non aliquo pennarum. sed mem-
 brane sue fulta remigio. quo su-
 spensa velut pennarum volatu ar-
 fertur atque vegetatur. Habet et
 illud hoc vile animal. quod sibi inui-
 ces adheret. et quasi specie botro-
 nis ex aliquo loco pendens. ac si se-
 ultima queque laxauerit omnes re-
 soluuntur. Quod fit quodam mune-
 re caritatis. que difficile in homi-
 nibus homini reperitur. **E**st etiam
 galli cantus suavis in noctibus.
 nec solum suavis. sed etiam utilis.
 qui quasi quidam bonus cohabita-
 tor. et dormitantem excitat. et solici-
 tum admonet. et viantem solatur.
 processum noctis canora significa-
 tione pretestas. **H**oc canente. latro-
 suas relinquit insidias. **H**oc ipse
 se lucifer excitatus oritur celumque il-

lumina. hoc canente. mesticia tre-
 pidus nauita deponit. omnisque cre-
 bro vespertinis flatibus excitata
 tempestas et procella mitescit. **H**oc
 deuotus affectus exilit ad precan-
 dum. legendi quoque munus in-
 staurat. **H**oc postremum canente.
 ipse ecclesie petrus culpam suam
 diluit. quam priusquam gallus can-
 taret negando contraxerat. **I**lius
 cantu spes omnibus redit. egris
 leuatur incommodum. minuitur do-
 lor vulnerum. februm flagrantia
 mitigatur. reuertit fides lapsis.
 iustus titubantes respicit. erran-
 tes corrigit. **D**emum respexit Pe-
 trum et statim error abcessit. **P**ul-
 sa est negatio. secuta confessio. quod
 non fortuito accidisse. sed ex sen-
 tentia domini. lectio docet. **P**ic
 enim scriptum est. quia dixit Iesus
 ad simonem. Non cantabit gal-
 lus priusquam me ter neges. **B**ene-
 fortis in die petrus. nocte turba-
 tur. et ante galli cantum labitur.
 et labitur tercum. ut scias. non inco-
 sulta effusione sermonis esse prolap-
 sum. sed mentis quoque mutatio-
 ne turbatum. **I**dem tamen post galli
 cantum fit fortior. et iam dignus
 quem christus aspiciat. **O**culi enim domini
 super iustos. **A**gnouit remis-
 sionem. post quod iam errare non
 possit. et in virtute ab errore mu-
 tatus amarissime fleuit. ut lacri-
 mis suis delet errorem. **R**espice nos
 quoque domine ihesu. ut et nos propria

recognoscant? errata. solvamus
pijs fletibus culpā. mereamur in
dulgentiā peccatorū. Ideo cōsulto.
sermonem p̄traxim? . vt nob̄ q̄z
gallus cātaret. loquētibus subue-
nirer. quo si quod delictū obrep-
sisset in verbo culpā xp̄e tōnaret.
Da q̄so lacrimas petri. nolo leti-
ciam p̄tōris. fleuerūt hebrei et p̄
mare sunt de hiscentibus v̄ndis li-
berati. **L**etatus est pharao. q̄ he-
breos tēbat inclusos. et mari mer-
sus cum populo suo occidit. **E**xul-
tauit et iudas in mercede p̄ditōis
sue. sed ip̄ius se mercedis sue la-
queo strangulauit. **F**leuit errore
suum petrus. et meruit vt aliorū
aboleret errores. **C**laudere debeat
mus. tēpus est quo melius aut ta-
cet. aut fletur. **T**ēpus est quo
celebrat indulgentia p̄tōrum.
Nob̄ quoq̄z gallus iste mysticus
in sacris cantet. **Q**uoniaz iam pe-
tri gallus in nostro sermone cāta-
uit. fleat pro nob̄ petrus qui p̄ se
bene fleuit. et in nos pia xp̄i ora
uertat. **A**pproperet dñi ih̄u passio
que cotidie delicta nr̄a condonat.
et munus remissionis operatur.
Bonus dñs dimittere ieiunos n̄
vult. ne q̄s deficiat in via. **S**i ille
dicit. misereor huius turbe. tridu-
um est q̄ p̄seuerāt meū et non ha-
bent escam. et dimittere eos ieiū-
nos nolo. ne deficiāt in via. cuius
intēta sermōni maria. apparatus
recusabat epularū. quātomagis

nos cōsiderāre debemus. quia non
multi sūt qui in verbo dei viuunt.
et ideo refectio corporis desiderat.
Certo illius triduo. nostrum hoc
post tridui laboriosius est. **E**t idō
qui cum auib̄ lusim? . cum gallo
cātauimus. iam dñi canamus mi-
steria. et ad corpus ih̄u cōueniāt
aquile. p̄tōrum ablutōe renoua-
te. **J**am em̄ cetus ille magnus. ve-
rum nob̄ ionam reddidit. et ḡtu-
lemur. q̄d factō nob̄is est v̄spere
dies q̄ntus. fiat nob̄ mane dies
sextus.

Expliat de die q̄nto. **I**ncipit
de die sexto.

Sextus est iste dies. quo
mūdane creature origo
cōcluditur. et ideo etiam
sermonis nostri quē de diez exor-
dijz assumpimus. finis paratur.
Qui et si per quinq̄z iam dies nō
mediocri labore nob̄ p̄cesserit. ta-
men hodierno die maiore curarū
accrescit fenore. q̄z in hoc. et supe-
riorū diez periculū ē et toti? sūma
certaminis. **E**tem si in fidibus a
cantibus et athletarū cōtētioni-
bus crebris. licet et maximis lu-
dicris. tamen superiores dies sine
v̄llo corone transiguntur dispēdio
Postremus autē dies habet for-
tem corone. in quo et decernēdi pe-
riculum est. et cēdēdi opprobrium.
et vincēdi premiū. quantū maior
in h̄ agone sapientie. tantū non
paucorū. s̄ v̄niuersorū iudicō nob̄

velut quedā certaminis corona p
cedit. Maior sollicitudo angit. ne
a superiorum effundam? labore die
rum. a presentis sbeamus pudore
neq; eadē dicendi conditō est que
canendi atq; ludēdi. cum in illis
ludus offensionis. in isto lapsus
mortis sit. Illic si pecces. specta
ndum est fastidium. hic danum est
audiendum. Assistite ergo mihi
tanq̄ corone iudices. a ingredi
mim meū hoc magnū a admira
bile totius visibilē theatrū creatu
re. Etem si is qui explorat nouo
rum aduētus hospitiū. p totū eos
circūducit. bis ambitū. prestā
tioraq; opa demōstrās. non me
diocrem longat grām. quātoma
gis fastidio acāpere debetis. q̄ ve
lut quada; sermōis manu. p hāc
cōmunem vos circūduco patriā a
singularū rerum spēs a genera de
monstro. ex omnib; colligere au
piens. quāto vob creator vniuer
sorum grāz vberiorū ptulerit. quā
vniuersis donauerit. Vob ergo
hec corona pponit. vos hodie au
pio vestro iudicō coronare. Non
enī nos athletarū more marceia
serta deposcim? s; viride vestre sā
ditatis examen. quo decernatis p
oēs quidē creaturas. puidēntiam
penetrare dinam. sed cum ceteris
vobis cōe corporee fragilitatis eē
cōsordū. pre ceteris tū vos animi
virtute cōstare. que sola nibil hz
cōe cum ceteris. **N**ūc age. natus

us bestiarum dicam? a hominis
generatōnem. Audio enim iam
dudū aliquos infufurrare dicen
tes. Quādiu aliena discimus. a
nostra nescimus. q̄ diu de reliq̄s
animātibus docemur scientiam.
a nosmetipos ignoramus. Il
lud dicat quod mihi profit. vnde
meipsum nouerim. Est iusta cons
questio. Sed ordo seruādus est.
quem scriptura contexuit. simul
quia non possumus plenius cog
noscere nos. nisi prius que sit oim
natura animantium cognouerim.
Producat inquit terra ani
mam viuentem scdm genus. qua
drupedes. a serpentes. a bestias
terre scdm genus. a pecora scdm
gen? a omnia repentia ad gen?
Et fecit deus bestias terre. a om
nia pecora ad genus. a omnia re
pentia terre ad genus. **E**t vidit
deus quia bona. a dixit deus. **F**a
ciam? homines. **H**oc loco non ig
noro qual dā bestiarū a pecorum a
serpentū terre spēs. alio retulisse
vt hec ad immantates criminū.
stulticiā pecorū. nequiciā cogitatō
num referret. **E**go autem simpli
ces naturas vniuscuiusq; a gene
ris acāpio. nec vereor ne quis me
pauperis conuiue presūptioni cō
ferendū putet. qui studio huma
nitatis complures roget. nec hijs
quicq̄ nisi viles a vtitatos ap
ponat cibos. a tenui mensa pau
peis apparatus plus reprehensiois

incurrat ex fastidio conuiuarū. q̄
gracie refeāt ex hospitalitatis affe
ctu. **N**ec enim heliseū amici quasi
malum conuiuā agrestia apponē
tez olera refutarūt. **S**imile uanis
relatōibus exquisitū illud et acu
ratum opipare conuiuū est. in q̄
salsam aut turturis species appo
nitur aut pullus infertur ostreis
sartus aut spondalis aut paulū
bibitur quod diuerso colore atq;
odore in alienos mutetur sapor
res. **M**aritima terrenis. terrena
maritimis farciuntur. **H**oc est res
prehendere prudentiā creatōis. qui
nobis ad victum omnia donauit
q̄ non illa miscuerit. sed hec dul
cia primo videntur et postea fiunt
amara. **Q**uo enim copiosior fuerit
luxuries eo p̄uiciofior intēperātia
est. **H**eliseus autem amara appo
fuit. sed postea facta sunt dulcia.
Demq; qui ante in illo cibo mor
tem putabant. postea in eo suau
tatis et vite gratiam sunt adepti.
Neq; rursus formidini ē. ne plu
res videar inuitasse. q̄ possum pa
scere. et uobis panis deficiat uer
borum meorum. quia et heliseus.
et si merito non imitabilis nobis
fide imitandus non considerauit.
quante panes haberet. sed q̄s
haberet. diuidere omnibus uoluit.
reficere omnes iudicauit. **I**taq;
decem panes ordeaceos iussit di
uidere ministro. **E**t dixit minister
Quid dabo hoc in conspectu cen

tum uiroz. **E**t r̄ndit. **D**a et mādu
cent. qm̄ hec dixit dñs. **M**anduc
cabunt et relinquent. **F**ides ergo
uestra faciet abundare pauperis
lingue conuiuū. nec vereor. ne ie
iunia uos edatores faciant. quo
minus repleti et esurentes ac ua
cui reuertamini. quia scriptū est.
Confirmat iustos dñs. et in dies
bus famis saturabuntur. **M**ulto
pulchrius est ordeaceos panes n̄
erubescere et apponere q̄d habes.
q̄ negare. **H**eliseus qui sibi nihil
reliquit populis abundauit. **H**el
iseus ergo ordeaceos panes non
erubuit apponere. nos erubesci
mus simplices intelligere creatu
ras. que simplicibus et suis declarā
tur uocabulis. **C**elum legimus.
celum accipiamus. **T**erā legim?
terram intelligam? frugiferam.
Quid mihi q̄rere q̄s sit eius mē
sure circuitus. quā geometre cen
tum octoginta milibus stadiorū
estimauerūt. **L**ibenter fateor me
nescire q̄d nescio. immo q̄d scire
nihil prodest. **M**elius est genera
terrā scire q̄ spacia. **Q**ue circū
fuso mari interiectis barbarorū
regionibus subsusa atq; inuia pa
ludibus hōies qui sumus que ad
modū possumus comprehendere. q̄d
impossibile esse omnibus scriptu
tura demonstrat. dicente deo. **Q**uis
mensus est manu aquarū. et celum
palmo. et uniuersā terrā clausā
manu. **Q**uis statuit montes in

libra. et rupes in statera. et nemo-
ra in iugo. Et infra. Qui tenet
gyrum terre et habitates in ea sicut
locustas que statuit celum sic camera
Quis ergo equalem sibi cum deo au-
det scientiam vendicare. ut que deus
maiestate sua esse proprio signavit
oraculo. hoc sibi homo ad cognitionem
repetere posse presumat. Certe moy-
ses eruditus erat in omni sapien-
tia egyptiorum. sed quia spiritum dei acce-
pit quasi minister dei manentem illam
et usurpatoriam philosophie do-
ctrinam veritatis ratione post habuit. et
ea descripsit que nostre spei accom-
moda iudicavit. quod terra fecerit deus
quod produxerit terra iuxta dei omni-
potentis imperium. et operationem domini
illius virgulta de terris. et omnem ani-
mam viventem secundum genus. An non
ille putavit dicendum quanto spacio
aeris occupet umbra terra. cum sol
recedit a nobis. dieque abducit in
feriora axis illuminans. et quemad-
modum in regionem mundi huius in-
tates lune globus eclipsis faciat.
Quoniam que nihil ad nos. quasi nihil
profutura preterit. Vidit enim in seculo
spiritum non illas marcescentes iam sa-
pientie vanitates sequendas. que
rebus inexplicabilibus mentem nos-
tram occupat. luduntque opera. sed ea
potius describenda que ad virtutis
spectare profectum. Inhereamus
ergo prophetis dictis. nec spiritum sau-
cti quasi vilia despectui habeamus al-
loqua. Producat inquit terra animam

14
viventem. pecorum. bestiarum. et reptilium
Quid argumentum mirabilia. ubi
evidenter creaturarum terrestrium na-
tura format. Currit enim in constitu-
tione mundi per omnem creaturam dei
verbum. ut subito de terris omnia que
statuit deus. animantium genera pro-
ducatur. et in futuro lege prescripta
secundum genus sibi similitudinemque uniu-
ersa succedant. ut leo leonem generet.
tigris tigridem. bos bouem. agnus ag-
num. aquila aquilam. semel preceptum
in perpetuum molevit nature. et ideo
ministerij sui obsequium prebere ter-
ra non desinit. ut prisce animan-
tium species reparabili generis suc-
cessione. in novas reparetur eta-
tes. Si vis ad usum hominis de-
ruare que genita sunt. noli veris-
tatem uniuscuiusque generis nature pro-
prie denegare. et multo magis ea
ad gratiam aptabis humanam. Primum
quia omnia genera pecorum bes-
tiarum. ac piscium in alium natura
prostravit. ut alia ventre repant.
aliaque pedibus sustententur. di-
mersa. magis quadrupedia corpo-
ris gressu velut affixa terris vide-
as esse. quam libera. que quidem cum
erigendi se non habeant facultate
tem. de terra victum requirant. et
ventris in quem deflectuntur. so-
las sequuntur voluptates. Cave o
homo pecorum more curvari. cave
ne in alium te tam corpore quam cu-
piditate deflectas. respice corporis
tui formam et speciem congruentem

cellivigoris assume. **V**ine anima
lia pna pascant. **C**ur te in edēto
sterms ipē. quē natura non strās
uit. **C**ur eo delectaris. in quo nas
ture iniuria est. **C**ur noctes et di
es dō intētus pecorū more freno
de pasceis. **C**ur illecebris corpora
libus deditus. teipm intonoras.
dum ventri atq; eius passiomib?
deseruis. **C**ur intellectū tibi adis
mis. quem tibi creator attribuit.
Cur te iumentis cōparas. a qbus
te voluit deus segregari. dicens.
Nolite fieri sicut equus et mulus
qbus non est intellectus. **A**ut si
te edacitas equi. intēperātiaq; de
lectat. et hincire ad feminas vo
luptati delectet. in freno maxil
las suas. chamoq; cōstringe. **V**i
crudelitas pascit. ferāz bec rabies
est. que ppter seuidā trucidatur.
Vide ne in te q; crudelitatis tue v
tatur inmanitas. **D**iger asinus.
et expositus ad p̄dam sensuq; tar
dior. qd aliud docet. nisi nos vi
uatores eē debere. nec desidia cor
poris animiq; pigrescere. cōfuge
req; ad fidez. que onera graua al
leuare consuevit. **F**raudulenta
vulpis foueis se latibulisq; di
mergens. nōne indico est infru
duosū esse animal. odioq; dignū
ppter rapinā. despectū ppter in
firmitatē. et ideo sue incautū salu
tis. dum insidiat alienis. **P**er
dicem astutā. que aliena oua di
cipit. hoc est perdidit alteri. et cor

pore fouet suo. sed fraudis se fru
ctum hre non posse. qz cum eduxe
rit pullos suos. amittit eos. quia
vbi vocē eius audierint. que oua
geneauit. relicta ea. ad illā se na
turali quodā munere et amore cō
ferunt. quā veram sibi mrem ouo
rum generatōe cognouerit. signi
ficantes hanc nutrias fungi offi
cio. illam parētis. **H**ic itaq; in
cassum p̄rios fundit labores. ac
fraudis sue p̄cio multatur. **V**nde
et **J**eremias ait. **C**lamauit per
dix. et congregauit que non pepe
rit. id est oua congregauit. et clama
uit quasi oua sue fraudis effota.
sed ludit operam. qz impensō la
bore. alij educat. quos ipa diutur
ne fotu sedulitatis animauerit.
Huius imitator est dyabolus. q
generatōes creatoris eterni rape
re contēdit. et si quos insipientes
et sensus p̄rij carētes vigore po
tuerit cōgregare. fouens eos ille
cebris corporalibus. vbi primum
vox xp̄i puulis fuit infusa disce
dunt. atq; ad eam se conferunt
matrē q pullos suos sicut aues
materno amore cōplectit. **C**on
gregauit em dyabolus gentiles
quos non creauit. sed vbi in eu
angelio suo vocē suam xp̄us emi
sit. ad eum se potissimū contulerunt
quos sub vmbra alaz suarū. ipē
suscepit. et matri dedit ecclie nutri
entos. **L**eo nature sue vi sup
bus ferocitatē sui aliarū ferarum

generibus miscere nescit. sed quasi
 rex quidam plurimorum dedignatur
 consocium. qui etiam cibum fasti-
 dit besternum. etiam ipsas sine esce
 reliquas auersatur. Que autem ei
 se sociare fera audeat. cuius vocis
 tantus inest terror. ut multa am-
 mantium que per celeritatem possint
 impetum eius euadere rugientis
 eius somitu. velut quidam viator
 nita atque ista deficient. Nam de
 paridi specie. nec scriptura sinit quod
 varietate coloris motus varios
 anime sue prestat. Dicit enim Iere-
 mias. Si mutauit ethiops pellem
 suam. et pardus varietatem suam.
 Non solum enim de figura. sed etiam
 de mobilitate furoris istud acci-
 pitur. eo quod tenebrosus ac inquietus
 et mobilibus in fide mentis atque ani-
 mi mutacionibus decoloratus. popu-
 lus iudeorum boni propositi gratiam iam
 tenere non possit. nec ad emenda-
 tionem ullam correctionemque remea-
 re. qui semel firmas indueret im-
 mantem. Est tamen etiam in natura
 quadrupedum. quod imitari nos sermo
 adhortet propheticus. quo exemplo
 caueamus? deficiam. exiguitate vel in-
 firmitate corporis a virtutis studio
 ne reflectam. neque reuocem ab il-
 lius propositi magnitudine. **E**x-
 igua est ei fornicata que maiora suis
 audebit vitio. neque huic ad ope-
 randum cogitur. sed spontanee pro-
 posito prospiciet futura alimentorum sub-
 sidia sibi prestruit. Cuius ut imite

ris industriam. scriptura te admonet
 dicens. **C**onfer te ad fornicam o pi-
 ger. et emulare vias eius. et esto il-
 la sapientior. Illa enim nullam culturam
 possidet. neque ea que se cogat habet.
 neque sub domino agit. quemadmodum
 preparat escam. que de tuis laboribus
 sibi messe recedit. et cum tu plerumque
 egeas. illa non indiget. Nulla sunt
 ei clausa horrea. nulle impenetrabi-
 les custodie. nulli inuiolabiles
 a cerui. **S**pectat custos forte que
 prohibere non audeat. aspiciat sua da-
 na possessor. nec vindicat. migro
 conuertat agmine preda per capos.
 feruet semite commitarum viantium. et
 que apprehendi angusto ore non possunt.
 humeris grandia frumenta traduntur.
Spectat hec dominus messis. et
 erubescit tam pie industrie negare
 compendia. **Q**uid autem de canibus
 loquar quibus insita est natura
 quandam referre gratiam et sollicitas
 excubias pro dominorum salute pre-
 tendere. **V**n ad immemores beneficij et
 defides atque ignauos clamat scri-
 ptura. **C**anes muti. nescientes la-
 trare. **S**unt ergo canes que nouerint
 latrare pro dominis. nouerint sua tecta
 defendere. **V**n et tu disce. vocem tuam
 exercere pro christo. quando ouile christi
 incursum lupi graues. **D**isce in ore
 tuo verbum tenere. ne quasi mutus
 canis. commissas tibi fidei custodiam
 quasi iam pernicitatis silencio. deses-
 ruisse videaris. sed talis canis que via-
 tor et comes angeli est quem raphael i

libro prophetico. nō ociose sibi et to-
bis filio. adiūgendū putauit. qñ
prexit vt alimodeū fugaret. firma-
ret copulā. **M**emoris em̄ affectus
gracia pellitur demoniū. stabilit̄
cōiugū. **M**ute itaqz specie bestie
scūs raphael angelus tobis iūue-
nis quem tuendū receperat. ad re-
latōem gracie erudiebat affectū.
Quis em̄ non erubescit grām de
se merentibz non referre. cum vi-
deat ecīaz bestias refugere crimen
ingrati. et ille imp̄tate alimomie p̄-
uant memoriam. tu n̄ seruas salu-
tis acceptē. **V**rsa insidians li-
cet vt scriptura ait. est em̄ plena
fraudis fera. tamē fertur iformes
vtero partus edere. sed natos lin-
gua lingere. atqz in sp̄em sui filis-
tudineqz formare. **N**on miraris
in fera tante vis officia. cuius na-
turā pietas exprimit. **V**rsa ergo
ptus suos ad sui effingit simili-
tudinez. tu filios tuos instituere
similes tui n̄ potes. **Q**uid q̄ ecīaz
mededi industriā non p̄termittit.
Siquidē graui affecta cede et sau-
ciata vulneribz. mederi sibi nouit
herbe. cui nomen est flomus. vt
greci appellāt. vlcera sbiciens sua
vt solo curetur tactu. **S**er-
pens quoqz pastu femiali cecita-
tem repellit exceptam. **I**taqz vbi
oculos sibi obduā sēserit. nota re-
media petit. nec fraudat affectu.
Testudo visceribz pasta serpe-
tis. cum venenum aduerterit. sibi

semper origano medicinā salutis
exercet. **E**t cum sit volutabris pa-
lustribus mersa. curare tamen se
pprio nouit antidoto. certoqz au-
xilio sanitatis. ptatem herbarum
ecīaz ipsa scire se cōprobat. **V**is-
deas ecīaz vulpē lacrimula p̄mus
medentē sibi et tali remedio immi-
nentis dispendij spacia p̄ferentē
Clamat ipse dñs in Jeremie li-
bro. **T**urtur et hirudo. agri passe-
res custodierūt tempora midi sui.
populus autem meus non cogno-
uit iudicia dñi. **N**ouit et hirundo.
qñ veniat. qñ ecīam reuertat. **N**o-
uit ecīaz pia auis annūciare adue-
tus sui testimonio veris iudiciū.
Nouit ecīaz formica explorare se-
renitatis tempora. **N**am cum ad-
uertent madidatos ymbre fru-
ctus suos humescere. explorato
diligentius aere. qñ iugem possit
seruare tēperiem. acervos reserat
suos. et de cauernis foras suis hu-
meris exportat vt iugi sole ppria
frumēta siccat. **D**eniqz haud
quaqz illis diebus omnibz rūpi-
de nubibz ymbre videbis. nisi cū
fruges suas. horreis pprijs. for-
mica reuocarit. **B**oues impen-
dente pluuia ad p̄sepia se tenere
nouerūt. **I**dem vbi naturalr sen-
sim mutatōem celi collegerint. fo-
ras spectant. et vltra p̄sepia. cerui-
ces extēdūt suas. vna omnes spe-
cie. vt p̄dire se velle testentur.
Quis sub aduentu hyemis in ex-

plebilis ad escam. insatiabiliter
 herbā rapit. eo q̄ p̄sentiat asperi-
 tatem hyemis affuturā. vt se pri-
 us herbe pabulo farciat. q̄ gelu
 adurēte omnis herba deficiat. **E**-
chin iste terrenus quē vulgo
 ericūm vocāt. si q̄d insidiarū p̄sen-
 serit sp̄imis suis claudis. atq; in
 sua se arma colligit. vt q̄cumq; eū
 cōtingendū putauerit. vulneret.
Iteq; echin? futuri p̄uidus. ge-
 minas sibi respiciendi vias munit.
 vt q̄n boreā flaturū collegent. sep-
 tentrionalem obstruat. q̄n notio
 cognouent detergi aeris nubila.
 ad septentrionalē se conferat. vt
 flatus declinet obuios. et regio
 ne necaturos. **V**nde dignam dño
 laudem p̄pha detulit dicens. **Q**m̄
 magnificata sunt opera tua dñe.
 omnia in sapientia fecisti. **O**mnia
 penetrat diuina sapientia. implet om-
 nia. idq; locupletius ex irrōnabi-
 lium disputatōe colligitur. **V**ali-
 dius est em̄ nature testimonium
 q̄ doctrine argumentū. **C**ui am-
 mātū incognitū est. quē admodū
 suam tueatur salutem. **S**i v̄tus
 suppetit. resistēdo. si velocitas. fu-
 giendo. si astucia. p̄cauēdo. **Q**uis
 ea vsuz mēdēdi herbarūq; docuit
 habere noticiā? **H**oies fumus. et
 sepe specie herbarū fallimur. et ple-
 nūq; quas salubres putam? noxi-
 as reperimus. quotiens inter dul-
 ces epulas. abus letalis irrepfit
 et inter ip̄as aulicorum exubias

ministrorū vitalia regum feralis
 esca penetrauit. **F**ere solo nozunt
 odore noxia. et p̄futura discernes-
 re. nullo preuio. nullo p̄gustatoē
 carpitur herba. nec ledit. melior
 em̄ magistra veritatis natura est.
Hec sine vllius magisterio sua
 uitate sanitatis nostris infundit
 sensibus. eadem doloris acerbita-
 tem docet effugiendam. hinc vita
 dulcior. mors amarior. **H**ec com-
 mendat leone catulos suos. im-
 mitem ferarū materno mollit affe-
 ctu. **H**ec tigridis interpellat fero-
 citatem. et imminentez eam prede
 reflectit. **N**aq; vbi vacuū rapte
 sobolis cubile reperit. ilico vesti-
 gis raptoris insistit. **A**t ille. quā-
 uis equo vectus fugat. videns tū
 velocitatē fere se posse p̄ueri. nec
 euadēdi vlluz suppetere sibi posse
 subsidiū. t̄technam h̄mōi fraude
 molitur. **V**bi se contiguū vident
 sperā de vitro proicit. **A**t illa ima-
 gine sui luditur. et sobolem putat
Reuocat impetū. colligere fetū de-
 siderās. rursus inani specie reten-
 ta totis se ad comprehendēdū equi-
 tem viribus fundit. et iracūdie sti-
 mulo velociter fugienti imminet
Ille iterū sperē obiectu sequentēz
 retardat. nec tamen sedulitatem
 matris memoria fraudis exclu-
 dit. **C**ausaz versat imagine. et q̄si
 lactatura fetum resistet. **P**ic pie-
 tatis sue studio decepta. et vindi-
 ctam amittit. et prole. **Q**uid nob
 h. i

scriptura aufert. que dicit. **Filij**
diligite patres vestros. parentes.
nolite ad iracundiã puocare fili
os vestros. **Natura** hoc bestijs in
fundit. vt catulos p̄prios amēt.
fetus suos diligant. **Nesciūt** ille
odia nouercalia. nec mutato con
cubitu parentes a sobole deprauiã
tur. neq; nouerūt preferre filios
posterioris copule. superiores aut
negligere. nouerūt pignora sua.
nesciūt caritatis differentiã. odio
rum in cœntua. offensionū discrim
mina. **Simplex** ferarum natura
est. nescit veritatis calūnias. **Hic**
enim omnia tēperauit deus. vt q̄
bus minus ratiois daret. plus in
dulgeret affectus. **Quo** v̄ro fera
pro catulis suis. non ipsa potissi
mum se offerat morti. **Que** fera
fetus suos. innumeris licet ob
sessa cuneis armatorū. non suis vi
scerb? tegat. **Illa** puulos suos
muro sui corporis septo s. immu
nes prestat periculi. **Quid** dicit
homo qui mandatū negligit. na
turam obliterat. **Filius** patrem
despicit. pater abdicat filiū. et hic
putat nescius eē vbi dānatur fe
cūditas. se potius pater damnat.
qui facit irritum esse qđ genuit. et
hoc putatur auctoritatis esse. vbi
sterilitatis natura multat. **Ex**
ortem ratiois canem eē nemo du
bitauerit. tamen si sensus eius vi
gorem consideres. senties eum sen
tiendi societate. vim sibi ratiois

assiscere. **Demq;** q̄ pauci in gim
nalsijs constituti. qui totā in discēdo
vitā et vite lōgeuitatē struerint.
vix potuerūt cognoscere. vt filogis
morū cūmctōes cōtexerēt. hoc na
turali canis eruditōne cōplendere
facile poterit estimari. **Nā** vbi ve
stigiū leporis. ceruicq; reperit atq;
ad diuerticulum semite venerit. et
qđdaz viarū cōpetit. q̄ ptes in plu
rimas scindit. obuiat singularū
semitarū exordia. tacitus ipse secū
p̄trahat. velut filogistica vocē. sa
gacitatē colligēdi odoris emittēs.
Aut in hanc ptez inqt̄ defluxit. ā
in illaz. ā certe in hūc se anfractu
contulit. h̄ nec istā nec illaz ingres
sus est. **Dupest** ergo vt in istaz
separati. sine dubitatōne contule
rit. **Qđ** homines vix p̄lixa cōpo
sitate artis meditatione cōponunt.
hoc canibus ex natuā suppetit. vt
ante mendacium deprehendant. et
postea falsitate repudiata. inueni
ant veritatem. **Nonne** totos dies
sterūt p̄hi p̄pōnes sibi in puluere
diuidētes. q̄ radio sibi describunt
singulas. et ex tribz cū vnā eaz
veram eē necesse sit. duas p̄mo inter
ficiāt tanq̄ mēdacio cōgruētēs. et
sic in ea relicta. vim veritatis he
rere definiūt. **Quis** tam tenax p̄t
esse beneficij et memor grē. quāto
quidem pro dño etiam canes infi
lire nouerūt. et extraneorū accessus
p̄hibere nocturnos. et mori p̄ do
minis. et amorū cū dñis sint patē.

Depe etiā necis illate euidentia ca-
 nes ad redarguendos reos indi-
 cia p̄diderūt. vt muto eorū testis-
 monio plerūq; sit creditum. An-
 thiochie ferunt in remotiore pte
 vrbis crepusculo necatū virum.
 qui canem sibi adiūctū haberet.
 miles q̄dam p̄dandi studio mi-
 nister cedis extiterat. tectus idem
 tenebroso adhuc diei exordio. in
 alias ptes cōcesserat. **J**acebat in
 humatuz cadauer. frequens erat
 spectatū vultus. **A**stabat canis
 questu lacrimabili. dñi deflebat
 erūnam. forte is qui necem intus-
 lerat vt se habet versūcia humani
 ingenij. que versādi in medio au-
 ditoritate presūpta fidē assēret in-
 nocentie. ad illam circūspectatis
 ppli accessit coronā. ⁊ velut misē-
 rans appropinquauit ad funus.
Tunc canis seqstrato paulisper
 q̄stu doloris. arma vltōis assump-
 sit. atq; apprehensū tenuit. ⁊ ves-
 lut epilogo quodam miserabile
 carmen immurmurans. vniuersos
 cōuertit in lacrimas. fidem p̄-
 bationi detulit. qd̄ soluz tenuit ex
 plurimis. nec dimisit. **D**emq; p̄-
 turbatus ille. q; tam manifestuz
 rei iudicē neq; odij. neq; inimici-
 diarū. neq; inuidie aut iniurie ali-
 cuius poterat obiectōe vacuare.
 crimen diūtius nequit refellere.
Itaq; qd̄ erat difficilius. vltōem
 p̄secutus est. q; defensionem pre-
 stare non potuit. **Q**uid nos dig-

num nr̄o referim? creatori. cuius
 cibo vescimur. ⁊ dissimulamus in-
 iurias. ⁊ sepe inimicis dei. eas q̄s
 a deo accepimus epulas exhibe-
 mus. **Q**uid agniculis simplitiuz
 quos minuscule puulorū compa-
 ramus infancie. **D**epe ex hīs in
 magno grege. agniculus per ouī-
 lia tota vagatur. eriat a matre. ⁊
 cū eam reperire non possit. bala-
 tu frequēti absentē incitat. vt res-
 pōsure vocē exātet. q; ad e? sonū
 errabūda replicet vestigia. **M**ul-
 tis licet versetur in milibus ouīū.
 recognoscat vocē parētis. festinat
 ad mrem. lactis q̄z materini no-
 tos sibi fontes req̄rit. quāuis a-
 bi desiderio detineat. ⁊ potus. trās-
 scurrit tñ aliena vbera. gūida li-
 cet humore lactis exundet. solaz
 mrem req̄rit. soli? sibi m̄m vber-
 ris. paupes sūcos significat abū-
 dare. **I**lla q̄z inter multa agnicu-
 lorū milia. solū filiū nouit. vn?
 plurimorū balatus. eadez spēs. h̄
 illa tñ fetū suum discernit a cete-
 ris. ⁊ solū filiū tacito pietatis tes-
 timonio recognoscat. **P**astor errat
 in discretōe ouium. agniculus
 in agnitōne matris nescit errare.
Pastor fallitur specie. h̄ ouis pie-
 tate non fallitur. **V**n? odor oibz
 sed tñ habet natura odorē suū do-
 mesticū quē soboles spēali q̄dam
 vidē p̄petate redolē. h̄ suos vsus
 natura ⁊ sensus domesticos. **V**ix
 infatulo ceperāt dentes prūpere.

etiam nouit sua arma temptare.
nondum catulo dentes. et tanquam ha-
beat. ore proprio se querit uolsci.
Nondum ceruo cornu. et tamen fron-
te pludit. atque ea que nondum exp-
tus est tela mimitatur. **L**upus si
prior hominem uident. uocem eripit.
et despicit eum. tanquam victor uocis
ablate. **I**de si se preuisu senserit.
deponit ferocitate. et non potest currere.
Leo gallum et maxime album
uereatur. **C**aprea vulnerata dicta
num petat. et de vulnere excludit sa-
gittas. **N**ouunt et bestie remedia
sua. **L**eo eger fimeam querit. ut des-
uoret. quo possit sanari. **L**eo par-
tus capree agrestis sanguinem bi-
bit. et uim languoris euat. **O**mnis
fera egra. canis hausto curat
sanguine. **V**rsus eger formicas
deuorat. **C**eruus oleo ramuscu-
los mandit. **E**rgo fere nouunt ca-
petere que sibi profint. tu ignoras
o homo remedia tua. tu nescis quomodo
tute eripias aduersario. ut te tanquam
preuentus lupus effugere non possit.
ut oculo tue mentis eius perfidiam
deprehendas. et prior cursum uerbo-
rum eius impedias. imprudentiam
eius et acumen. disputatois obtu-
das. **Q**ui si te ille preuenit. uocem
tuam auferet. et si obmutueris.
solue amictum tuum. ut sermonez
resoluas. et si in te insurrexerit lu-
pus. petram accipe et fugit. **P**etra
christus est. **S**i ad christum confugias.
fugit lupus. nec terrere te poterit.

Hanc petram quesitum petrus. cu-
titubaet in fluctibus. inuenit. quod
dexteraz amplexus est christi. **Q**uid
dicam. alio homines delectari. et
illud ad escam fumere. quod et leo et
pardus fugit. **D**emum sibi aliis
um aliquis conficandum putauit. et
rit. leopardum inde exiit. nec resi-
stit. **C**uius uenenata fera odorem
non potest sustinere. tu id pro cibo
sumis. et uisceribus infundis in-
termis. **H**ec medicatur interdum
coloribus. **S**umatur pro medici-
camento. non pro cibo sumatur.
pro egrotantibus. non ab epulas-
tibus. **M**edicamentum queris. et ie-
iunium fugis. quasi maius aliud
remedium reperire possis. **I**eium
hominis sputum si serpens gusta-
uerit moritur. **V**ides quanta uis
ieiunii sit. ut et sputo suo homo terre-
num serpentem interficiat. et me-
rito spiritalem. **Q**uanta dominus
etiam minusculis infundit pru-
dentiam. **T**urtur mico suo ne-
pulos suos incur sat lupus. squil-
le folia supiacet. **N**ouit enim quod
hominis folia. lupi confugere con-
sueuerunt. **N**ouit vulpecula quomodo po-
steritate foueat suam. et tu ignoras
tu negligis. quomodo aduersus lupos
nequicie spiritualis posteritate uis-
te huius habes tutiores. **H**ec re-
uertamur ad seriem creature. et con-
sideremus qua ratione dominus alijs
bestijs angustiora colla formaue-
rit. ut leonibus. atque tigris.

112
vris quoq; alijs plixiora. vt ele
phantis. ⁊ camelis. Nōne euīdes
cā est. qz illis feris que carne ve
scūtur nō erat opus plixitate cer
uicis. Non emz in teras pascēdi
grā ceruicēz atq; ora deiciūt. s; aut
ceruū inuadūt. aut bouem. ouēq;
discerpūt. **C**amelus vero cū sit
altior. quō herb̄ minutissimis pa
scretur. nisi lōgiora vsq; ad ter
ram colla. ad vsū pastionis exten
deret. Itaq; camelus p̄cētatis
sue prolixiora colla sortitus est.
Equus pari rōne. **B**os qz simili
modo. Nec em̄ pascūtur herbis.
Elephātus aut̄ eciam p̄minē
tem p̄muscādā habet. qz cum sit
eminentior cūctis. inclināe se ad
pascendū non pōt. Itaq; p̄mu
scide eius ad colligēduz abuz vti
tur ministro. ea imanis bestia
largo potui infundit humorem.
Ideoq; concaua est. qz ad restin
guendam tante bestie sitim. ple
nos lacus hauriat. ā collecto flu
mine possit humidare potantē
Cerui sane minor estq; poscat tā
ti corporis moles. Ne ea quoq; os
neri magis esset q̄ vsui. **I**deo
nec genua flectit. qz rigidiorib;
opus fuit crurib;. quo velut co
lūnis. tāta possit mēbroz machi
na sustineri. **C**alcaneū leuiter in
aruat. rigent cetera pedū a hūmo
vsq; ad p̄mū. nec sicut in ascellas
nos sepe deponimus. **I**tā se bestia
pōt tanta deflectere. meritoq; non

voluendi se neq; curuandi vsunt
cum ceteris animātibus pōt has
bere cōem. fulcitur hinc inde trabi
bus maximis vt in sōno aliquā
tulum sine periculo reflectat. qz
pes eius nulla artuum coniūctōe
distinguit. **M**ansuetis ergo ve
luti quedā fultra eorum quib; h
vsus est parantur in gemo. feris
autēz ⁊ agrestib; qz nemo hmōi
qbus sustentari queāt fultra s; s
stermit. hinc venit vsus periculi.
Nāq; arbore mixi. aut costas fri
cant. aut in somno sese relaxant.
que nonnunq; victa atq; inflexa
tanto corpore frāgitur. atq; ille q
sese in eandē refuderat corruit. nec
erigere atq; eleuāe se pōt. ibiq; ia
cens interit. aut gemitu suo p̄di
tus stermitur. diuz venter ceteraq;
iuxta molliora. ad vuln; patent.
Nam dorsū eius ceteraq; exteiora
nulla facile solent tela penetrare.
Sunt autēz qui p̄pter ebur illis
insidias parant. vt arbores eas
qbus se applicare cōsueuerint. ex
alia parte qua infrequētior vsus
eis sit. aliquantū recidāt. vt refle
ctente se elephāto. pōdus mēbro
ruz eius sustinere possint. ruināq;
eius arcessant. **S**ed si quis ista
replendit. replendat eciam alti
tudines edificiorū. qz atius gra
uem minatur ruinam. ⁊ difficili;
reparatur. **V**erū si illa p̄pter pul
chritudinē. aut p̄pter speculanti
frequenter attollim;. hec quoq;
b. iij

in elephantis pbare debemus qz
magnuz rebus bellicis vsum m-
mistrant. Indi gens pfaru ferox
bellis. valida sagittis. omniqz te-
lorum iactu. qz de superioribz ad
inferiora. validiora misu tela tor-
quentur. acies eorum velut turris-
bus grandibus septa pcedit. in
medijs capis tanq de muro dimi-
cant. et velut in arce quadā et spe-
cula collocati spectant magis bel-
la qz subent. Itaqz alieni a pericu-
lo videtur tuti. molibus bestiaz.
Quis emz eas adire audeat cum
desup facile iaculis fugatur. infe-
rius elephantoz coneratur. inar-
su. Demqz cedunt illis aues. et ar-
matorz aunei et castra illa quadra-
ta soluuntur. Intolerabili nāqz im-
petu in hostes ruunt. et nullo ag-
minie bellatorz. nulla cōstipatione
militū. nullo clipeozū retardant
obseptu. velut quidam mobiles
montes versantur in prelijs. et vt
colles alto eminent vertice. mugit-
tus fragore omniū pturbant cō-
fidentiaz. Quid hīs faciat pedes.
quāuis lacertis validus et manu
pmpus. cum sibi septus arma-
torum populus gradiendi motu
quasi muratus occurrat. Quid
faciat eques. auz equus eius pter
refactus tante bestie immamitate
desugiat. Quid faciat sagittarius
cum desup ferrata viroz corpora
iaculi icu sentire non possint. be-
stia quoqz. nec nuda facile pene-

trabilis ferro fit et munita loricijs.
obuias sine sui periculo acies se-
cet. et coneratur turmas. Itaqz vt
immensa edificia. ita elephāti fun-
damentis validioribz sustinētur
alioqn paibus fulti pedibus in-
tra breuem laborētur etatez. nunc
autē tricentis et amplius ferūtur
annis vitam pducere. qz ad ma-
gnitudinē omnia sibi mēbra con-
ueniunt. Ideoqz non distincti vt
nobis. sed compacti artus sunt quo
robustiores sint qz homines. Si
diu steterint aut velotius current
iugiterqz ābulauerūt. genua vexā-
tur et plante. Coniūcta em et arti-
culata facili qz cōcreta atqz solis-
data. aut doloris sensu. aut casuz
offensionis emittunt. Et qd mi-
raris. si vestiti armis timētur. qn
quidē dentibus suis tanq natu-
ralibz spiculis semp armati sūt.
Promuscida sua quicquid inuol-
uerint. velut quodam lapsu rume-
ingentis examināt. Inuoluūt p-
muscida oris sui escam. et quasi q-
dam altissimi dracones serpētis
quos ceperint spiris flagellāt. ple-
rūqz eas in orbe colligunt. maxi-
me cum de terra cibis legif. aut
potus hauritur. Documēto itaqz
nobis sint. qz nihil in hīs sup-
fluum sit creatū. et tamen hec tate
molis testia sbiecta nob iperijs
seruit hūanis. **E**tem qm de hīs
creaturā dicturi sumus cōmedatō-
nem eius pstruē et plibare dem?

Videbatur enim nihil elephan-
tis creatura habere robustius.
nihil tam terribile vel procerum.
Nihil tam ferum quam leones vel ti-
grides sunt et hec seruiunt homi-
ni. et naturam suam humana insti-
tutione deponunt. obliuiscuntur quod
natura sunt. induuntur quod iuben-
tur. Quid multa? Docetur ut pu-
uili. seruiunt ut infirmi. verbe-
rantur ut timidi. corriguntur ut
subditi. in iras nostros tran-
seunt. quoniam motus proprios per-
diderunt. Mirabilis ergo natura
in maximis. mirabilis enim in ex-
cellis dominus. mirabilis enim in
minimis. Sicut enim non minus
plana camporum quam montium alta
miramur. nec plus altitudine ce-
dri stupemur. quam vitis aut oleae bre-
uis fecunditate. Ita non amplius
miros elephante. quia procerus
est quam murem. quia terribilis ele-
phanto est. Nature ergo hec po-
tentia est ut terribilia alijs. alijs me-
ticulosa sint. Est enim donata pro-
rogata quedam singulis creaturis.
ut quibusdam privilegij proprijs ful-
ciatur. Formidabilis tauris. ele-
phante murem timet. **L**eo quidem
rex ferarum exiguo scorpiomnis aculeo
exagitat. et veneno serpentis oc-
ciditur. Eximia leonis pulcritudo
per comites ceruice thoros excuti-
tur. cum sublato serpens pectore at-
tollit ora. Sed quis non miretur
tam brevis scorpiomnis aculeo. ut

in corpore eius putes. in gentium corporum
exigere mortem? Nec quis quod
hec reprehendat quod creator serpen-
tes creaturis suis aliaque vel ani-
mantium vel herbarum genera ve-
nenata miscuerit. Nata sunt enim
hec ad correptionem nostram. non
ad deformatem. Namque ignavis
aut infirmis. aut impijs. plerumque
offensionem atque terrori sunt. alijs
vbi ita sunt hec. ut pedagogi-
puulis amari videntur acerbi. et
molesti formidabiles verberare li-
bertatem lasciuie negant. nec
tatem discipline exigunt. ne pue-
rilis animus luxu diffluat. ter-
rore constringunt. Ideoque horum
austeritate frugi euadunt. sobrijs.
continentes. laudi magis quam ludo
dediti. Vides quod terribilia illa fla-
gella proficiant. sic et serpentis flagel-
la sunt eorum quibus infirma ani-
mi etas et quedam puerilis mente
seruitus. erumis fortioribus nocere
non possint. Denique confidenti in do-
mino dictum est. Super aspidem et
basiliscum ambulabam. et conculcabam
leonem et draconem. Paulum momor-
dit vipera. et putabatur eum quasi pec-
catorem. vix de naufragio seruatum
veneno esse moriturum. Sed postea
quod inuolabilis permansit. exussa
in igne vipera. plus apud intuen-
tes venerationis inuenit. Sed et
ipse dominus ad omnes ait. Qui crediderit
et baptisatus fuerit. huius saluus erit.
qui vero non crediderit. damnabitur.

Signa autem credentium hæc dixit fore ut serpentes manu mulceant venena huius atque omne mortiferum etiam si biberint nocere non possit. **T**ua ergo tibi magis incredulitas o homo quam venena metuenda serpentium sunt. **T**u ne ergo illa ut saltem dum formidatur illa ad fidei te provocare possint. **Q**ui si deum non times vel ultionem perfidie venena formida. **N**unc qui et elephantos vides tibi subditos. et leones esse subiectos. nosce teipsum o homo quod non ut ferunt apollinis phicij. sed salomonis facti est. qui ait. nisi scias te formosam in mulieribus. quam multo ante moyses in deuteronio scripserit. **A**t tunc tibi o homo. tibi attende ait lex et propheta. nisi scias te. **C**ui hoc dicit. **F**ormosa inquit in mulieribus. **Q**ue est pulchra in mulieribus. nisi anima que in utroque sexu prestantiam possidet pulchritudinis. **E**t merito decora est que non terrena sed celestia. non corruptibilia. sed incorrupta desiderat. in quibus deus perire non solet. **C**orporalia enim omnia processu etatis aut egritudinis inequalitate marcescunt. **H**inc attende dicit moyses. **I**n quanto totus es. **I**n quo melior tui portio est. **D**enique interpretatus est dominus quid tu his dices. **A**t tunc vobis a falsis prophetis. **I**sti enim animam debilitant. mentes subvertunt. **N**on ergo caro tu es. **Q**uid enim est caro. sine anime gubernaculo. mentis vigore.

Caro hodie sumitur. etiam deponitur. **C**aro temporalis. anima diuturna. **C**aro amictus est anime. que se induit corporis vestimento. **N**on ergo tu vestimentum es. sed qui vestimento uteris. **I**deo tibi dicitur. ut expolias veterem hominem cum actibus suis. novum induas. qui non in corporis qualitate. sed in spiritu mentis et agnitione renouatur. **N**on inquam caro tu es. **N**eq; enim carni dicitur. **T**emplum enim dei vos estis. et spiritus sanctus habitat in vobis. sed renouatis dicitur et fidelibus. in quibus permanet spiritus dei. in carnalibus autem non permanet. quia scriptum est. **N**on permanebit spiritus meus in istis. qui carnes sunt. sed prius ipsius creationis nostre seriem consideremus.

Faciamus inquit homines ad imaginem et similitudinem nostram. **Q**uis hoc dicit. **N**one deus qui te fecit. **Q**uid est deus. caro an spiritus. **N**on caro utique. sed spiritus. cui similis caro esse non potest. quia ipse incorporeus et invisibilis est. **C**aro autem et comprehendit et videtur. **C**ui dicit. **N**on sibi utique. quia non dicit factam. sed faciamus. non angelis. quia ministri sunt. **V**erum autem cum domino. et opera cum auctore. non possunt operationis habere consortium. **S**ed dicit filio. etiam si iudei contumescant. et arriam cum suis patribus commutescant. qui dum unum a consortio divine operationis excludunt

plures asserunt. et prerogatiuam
quam filio negant. seruis to-
nant. **U**ed esto ut admiculo
seruuloz ad operandu deus indi-
guisse videat. **S**i operatio comu-
nis est cuz angelis deo. nunquid
deo et angelis imago comunis e-
st. **N**unquid angelis dixerit **F**acia-
mus hominem ad imaginem no-
stra et similitudine. **N**o. **U**ed qd
sit ymago dei. audi dicentez. **Q**ui
eripuit nos inquit de potestate te-
nebrarum. et transtulit in regnu
filij claritatis sue. in quo habem
redemptonem in remissionez pec-
catoruz. qui est imago quasi in-
uisibil. et primogenitus vniuerse
creature. **I**pse est imago patris
qui semper est et erat. **I**n principio
beniqz imago est. que dicit. **P**hi-
lippe. qui me videt. videt et patre.
Et quomodo tu cum imaginem vis-
uam patris viuientis videas dicis
Ostende nobis patrem. **N**on cre-
dis quia ego in patre et pater in
me est. **I**mago dei virtus est. no
infirmitas. **I**mago dei sapientia
est. imago dei iusticia est. **U**ed sa-
pientia diuina est sempiterna iustis-
cia. **I**mago est solus ille. qd dixit.
Ego et pater vnum sumus. **I**ta
habet similitudine patris. vt di-
uinitatis et plenitudis heat vni-
tatem. **U**bi dicit **F**aciamus. quo
inequalitas. cum iteruz dicat. ad
similitudinez nostram. **U**bi est
dissimilitudo. **D**ic et in euanges

lio. cum dicit. **E**go et pater. vtqz
non vna psona est. **U**bi aut vnu
sumus. nulla est discrepantia di-
uinitatis aut operis. **N**on ergo in
vtrouz vna psona. sed vna sbsta-
cia est. **E**t bene addidit. sumus. qz
semp esse diuum est. vt coeternu
credas. que putabas ee dissimile
Eternus est enim. de quo dicit moy-
ses. **Q**ui est misit me **P**ulcre ead
illud pmisit. **E**go et pater. nam si
preu pmisisset. tu minore filium
iudicares. **U**ed pmisit filiu. que
non ouenit credi. patre superiore
Adunxit preu. vt aduertat deu
preu et filiu eius. ordinis p iudico
non teneri. **A**ttende inquit tibi soli
Aliud enim sumus nos. aliud sunt
nostra. alia qd circa nos. **P**um?
hoc est anima et mens. nostra. hnt
corporis mebra et sensus eius. cir-
ca nos. pecunia est. serui hnt. et vi-
te istius apparatus. **T**ibi ergo at-
tende. et teipm scito. hoc est. non qd
les lacertos habeas. non quantu
corporis fortitudinem. non quantu
posselliones. quantu potentiaz.
sed qualem animam ac mentem.
vnde omnia consilia pficiuntur.
ad qua operu tuoz fructus refer-
tur. **I**lla est enim plena sapietia. ple-
na pietatis atqz iusticie. qm om-
nis virtus a deo est. **C**ui dicit do-
minus. **E**cce ego iherusalez pinxi
muros tuos. **I**lla anima a deo
pingitur. qd hnt in se virtute graz
remittentem. splendoruqz pietatis.

Illa anima bene picta est. in qua
lucet dñe opatōis effigies. **I**lla
aia bene picta est. in qua est splen
dor glorie et paterne imago sub
stantie. scdm hanc imaginē que
refulget. pictura p̄ciosa est. scdm
hanc imaginē. adā ante p̄cām. s̄
vbi lapsus est. deposuit imaginē
celestis. sup̄sit terrestris effigiem
Sed fugiam? hanc imaginē. q̄
intrare ciuitatē dei non p̄t qz scri
ptū est. **D**ñe in citate tua imagi
nem eorū ad nihilū rediges. **N**ō
intrat indiḡ imago. et q̄ nō intrat
excludit. qz non intrabit inqt̄ in
eam. qui facit execratōem et mēda
cium. s̄ ille intrabit in eam. cuius
in fronte. agni nomē scriptū est.
Anima ergo nr̄a. ab imaginē dei
est. **I**n hac. totus es homo. quia
sine hac nihil es. sed es terra. et i
terraz resoluens. **D**emqz vt scias
qz sine aia caro nihil est. **N**oli in
quit timere eos qui p̄nt corp̄ occi
dere. animā autē non p̄nt. **Q**uid
ergo in carne p̄sumis. q̄ nihil as
mittis. si carnē amiseris? **S**ed il
lud time. ne anime tue defraudeis
auxilio. **Q**uā em̄ dabit homo cō
mutatōem p̄ anima sua. in q̄ non
exigua sui porcō est. s̄ totus huius
maneuuieritatis s̄stantia est.
Hec est p̄ quā ceteris feraz terre
narūqz auū dñaris. auctis aian
tibus. **H**ec est ad imaginē dei.
corpus autē ad sp̄m bestiaz. **I**n
hac p̄uiz dñe imitatis insigne.

in illo cū feris ac beluis. vile con
sorcium. **S**ed tractem? elima
tus. qui sit ad imaginem dei. **E**st
ergo in deo. **T**erra est. quia caro
terra est. **E**rgo corpore? deus? **E**r
go vt infirmus. vt caro passioni
bus qz subiectus? **E**t forte caput
tibi videatur ad similitudinē dei. qz
eminet. aut oculi. qz intuentur.
vel aures. qz audiunt? **S**i altitu
dinem expetis. nū p̄cari videmur
qz paululū vertice eminent? a ter
ris? **S**ed id non pudet eo nos si
miles deo dici. qz serpētibus cete
ris qz reptātibz. aut quia dānu
lis atqz ouibus. aut lupis celsio
res sumus. et quantū in ea parte
cameli nobis atqz elephanti p̄
ceriores sunt? **O**btutus est quidē
p̄stans spectare elemēta mundi.
cognoscere que nullus annunciet
sed tuus dephendat aspectus? **V**e
rum hoc ip̄m quantū est qd̄ vides
mus vt eo ad similitudinē dei nos
esse dicamus qz omnia videt. spe
ctat omnia. latentes dephendit
affectus. scrutatur cordis oculis
ta? **N**ō pudet hoc dicere. cū ip̄e me
totum videre non possum. **Q**z ante
pedes est video. qd̄ a tergo est vi
dere non possum. ceruicē meam ne
scio. non noui occipiciū. renes me
os videre non possum. **S**imiliter
quantū est qd̄ audiui? cum id
qd̄ paululū distet. videre et audire
non possum. **S**i iterecti parietes
sint. impeditur aspectus? impedit

auditus. Deinde corpus nostrum
vno in loco heret. angusto inclu-
ditur. si rationes omnes fere ratio-
res sunt homine. omnes etiam ve-
lotiores. Non ergo caro potest esse
ad imaginem dei. sed anima nos-
tra que libera est. et diffusis cogi-
tationibus atque consilijs. huc atque
illuc vagatur. que considerando spe-
ctat omnia. Ecce nunc sumus in
Italia. et cogitamus que ad orien-
tales. aut occidentales partes ex-
pectari videantur. et cum illis ver-
sari videmur. qui in perfida sunt co-
stituti. et illos videmus. quid agunt
in Africa. si quos cogitos nobis
ea terra susciperet. sequimur perfici-
scentes. inferemus peregrinanti-
bus. copulamur absentibus. al-
loquimur separatos. defunctos que
ad colloquium resuscitamus. eosque
ut viuentes complectimur. et tene-
mus. et vite officia hijs vsuque de-
ferimus. Ea ergo est ad imagi-
nem dei. que non corporea estima-
tur. sed mentis vigore absentes
videt transmarino visu. nouit. per-
currit. aspectus scrutatur abdita.
Huc atque illuc vno momento se-
sus suos per totius orbis fines. et
mundi secreta circumfert. que deo
iungitur. christo adheret. descen-
dit in infernum atque ascendit. li-
bera versatur in celo. Denique au-
di dicentem. Nostra autem conuer-
satio in celis est. Non ergo est
ad imaginem dei. in qua deus non

semp est. Sed audi quia ad ima-
ginem dei. dicit enim apostolus. Nos
itaque omnes reuelata facie gloria
dei speculantes ad eandem imagi-
nem reformamur. a gloria in glo-
riam. sicut a domini spiritu. Quia
ergo cognouimus animam esse ad
imaginem dei. nunc consideremus.
vtrum de anima potuerit dici. Fa-
ciamus hominem ad imaginem
dei. Sed audi et istud. quia anima
nomine hominis nuncupatur.
Scriptum est enim in Genesi. Filij
autem Ioseph. qui facti sunt illi in
Egipto. anime nouem. Omnes er-
go anime que intrauerunt cum Ia-
cob in Egipto septuagintaquinque.
Et multo aptius anima vel homo
latine vel grece antropos dicitur.
alterum ab humanitate. alterum
ab intuentio. habens viuacitatez
quam magis anime quam corpori con-
uenire non dubium est. Cui rei etiam
illud iure concurrit dictum. in thre-
mis Jeremie. Bonus est dominus
sustinentibus eum. anime que que-
rit illum. De hominibus dixit. et animam
adiendum putauit. Melius enim
querit ista. si sola sit abducens se a
corpore ceno. et a cupiditate carna-
li. Ipsa est ad imaginem dei. confor-
mis domini ihesu. Qui autem conformes filij
dei. sancti sunt. Sic enim legimus. dice-
te apostolo. Quam autem que diligentes
deum. omnia concurrunt in bonum. hijs
qui secundum propositum vocati sunt sancti
dei quos presciuit et predestinauit.

conformes fieri imaginis filij sui
vt sit ipse primogenitus in multis
fratribus. Quos autem predestina-
uit hos et vocauit. et quos vocauit
hos et iustificauit. **U**trum ergo secundum
corpus an secundum animam iustifica-
tio tibi conferri videatur. queso re-
spondeas. **N**on dubitare non po-
tes. cum iusticia unde iustificatio
deriuata est. mentis utique. non cor-
poris sit. **P**ictus et ego o homo et
tu pictus a domino deo tuo. **B**onum
habetes artificem atque pictorem. noli
bonam delere picturam. non fucum.
sed veritate fulgentem. non cera ex-
pressam. sed gratia. **D**eles pictu-
ram o mulier. si vultu tuum mate-
riali candore oblinas. si acquisi-
to rubore profundas. illa pictura
vitij. non decoris est. **I**lla pictura
fraudis. non simplicitatis est. illa
pictura temporalis est. aut plu-
uia. aut sudore tergitur. illa pictu-
ra fallit. decipit. vt neque illi placeas
aut placere desideras. qui intel-
ligis non tuum. sed alienum esse quod
placeas. et tuo displiceas auctori
qui videt opus suum deletur. **D**ic
mibi si supra artificem aliquem in-
ducas alterum. qui opus illius su-
perioris nouis operibus obducatur.
nonne indignatur ille qui opus su-
um adulteratum esse cognouerit?
Noli tollere picturam dei. et picturam
meretricis assumere. quia scriptum
est. **T**ollam ergo membra christi. et fa-
ciam membra meretricis. **A**bsit.

si quis adulateat opus dei. graue cri-
me admittit. **G**raue est enim crimine
vt putes quod melius te homo. quam de-
us pingat. **G**raue est vt dicat de
te deus. non agnosco colores meos
os. non agnosco imaginem meam.
non agnosco vultum quem ipse for-
maui. **R**eicio ergo quod meum non
est. **I**llum quere qui te pinxit. **C**um
illo habeto consortium. ab illo sume
me gratiam. **C**ui mercedem dedisti.
Quid respondebis? **Q**uia si graue est ad-
ulterare opus dei. quid de illis di-
cimus qui interficiunt opus dei?
Qui humanum sanguinem fundunt.
qui vitam quam deus donauit ex-
torquent. qui dicunt. tollamus ius-
tum. quia inutilis est nobis. **V**nde
bene dictum est hodie. **V**ulpes fo-
ueas habent et volucres celi in-
dos vbi requiescant. filius autem ho-
minis non habet vbi caput suum
reclinat. **A**uis seruatur in mido.
homo non abscondit in fouea. sed
decipitur. **F**ouea vera os hominis
est. fouea alta peccatum est hominis.
vbi sunt noxia et fraudulenta consi-
lia. male cogitationes. **T**u ambulas
et alius tibi foueam parat. **I**n me-
dio laqueorum ambulas. quos ab-
sconderunt tibi in via inimici tui.
Omnia ergo circumspecte. vt fugias
sicut dammula de retibus. et sicut
auis de laqueo. **D**ammula. recia.
aspectu viuacitate declinat. **A**uis
euitat laqueos. si ad superiora se con-
ferat. et terrena superuolat. **I**n su-

perionibus enim nemo tendit recia-
 laqueum nullus abscondit. **I**deo e-
 couersatio in superis est. huius non
 solet in predaz ire captura. **B**ed
 qd miraris. si homo decipit ab ho-
 mine. quoniam filius hominis ubi requiesce-
 ret non habet. **E**t ille quidem talez
 hominem fecit in quo caput suum re-
 clinaret. **B**ed postea quod in pectore
 non requies proximi cepit esse. sed
 fouea. postea quod alter alteri ne-
 scire cepit insidias. que iuuare de-
 beret caput suum christus auertit a
 nobis. sed postea tamen maluit illud
 morti offerre pro nobis. **N**oli igitur
 esse fraudulētus. crudelis. im-
 mitis. ut in te christus caput reclinet.
Demique cum fecisset piscium beluas.
 cum fecisset ferarum genera et bestia-
 rum. non requieuit. **R**equieuit autem
 postea quod hominem ad ymaginem
 suam fecit in quo requiescat. **A**udi
 dicentem. **S**upra quem requiescam
 nisi supra humilem et quietum et tre-
 mentem verba mea. **E**sto ergo hu-
 milis et quietus. ut in tuo deus re-
 quiescat affectu. **Q**ui non requieuit in
 bestiis. multo magis non requiescit
 in pectore bestiali. **S**unt enim ani-
 mi bestiales. **S**unt fere formam
 hominis indute. de quibus dicit dominus.
Attē. v. a. sal. propheta. quod verba ad vos
 in vestro ouis intus auferunt lura. **I**n
 hiis ergo non requiescet deus. sed
 requieuit in moribus humanis. quos
 fecit deus ad ymaginem suam et si-
 militudinem. **Q**ui fecit virum qui non

det velare caput suum. quoniam ymago
 et gloria est dei. **N**on viri anime dicit.
Ecce ego iherusalem pinxi muros tuos
Non dixit pinxi ventrem tuum. non
 dixit. pinxi inferiora tua. sed dixit.
 pinxi muros tuos. valida se asse-
 rens hominum murorum dedisse perfidia.
 ut si puigil speculatoz in portis sit
 obsidionis possit periculum appulsa.
Dicit itaque. **N**on tibi voluptates de-
 di. non illecebras cupiditatum. non in-
 cētua luxurie. non alieni decois co-
 cupiditatem. sed dedi tibi fundamē-
 ta muralia. dedi tibi turrim excel-
 sa fastigia. in quibus constitutus. ex-
 pugnari ab hoste non metuas. nec
 ingruentium legionum terribilia. li-
 cet temptamenta formides. **D**emique
 habes in ysaia. quod iusti anima dicit
 vel ecclesia. **E**go ciuitas munita. ego
 ciuitas obsessa. **M**unita per christum. ob-
 sessa per dyabolum. **B**ed non det ob-
 sidione vereri cui christus adiutor est
Munitur enim gracia spirituali. et se-
 cularibus periculis obsidet. **V**ni et in-
 cētias habes deum. **E**go murus et vbe-
 ra mea turres. **M**urus est ecclesia.
 turres eius sunt sacerdotes. quibus
 abundat. et de naturalibus verbis. et
 de moralibus disciplinam. **C**ognosce
 ergo te deca aia quod imago es dei
Cognosce te homo quod gloria es dei. **A**u-
 di quoniam gloria. propheta dicit. **M**irabilis
 facta est cognitio tua ex me. sed est in me-
 dio opere tuo. mirabilior facta est
 maiestas. in consilio hominis tua sapi-
 entia predicatur. dum me intueor.

quem tu i iphis cogitatib? ocul
tis a intermis affectib? dephedis
scie tue agnosco misteia. **C**ogno
sce ergo te lo quatus sis. a atten
de tibi. ne qn laqueis implicatus
dyaboli. fias pda venatis. ne for
te in fauces terribil leonis incur
ras. qui rugit. circuit. qrens quez
deuoret. **A**ttede tibi vt cofideres.
qd in te intret. qd ex te exeat. **N**o
in dco dico. q absorbet a egenf
h de cogitoe dico. de smone asse
ro. **N**o in te intret alieni thori co
cupiscetia. no irrepat tua mente.
non rapiat oculus tuus traseutis
femine pulcritudine. anim? non
illudat. non sermo tuus teptame
toz machinas neccat. no in dolo
pdat. n maledicto pximo asper
gat opprobriu. **V**enatore te fecit
deus. no expugnator. qui dixit.
Ecce ego mitto venatores mul
tos. **V**enatores. n crinimis. h ab
solutois. **V**enator. vtqz. n culpe
sed gre. piscator xpi est. cui dicit.
Ammodo eris hoies capiēs. vniufi
cas. **S**ic mitte recia tua. sic mit
te oculos tuos. sic mitte sermoēs
tuos. vt nullu opprimas. h absol
uas fluctuante. **A**ttede inqt tibi
Sic sta ne cadas. sic currevt ad
brauiū puemias. sic certato. vt se
pe decernas. qz legitimo debet cos
rona certamini. **M**iles es. hostez
diligēter explora. ne tibi noctur
nus irrepat. **A**thleta es. mambo
aduersario ppior esto q vultu. ne

oculu fallat tuum. **L**iber obtutus
fit. argutus in cessus. vt irruente
effundas. cedente occupes. vuln?
vigilati aspectu exeat. forti con
gressu repellas. **Q**z si fueris vulne
ratus. attende tibi. curre ad medi
cum. qre remediū peniteti e. **A**ttē
de tibi qz carne habes. q ato labi
tur. vt veniat tibi bonus aiaz me
dicius. sermo dñi. **A**ccomoda
tibi oracula dñi. tanq medicame
ta salubria. **A**ttede tibi ne fiat v
bum absconditū in corde tuo im
quū. **S**erpit em venenū qd a les
talia infert tagia. **A**ttede tibi ne
obliuiscas dñi. qui fecit te. ne no
men eius in vacuū accipias. **A**ttē
de tibi. lex dicit. ne ai manducaue
ris a satiatus fueris a domos edi
ficaueris a habitare ceperis a pe
coribus tuis repletus fueris a au
to a argento abudaueris. a om
ibus qcuqz tibi fuerit in multitu
dine. exaltes te corde a obliuiscas
ris dñm deū tuum. **Q**uid emz hēs
hō qd nō accepisti? **N**ōne hec oia
sicut vmbra ptereūt? **N**ōne dom?
tua hec puluis est a cinis? **N**ōne
hec omia fabula? **N**ōne seculi the
saurus vanitas est? **N**ōne tu ipe
es cinis? **R**espice in sepultra hoim
a vide qd ex te nisi cinis a ossa re
manebūt. h est de corpore tuo **R**e
spice inqz a dic mihi qz diues qz
paup fit. **D**iscerne imopes ac potē
tes. **N**udi oēs nascimur. nudi mo
rimur. nulla discretō inter cada

uerā mortuoz. nisi forte qz graui
us fetēt diuitū corpora. distēta lu
xuria. Quē audisti pauperē crude
litate defunctuz. pdest illi inopia
sua. exercet corp? suum. nō oppri
mit. Nec tñ audiui? iustū dere
lictū. q̄ semen eius q̄rens panem
Qm̄ qui bñ opatur in terra sua.
abūdabit alimentis. Attēde ergo ti
bi diues qz q̄ tu carnē portas. At
tēde ergo tibi paup. qz aia tua p̄
ciosa est. Et si caro mōilis. qz diu
turna aia. Et si tibi deest pecunia.
nō deest grā. Et si nō est dom? am
pla. nō diffusa possessio. celū pa
tet. terra libeā est. oibus in cōe ele
mēta donata sūt. Patēt eq̄ diuiti
bus atqz pauperibz ornāmēta mū
di. Nunq̄d pulciora p̄ciosissimaz
domoz aurata laq̄aria q̄ celi fas
cies stellis insignita fulgētibus?
Nunq̄d latiora diuitū ruā q̄ spa
cia terraz? Vñ ad eos q̄ domū ad
domū q̄ villā ad villaz iungūt di
ctuz est. Nunq̄d soli vobz h̄itatis
sup̄ terrā? Maiorē domum tu hēs
paup. in q̄ clamas q̄ exaudiris.
Oisrl̄ inq̄t p̄ph̄a. q̄ magna ē do
mus dei q̄ ingēs locus possessiois
ei? Magn? q̄ nō hēt finē. altus q̄
immēsus. Dom? dei diuiti cōis ē
q̄ pauperi. Difficile est tñ diuitem
intrare in regnū celoz. Sed forte
doles. qz nullū tibi auratoz lichs
noz refulgeat lumē. Sed multo
illustrioz tibi lumine arcūfuso lu
na resp̄lēt. De hyeme forsitan q̄

reris. qz nulla tibi p̄pocausa an
helātibus ignibz vaporātur. Sed
hēs solis calorē q̄ tibi orbē terraz
tēperet q̄ hyberno te defēdat a fri
gore. An illos btōs putas q̄ ser
uoz sequentiū stipātur cateruis?
Sed q̄ alienos pedes req̄rūt suis
vti nesciūt. Demqz a paucis p̄ce
dūtur. a plurimis portātur. Nisi
forte illō miraris. qz abūdant au
ro. argēto. pecunia. Quātis abū
dāt vides. quātis egeāt nō vides
Sed eburneis lectis acūbere p̄
ciosū putas. q̄ non cōsideras p̄cios
siores eē terrā. que pauperi thozos
graminū st ermit. In q̄bus dulcis
req̄es. suavis est sōnus. quez ille
aurea cōpositus spōda. tota pui
gil nocte q̄rit. q̄ nō capit. O q̄to
te ille beatiore iudicat. vigilās q̄
escentē. Illud p̄terea qd̄ multo ē
p̄stātū. qm̄ iust? vir. qui h̄ egue
rit. illic abūdabit. Et qui h̄ labore
tolerauerit. illic cōsolatōem hēbit.
Qui aut̄ h̄ recepit bōa. illic mer
cedē eoz sperare n̄ poterit. Paup
tas em̄ mercedē suam reseruat. cēs
sus absumit. Attēde ergo tibi
paup. attēde diues. qz in paup
tate q̄ diuitijs tēptamenta sunt.
Ideoqz sapiēs dicit. Et qua rōne
petient hoc dicit. Datus est em̄ hōi
brē qd̄ suffiat. qz diuitie vt epul
ventrez. ita animū curis solitudi
nibusqz distendunt. Ideoqz petit
cōstitui sibi q̄ opus sūt q̄ sufficien
tiā. ne repletus inq̄t mēdax fiam.
i.ij

et dicam **Q**uis me videt? Aut pau-
per factus furti facia. et pueri in
nomine dñi. **F**ugienda igitur vel
cauenda sunt mundi temptameta-
ne pauper desperet et ne dures opu-
lens insolescat. **D**escriptum est em-
Cum expuleris gentes et ceperis
viti terris eorum. ne dicas. **V**irtus
mea et manus mea hanc mihi pos-
sessionem parauit. **S**ic enim est qui
opes suas merito ascribit suo. et
ideo quasi reprobatus proprium non
agnoscit errorem. sed longo trahit
fune peccatum. **N**am si credat quod
accessio pecunie aut fortuitus ene-
tus aut turpis astucia sit non huius
locum insolentia. in quibus aut nulla
laus et inanis labor aut cupiditas
inuerecunda sit. modum nesciens
ponere voluptati. **M**ed iam et de
ipso corpore hominis aliquid dicenda
sunt. quod prestantius ceteris decore
et gratum esse quis abnuat? **N**am
si vna atque eadem omnium terrenorum
corporum videatur esse substantia for-
tutudo et pueritas in quibusdam be-
stias maior. forma tamen humani cor-
poris est venustior. status erectus
et mediocris ut neque enormis pro-
ceritas sit neque vilis et abiecta pau-
xillitas. et tamen ipsa habitudo corpo-
ris suavis et grata. ut neque beluis
na vastitas horroni sit nec gracilis
litas tenuis infirmitati. **A**t primo
omnium cognoscamus humani corpo-
ris fabricam instar esse mundi. **S**iquidem
ut celum eminet aeri terris ma-

rius. quod velut quidam membra sunt mu-
di. ita eadem caput super reliquos nostri
corporis artus cernimus eminere
prestantissimumque esse omnium tanquam in-
flecta celum tanquam arcem inter re-
liqua urbis membra. **I**n arce hac
regali quandam habitare sapien-
tiam secundum prophetam dicitur. quod oculi
sapietis in capite eius. **H**anc esse
ceteris tutiore. et ex illa omnibus mem-
bris vigorem prudentiamque deferri.
Quid enim robur et validitas la-
ertorum proficiat. quod velocitas pedum
nisi capitis velut principis sui im-
perialis quidam ammiculet partem?
Ex hoc enim aut desituuntur vni-
uersa. aut omnia fulcuntur. **Q**uid
agat fortitudo nisi oculo duce vs-
tatur ad plium? **Q**uid fuga si de-
fit obtutus? **C**arcer est totum cor-
pus tetroso horrensitu. nisi oculorum
illumineat aspectu. **Q**uid igitur
sol et luna in celo. hoc sunt oculi in
homine. **S**ol et luna duo mundi
lumina. oculi autem quedam in car-
ne sidera fulgent desuper. et inferiora
claro illustrat lumine. nec patiuntur
noctis quibusdam nos tenebris
implicari. **S**peculatores quidem
nostri die ac nocte exambulant. **N**am et e
sopore membris citius excitantur et vi-
gilantes omnia circumspectant. **V**id-
mores enim sunt cerebro. unde omnis
manat usus ingenii. **N**equis vero pro-
spere quisquam huc me descendisse cre-
dat quod relicto vitæ oculis predicen-
tium alienum non sit summam rem in parte

laudare Oculos enim certum est capi-
tis esse portum. Caput itaque oculum
explorat omnia. auribus occulta ri-
matur. cognoscit abscondita. au-
dit quod alijs agatur in terris.

Ipse autem vertex capitis quasi suavis
et gratus. quasi speciosa cesaries. quasi re-
uerenda in senibus. quasi veneranda in
sacerdotibus. quasi terribilis in bellato-
ribus. quasi decora in adolescentibus. quasi
compta in mulieribus. quasi mollis in
pueris. Alium sexum crinita decet.
aliud decet tonsa. Ex arboribus licet
que humani sit gratia capitis estima-
re. In capite arboris omnis fructus
est. Ibi est omnis pulchritudo. Illi
coma nos. aut pluujs tegit. aut
defendit a sole. Tolle arboris co-
mam. tota arbor ingratum est. Quanto
igitur maior humani capitis ornatus
est. qui cerebrum nostrum. hoc est se-
dem originemque nostrorum sensuum capi-
tis munit et vestit. ne aut frigore
exretur aut estur. Illic enim fons est
vniuersorum. et ideo ubi iniuria no-
cet. ibi gratia preminet. Quid sine
capite est homo cum totus in capite
sit. Cum caput videris. hominem
agnoscis. si caput desit. nulla ag-
nitio adesse potest. Jacet truncus igitur
nobilis sine honore. sine nomine. So-
la ere fusa principum capita et ducti
vultus eorum de ere vel de marmore
ab hominibus adorantur. Non immeri-
to igitur huic quasi auctori suo cetera
membra famulantur. et circumferunt illud.
seruicij gestamine. sicut nus-

men atque in sublimi locatum habitum.
Vnde cesoria potestate quo vult diri-
git quorundam obsequia seruulorum
et precepta singulis obeunda decernit.
Videas imperatori suo singula ge-
tuito stipendio militare. Alia por-
tant. alia pascunt. alia defedunt.
vel ministerium suum exhibent. Parerit
ut principi ancillatur. ut domino. Inde
velut quidam procedit tessera quam
deant pedes obire regionem. que mi-
licia munia manus consumendis
operibus exequatur. quam venter
abstinendi vel edendi formam imposi-
te teneat discipline. **H**uic frons
libera nudis opta temporibus. que men-
tis habitum specie sua prestat. Nunc
leta. nunc tristior. nunc erecta ad
seueritatem. nunc ad leuitatem remis-
sior. que singulis forensibus ibi inter-
nam exprimit voluntatem. Imago
quedam animi loquitur. In vultu est
fidei basis. in qua cotidie domini no-
men scribis et tenes. **E**cce tandem ge-
mine sepes superalio sequuntur. que
oculis munimenta preterdunt. preter-
unt gratiam. ut et venustas decoris
arideat. et elegancia preterdosis assi-
stat. **S**i quid enim de capite sordium
decidat aut arena. puluis aut ros
nebule aut tumescens verticis sudor
exapit superalio ne teneras offensa
acie visiones mollium perturbet
oculorum. **A**dheret velut quibusdam
montium superalio oculi. ut ex parte
gente montis cacumine tutiores
sint. et tanquam in summo locati de quibusdam

scena superiore vniuersa p̄spectet
Neqz enim oportebat eos hūiles
ēē. sicut aures vel os ipsosqz na-
rū interiores finis. **S**pectacula em̄
semp ex alto est. vt aduentuuz
cateruaz hostiliū explorare possit
aduētus. ne improviso occupent
ociantē vel vr̄bis pplm̄ vel impa-
toris exercitū. **V**ic latronū qz ca-
uentur occurfus. sic exploratores
in muris aut mōtibz aut turri-
bus excelsis in sup̄cilio sūt locati
vt desup̄ spectent plana regionū.
in q̄bz insidie latronū latere nō
possint. **I**n mari qz positus si q̄s
terre appropinq̄re se comit. in ip-
sa mali fastigia et celsa antenaruz
cornua vti explorator ascēdit. et
adhuc inuisibilē reliq̄s nauigā-
tibus em̄n̄ terrā salutat. **A**t for-
te dicas. **S**i specula editior necē-
ria fuit. cur non hūmū supra verti-
cem capitis oculi cōstituti sūt. sicut
rācis vel scarabeis in hūmo sunt
q̄bz licet nullū caput appareat.
colla tñ ac tota cetero corpore cel-
siora sūt. **S**ed illis testa valida
nec tam tenuis mēbrana sicut no-
bis q̄ facile possit offendi. ruboqz
et ceteris interscindi sentibus.
Alijs qz animātibz h̄mōi species
sūt. vt possint ā oculos ad ceruicē
cōferre. sicut eq̄ et boues. et p̄pe-
modum omnes fere. aut ad alas
suas sicut aues. quo tuta q̄ete po-
tūtur. **N**ob̄ aut̄ in hūma p̄pe-
modum corporis pte cōstitui oculos

oportuit tanq̄ in arce et ab omni
vel minima offensiōe defēdi. **Q**ue
duo sibi p̄pugnātia videtur. **N**ā
si in hūili eēnt cōstituti p̄pter tu-
tamē mun̄ impediret. **S**i in ver-
tice. paterent ad iniuriā. **I**taqz
ne vel vsu mun̄is aliq̄d detrahe-
retur vel aliq̄d ad p̄pulsandā ini-
riā non p̄spiceret. eo loco oculos
cōstituit cui supra modū sup̄cilia
desup̄ non minimū p̄tectōis imp-
tiant. aut sb̄ter male aliquātulū
eleuate. vt exiguū munitōis ad iū-
gāt. **I**nteriorē ptem sepiūt nares.
posteriorēqz frōtis malarūqz si-
bi exuberāt. **E**t licet ossiū cōpage
cōnexa et eq̄ta cōfima circūuallāe
videātur. int̄ h̄c tñ medij sūt o-
lorū orbes et tuta ad cauendū et in-
tuendū liberi. et decori ad grām.
vtpote in cristalli sp̄em resulgen-
tes. in quorū medio pupille sunt.
q̄ vidēdi mun̄ opant. **H**ec ne
q̄ in adētis iniurie offensiōe ledā-
tur pilis hinc inde cōsertis velut
quodā vallo p̄ circuitū munitū.
Vn̄ tutū auxiliū postulans p̄ph̄a
ait. **C**ustodi me dñe vt pupillaz
oculi. vt p̄tectōis dñe fieret ei tā
solidata et tuta custodia q̄ pupil-
lam oculi tutissimo quodā natuē
numire dignatus est. **S**imul qz
innocentia et integritas leui sorde
aspera violat. et gr̄e sue munus
amittit. et ideo p̄spiciendū. ne q̄s
eā puluis erroris oblimiat. ā vlla
vexet festuca p̄cti. qz scriptū est.

Eice primum trabem de oculo tuo
 et tunc videbis eicere festucas de
 oculo fratris tui. **I**taque propter
 oculos ferunt medendi periti cere-
 brum hominis in capite locaturus.
 alios autem nostri corporis sen-
 sus propter cerebrum in finitimo quo-
 dam esse domicilio constitutos.

Initium enim nervorum et omnium
 sensuum voluntarie commotionis ce-
 rebrum est atque inde omnis eorum
 que diximus manat causa. **I**ni-
 cium autem arteriarum et insiti calor-
 is - quo animantur et tepescunt
 vitalia - cor esse plerumque arbitratum.
Sensuum autem singulorum velut
 organum nervi sunt - qui velut cor-
 de et fides quaedam de cerebro oriun-
 tur et per partes corporis in sin-
 gula queque officia derivantur.
 ideoque mollius est cerebrum - quia
 omnes suscipit sensus. **U**nde et
 omnes nervi referunt uniuersa
 que vel oculus videt vel au-
 ris audierit - vel odor in aluent -
 vel lingua increpuit - vel os sa-
 poris acceperit. **Q**uid enim molle
 ad compassionem aptius? **Q**uid au-
 tem durum ex aliquo rigore ner-
 uorum ad agendum efficacius?
Prestantissimum quoque audiendi
 munus est et visus super gratiam.
 ideo aures extantiores sunt - ut et
 ornatus decorem preferant et exci-
 piant omne illud quicquid de ver-
 tice sordium humorisque defluxerit.
Simul ut in earum fimbriis

repulsa sine offensione interiores
 ingrediat anfractus. **N**am nisi ita
 esset - quis non ad omnem sonum vocis for-
 tioris attonitus redderet - cum in-
 ter ipsa subsidia frequenter improviso
 ictus clamore nos obsurduscere
 scietiam? **T**um velut quaedam pug-
 nacula vides pretendere aduersum
 frigoris asperitatem calorisque fla-
 grantiam - ut neque frigus penetret
 patentes ductus - neque nimis adu-
 rat estus. **I**nfinuato autem interio-
 rum aurium modulandi quendam nu-
 merum prestat et disciplinam. **S**iquis
 dem per anfractus aurium quidam
 richimus efficitur - et modulis quibus-
 dam ingresse sonus vocis ex-
 primitur. **T**enaces propterea sermo-
 nis accepti ipsos esse anfractus au-
 rum usus ipse nos docet. **S**iquis
 dem velut in concavis montium vel
 in recessu rupium vel in anfractu
 fluminum vox auditur dulcior - et re-
 sponsa suaviter referens echo resul-
 tat - ipse quoque sordes aurium non
 inutiles que ligant vocem ut te-
 natior eius in nobis sit et memo-
 ria et gratia. **D**e naribus autem
 quid loquar - que bino et procero
 foramine antrum quoddam recipiens
 dis odoribus prestant - ut non pro-
 functorie odor transeat - sed diu-
 tius naribus inhæreat et earum
 diutius cerebrum sensusque depas-
 scat. **I**o diutius odor flagrat ac-
 ceptus - quam sermo resonat a visus
 apparet. **P**lerumque quomodo fuerit

brevi odoratus toto tibi die spirat in naribus. Per eas quoque purgamenta capitis defluunt et sine fraude atque offensione aliqua corporis deriuatur. **E**st etiam non mediocris sensus in tactu atque in co-
luptas gratissima sincerumque iudicium. Plerumque enim tactu probamus que oculis probare non possumus. **P**ostremum quoque officium est oris aut lingue quod tamen omnibus vires ministrat. Nam neque oculi videndi vigorem haberent nisi virtutem substantie corporalis acciperent que cibo deferatur ac potu. Neque aures audiendi aut nares odorandi aut manus tangendi nisi corpus omnino confortaret alimentis. Deficimus enim viribus nisi eas cibi competentis assiduitate reparemus. Denique confecti fame nullis oblectantur voluptatibus sed quasi exortus eorum delicamenta non sentiunt. **Q**uid ergo describas dentium vallum quo conficitur abusus et plena fit vocis expressio. Que sine dentibus alimome delectarent. De-
ni-
que enim maturos plerumque cernimus hoc aetate citius senescere quod amissis dentibus nullam possint cibi virtutez validioris assumere. **I**deo muta infanda quod non habet adhuc organum vocis. Et lingue non solum in loquendo sed etiam in edendo munus preclarissimum est. **E**a enim velut pletrum loquentis et quedam edentis est porrectio. **M**as-

nus est autem que defluentem cibum dentibus suggerit et ministrat. **V**ox quoque aeris quoddam remigio vehitur et per mane portatur. Eademque vi aerem verberat. Nunc commouet nunc demulcet audientis affectum iratum mitigat fractum erigit dolentem consolatur. **V**icigitur canorum nobis commone cum auro sed apud quem quo sono vocis utatur quod est rationabile non potest cum sensibus animantibus irrationabilibus scilicet esse commune. Nam et ipsi sensus ceteris nobis sunt cum animantibus ceteris sed tamen non eadem hiis ceteris animantes industria utuntur. **E**rigit et bucula ad celum oculos sed quid expectet ignorat. **E**rigunt et fere erigunt aues. **O**mnibus est liber aspectus sed solis inest hominibus eorum que aspiciunt affectus. **I**nterpres spectat oculis ortus obitusque signorum. **V**idet ornamentum celi miratur orbem stellarum fulgoresque diversos intelligit singulorum quoniam vespere surgat quoniam lucifer. **C**ur ille vespertinus hinc matutinus irrudeat. **Q**uos motus orion habeat quos luna defectus. quemadmodum sol suos norit occasus arcuitusque cursus sui sollemnitate custodiat. **A**udiunt quoque animantes ceteris sed quis preter hominem audientem cognoscit. **S**ecreta sapientie solus homo ex omnibus generibus que in terris sunt auditu et meditatione colligit et prudentia

qui potest dicere. **A**ttendat quid lo-
quatur in me dñs deus. **H**oc est
preciosissimū q̄ homo diuine vocis
fit organum et corporalibus labijs
exprimit celeste oraculū. sicut il-
lud est. **C**lama. **Q**uid clamabo?
Omnis caro fenit. **A**ccipit qd̄
diceret et clamauit. **V**i hēant pru-
dentiam suam qui radio celi spa-
cia terrarūq; describūt si habeāt
intellectū suum. **D**e quo dicit do-
minus. **E**t intellectū prudentiū re-
probabo. **N**eq; numeros orōnis
ac modulos. sed modulos musis
et sapientie constituā loco. sed eā
sapientia definio de qua dicit p̄phē-
ta. **I**ncerta et occulta sapientie tue
manifestasti mihi. **Q**uid autē
loquar de osculo oris. qd̄ pietatis
et caritatis est signū. **O**sculatur se
et colūbe. sed quid ad hūani oscu-
li venustatē in quo amicitie infir-
me hūanitatēq; p̄fulget. in quo
plene caritatis. fidelis exprimit
affectus. **V**nde dñs velut p̄digij
genus in p̄ditore condēnans ait
Juda. osculo tradis filium homi-
nis. **H**oc est caritatis insignie co-
uertis ad signū p̄ditōnis et infi-
delitatis. **I**ndicō pignoris et pacis
vteris ad officiū crudelitatis. **B**e-
stialem igitur oris obsequio infe-
rentē potē necem q̄ caritatis fe-
dera deserētē dñe arguit vocis
oraculū. **I**llud quoq; p̄cipuū est.
q̄ soli homines ore exprimmus
que corde sentimus. **I**taq; cogita

tōes mentis. oris sermone signā-
tur. **Q**uid est igitur os hominis
nisi quidā sermōis auditus. fōs
disputatōnis. aula verborū. p̄mp-
tuorū voluntatis. **A**bsolūm? ve-
lut quandā humani corporis res-
giam. in qua sit licet quedā qua-
ntitas portōnis. forma tamen vni-
uersitatis est. **D**e quib; guttur
per qd̄ toto corpori vitale comē-
cium est. et spūs huius comēatus
infunditur. **S**uccedūt brachia
et validi lacertorū thori. **V**alide
ad operandū manus et p̄teriorib;
digitis abiles ad tenendū. **H**inc
aptior opetandi v̄sus. hinc elegā-
tia scribendi. et ille calamus scri-
be velociter scribentis. quo dñe
vocis exprimmuntur oracula. **M**an?
est que cibum ori ministrat. **M**an-
us est que p̄claris emittet factis.
que cōsiliatrix dñe gracie sacris
infertur altarib; per quam offe-
rimus et sumimus sacramēta cele-
stia. **M**anus est que opatur pa-
riter et dispensat dñi misteria.
cuius vocabulo nō dedignatus
est appellari se dei filius. dicente
dauid. **D**extera dñi fecit virtutē.
dextera dñi exaltauit me. **M**anus
est que fecit omnia. sicut de? dixit
omnipotēs. **N**onne manus mea
fecit hec omnia? **M**an? est toti?
corporis p̄pugnaculū. capitis de-
fensatrix. que cum sit loco inferior.
totū verticē comit. et honesto vnu-
stet ornatur. **Q**uis digne explicet

pectoris crates. vtriusq; molliorē
Aliter emz viscera molliora non
pnt foueri. a intestinorū fin? duris
haud subie ossibus lederetur
Quid tā salubre q̄ vt pulmo cor
di. finitimo limite iungeret. vt
cū exarserit cor ira a indignatōe
pulmonis sāguine atq; humore
citi? tēperet? **I**deo q; mollior pul
mo est qz madet semp. simul vt ri
gore indignatōis emolliat. **H**ec
ideo strictim parimus. vt tanq̄
in docti omnia pstringē. nō tanq̄
medici pleni? scrutari videamur.
a psequi. q̄ nature latibulis ab
scodita sūt. **H**ien qz cum iecore hēt
viciniā fructuosā. qui dum assu
mit quo ipse pascatur. abstergit
q̄cqd sordidūz dependerit. vt p fi
bras iecoris minutiores aborum
possint tenues atq; s̄biles reliq̄e
trāsire. que vertatur in sāguinem
viribusq; p̄ficiat. vt non cū fimo
a sordibz egeratur. **I**ntestinorū
vero ar̄ cūplexi ortes. a sine aliq̄
licet mō. sibi tñ inuicē nexi. quid
aliud nisi d̄nam p̄spiciētā crea
toris oñdunt. vt non cito esca p̄
trāseat. a statim a stomacho decur
rat? **Q**d si fieret iugis fames. a cō
tinua vorandi libido hoībus gig
neretur. **E**xinanitis em̄ visceribz
a exhaustis. dū momentanea effu
sione vaciatur. necē erat inexplē
bilem atq; insaciabile cū a po
tus generari cupiditatē. quā sine
dubio mōris matura sequeretur.

Ideo q; p̄uide cōficiatur p̄mū esca
in vtero superiore. dein de in iecore
coquitur. eiusq; vopore digestus
trāsfundit succus eius in reliq̄s
corporis ptes. eaq; substātia. ar
tus alūtur hūani. quam iuuenes
accipiūt ad cremenū. senes ad p̄
seueritāz. **R**eliquū autē velut sup
fluum. per intestina deducitur. a
per illud ex trāsverso ostium deri
uatur. **D**emq; eā in geneti. ar
cha noe ad fabricā hūani corpis
accipitur. de qua dñs dixit **F**ac
ti bi archā ex lignis quadratis. mi
tos facies in archa. a bituminab
eaz intus. a foris bitumine. a sic
facies archā. **E**t infra. **O**stium fa
cies ex trāsverso. **I**nteriora autez
arche. bicamerata a tricamerata
facies. **H**oc ergo significat dñs
qz ostium ex posteriori sit pte. per
q̄ egeratur aborū supflua. **D**e
core em̄ saluator noster ducit. re
liquā a vultu hoīs auertit. ne dū
purgamus aluum. inq̄naremus
aspectū. **S**imul illud cōsidera qz
ea que pudoris plena sūt. eo loci
cōstitutā sūt. vbi opta vestibz de
decere non possint. **V**enaz pulsus
vel infirmitatis internūci? vel sa
lutis est. **E**cēde tamē auz toto diffu
se sint in corpore. neq; tamē nude
atq; intectē sūt. a ita lenibus ope
runtur visceribz. vt explorādi co
pia sit. a celeritas sentiendi. quā
do nulla est viscerum crassitudo.
que pulsum possit obducere.

1077
Ossa q̄z om̄ia tenui opta sūt viscē
a reū. . . neruis. p̄apuetū capi
tis. . . trita sūt corio q̄ possint ali
q̄ adūsuz p̄mbres a frigora h̄re
muminē. capillis d̄sioribz vestiu
. . . uid de genitalibz loquor
em̄s e regioē ceruicis. p̄ renes
lūbz q̄z deductis. suscipiūt genita
le sem̄. mū. ad mun̄. a ad grām p̄
crea. . . Quid de officio pedū qui
totu corp̄ sine vlla sustinet onē
nis iniuria. Flexibile genu quo p̄
ceteris d̄ni mitigatur offensa. ita
mulcet. grā puocat. Hoc ei p̄ris
im̄i erga filiū donū ē. vt in noīe
n̄. omne genu curuet. celestium
terrestriū a infernoz. Et oīs lin
gu. . . s̄fiteat. qm̄ d̄ns ih̄s in gl̄ia
est dei p̄ris. Duo em̄ sunt q̄ pre ce
teris deū mulcet. hūilitas a fides
Sp̄s itaqz exp̄mit humilitatis
affectū. a sedule fuitutis obseq̄
ui. Fides equat filiu patr̄. atqz
vtriusqz eandē gloriā s̄fiteat. Res
de aut̄ non plures. s̄ duo sūt h̄i
pedes. Quaterm̄ em̄z pedes feris.
ac beluis sūt. Bini auibz. a ideo
vnus q̄si de volatilibz est h̄o. qui
altay sui penetrat. a q̄dā remigio
volitat s̄blimiū cogitatuū. Et iō de
eo d̄cm̄ est. Renouabis sicut aq̄le
iuuētus tua. eo q̄ p̄pior sit celesti
bus. a s̄blimior aq̄lis. q̄ possit di
cere. Nostri aut̄ ouersatō in cel̄ ē
¶ Sed iam finis h̄momi nr̄o sit.
qm̄ opletus ē dies sextus. a mū
dani opis sūma cōclusa ē. p̄fecto

videlicet h̄iē in quo p̄ncipatus ē
animantū vniuersarū. a sūma q̄
daz vniuersitatis. a oīs mūdane
grā creatuē. Certe defera m̄? silen
tium. qm̄ requeuit deus ab oībus
mūdi opibus. Requeuit autē in re
cessu h̄iē. requeuit in e? mēte atqz
p̄posito. Fecerat em̄ h̄iē rōis ca
pacē. imitatorē sui. virtutū emu
latores. cupidū celestiu grāciar.
In h̄is requeuit deus q̄ ait Dup
que? requiescā. nisi sup̄ hūilem a
quietez a tremētē verba mea.
Grās ago d̄no deo nr̄o qui h̄mōi
op? fecit in quo requeueret. Fecit
celū. non lego q̄ requeuerit. Fecit
solem a lunam a stellas. nec ibi le
go q̄ requeuerit. Fecit terram. non
lego q̄ requeuerit. sed lego q̄ fe
cerit h̄ominem. a tunc requeuerit.
h̄ns cui p̄tā dimitteret. a forte
iā tūc futuē d̄nice passiōis p̄cessit
mysteriū. qd̄ reuelatu? est. qz re
queueret xp̄s in h̄iē q̄ requeuit sibi p̄
destinabat in corpore p̄ h̄iē redē
ptōne. h̄m qd̄ ipse dixit. Ego dor
mivi a requeui a exsurrexi. qm̄ do
minus suscepit me. Ipse em̄ reque
uit q̄ fecit. Qui est h̄onor. gloria. p̄
petuitas. a secul̄. a nūc. a semp. a
in omnia secula seculorū Amen.

Explicit Exameron sci Ambrosij.

LANDES
UND STAAT
BIBLIOTHEK
DUISBURG

P. E. 17. 122

Faint, illegible text in a single column on the left side of the page, possibly representing a list or index.

Faint, illegible text in a single column on the right side of the page, possibly representing a list or index.

Fragment of text from the adjacent page, visible on the right edge of the image.

& dixit ei, Semen chanaan & non iuda species
 decepit te & subuertit cor tuum; Sic faciebatis filii
 israhel & ille timentes loquebantur uobis; Sed non filia iu
 da sustinuit iniquitatem uram; Nunc ergo dic mihi
 sub qua arbore cophenderis eos loquentes
 sibi; Qui ait; Sub prino; Dixit autem ei danihel:
 Recte mentitus es & tu incaput tuum; Manet enim
 angelus dei gladium habens ut secet te medium & inter
 ficiat te; Exclamauit itaque omnis populus uoce
 magna & benedicebant dominum qui saluat sperantes
 in eo; Et consurrexerunt aduersus duos presbiteros con
 uincit enim eos danihel ex ore suo falsum dixisse testi
 monium; feceruntque eis sicut illi male egerant ad
 uersus proximum suum & interfecerunt eos; Et saluatus
 est sanguis innoxius in illa die;

Si ambulem in medio
 quoniam tu me cum es
 umbrae notus non timebo mala quoniam tu me cum es
 domine Curga tu a baculus tu us ipsa
 me consolata sunt

SCDM IOHANNES

nullo tempore. Pertexit ihesus in monte oliueti & diluculo
 iterum uenit in templum; Et omnis populus uenit ad
 eum & sedens docebat eos; Adducunt autem scribae &
 pharisei mulierem in adulterio dephensam & statue
 runt eam in medio & dixerunt ei; Magister hec mulier
 modo dephensa est in adulterio; In lege autem moyses man
 dauit nobis huiusmodi lapidare; Tu uero quid dicis?
 Haec autem dicebant temptantes eum ut possent accu
 sare illum; Ille autem inclinans se deorsum digito feri
 debat in terra; Cum autem perseverarent interrogan
 tes eum ait se & dixit eis; Qui sine peccato
 est uester primus mittat lapidem mittat; Et iterum
 se inclinans scribebat in terra; Audientes autem unus
 post unum exierunt incipientes a senioribus; Et remansit

lxxv

in te solus & mulier in medio stans; frigit aut se in te
& dicit ei; Mulier ubi sunt qui te accusabant nemo
te condempnauit; Quis dixit; nemo dicit; Dicit aut ei
in te; Nec ego te condempnabo; Vade & iam amplius non
peccare;

Declaratio sermonis
Cressus nos digne dominus fecit dum dicit
tuam ut non dominetur omni iniusticia domine
Cognoui dominum quia sciant iudicia
humilitate meae ut non dominetur omni iniusticia
domine

blatidibus qd dñe placere susceptis & acti
etiam rebelles compelle ppter uoluntates; P
nemo te condempnauit mulier nemo dicit nec ego te conde
bo iam amplius non peccare AD COM PLI

Qd omni dñs ut inter eius membra numeremur cum
corpori communicamur & sanguini; P
tende dñe iudicabit nos dexteram celestis auxili
ut te uia cordis perquiremus & que eigne postulam
consequi mereamur; P

Concede qd omni dñs ut que ex
merito nre iniquitatis affligimur tue que consola
tione respiciamus; P

RS Scriptum est qm abraham duos filios habuit;
Unum de ancilla & unum de libera; Sed qm de
ancilla scdm carnem natus est; Qui autem de libera
ppter promissionem que sunt p allegram dicta;
Hec enim sunt duo testamta; Quidam
in monte syni nati sunt; que est ara;
Syrus eni mons est; Quidam autem de
monte est herudon; Quidam autem de monte
syni; Illa autem

